

สำนักหอสมุด

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว
ในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์
วันลงทะเบียน..... 13 JUL 2011
เลขทะเบียน..... 15552953
เลขเรียกหนังสือ..... 6

155-5
12727
2554

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว

พฤษภาคม 2554

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมของชุมชน
ในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก” ของ นายจรูญ มั่นเมือง
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว ของมหาวิทยาลัยนเรศวร

.....ประธาน

(ดร.ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว)

.....กรรมการ

(ดร.ชัยวัฒน์ ตันติยามาศ)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์มนัส ชัยสวัสดิ์)

.....กรรมการ

(ดร.รุทัย ไล่มั่นคง)

อนุมัติ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณินิจ กุพัฒน์วิบูลย์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

พฤษภาคม 2554

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือจากท่าน อาจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ ตันตียมาศ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำตลอดจนแก้ไข ข้อบกพร่อง ด้วยความเอาใจใส่ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์และ ทรงคุณค่า

กราบขอบพระคุณ นายกเทศมนตรี เทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก ผู้อำนวยการ สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานสาขาทาก ผู้อำนวยการศูนย์การท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการจังหวัดตาก ขอขอบพระคุณผู้นำชุมชนทั้ง 16 ชุมชน ในเขตเทศบาลเมืองตาก ที่ได้ สละเวลาในการตอบแบบสอบถาม และให้ความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์มนัส ชัยสวัสดิ์ ที่ช่วยตรวจสอบด้านการใช้ภาษา นายสมเกียรติ มั่นเมือง ช่วยตรวจสอบด้านเนื้อหา ดร.ณัฐวิทย์ พรหมศร ช่วยให้คำปรึกษา ทางด้านการวิจัย และนายนุตพล ธรรมลังกา ที่ช่วยตรวจสอบเกี่ยวกับสถิติและการวัดผล ประเมินผล

กราบขอบพระคุณ คุณแม่ยุพา มั่นเมือง คุณพ่อสมเกียรติ มั่นเมือง คุณสยาม มั่นเมือง คุณเปรม มั่นเมือง และคุณชุตินวรรณ ทองมา ที่เป็นกำลังใจในการเรียน คอยให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกและให้การสนับสนุนการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณหัวหน้าและผู้ร่วมงาน กลุ่มงานห้องเรียนพิเศษ โรงเรียนตากพิทยาคม ที่คอยเป็นกำลังใจ และได้ให้โอกาสในการศึกษาอย่างเต็มที่ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย เจ้าหน้าที่ศูนย์วิทยบริการกรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยนเรศวร และเพื่อนนิสิต ปี 52 สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว ที่ร่วมสร้างฝันและตั้งใจฟันฝ่าจนถึงจุดหมาย มีประสบการณ์ และมีมิตรภาพที่ก่อให้เกิดความทรงจำที่ดีต่อกัน

คุณค่าและประโยชน์อันพึงจะมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นความกตเวทิตา แต่ บิดา มารดา ตลอดจน ครู อาจารย์ ผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการทำ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ฉายาคุณ มั่นเมือง

ชื่อเรื่อง	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก
ผู้วิจัย	ฉายอรุณ มั่นเมือง
ประธานที่ปรึกษา	ดร. ชัยวัฒน์ ตันตียมาศ
กรรมการที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ มนัส ชัยสวัสดิ์
ประเภทสารนิพนธ์	วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2553
คำสำคัญ	การมีส่วนร่วม การท่องเที่ยว เทศบาลเมืองตาก

บทคัดย่อ

การศึกษา เรื่อง "การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้พื้นฐานทางการท่องเที่ยวของชุมชน และระดับความต้องการมีที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชน การศึกษาใช้แบบสอบถาม(Questionnaires)เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตากจำนวน 400คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามสะดวก (Convenience Sampling Technique) ส่วนผู้นำชุมชนจำนวน 144 คน และผู้บริหารงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอีก 3 หน่วยงาน ใช้รูปแบบคำถามที่มีโครงสร้างเพื่อสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้โดยใช้ทั้งวิธีการทางสถิติเชิงพรรณนา(Descriptive Statistics) และวิธีการทางสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

จากการศึกษาพบว่าชุมชนโดยรวมมีความรู้พื้นฐานทางการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง ชุมชนต้องการให้มีการพัฒนาพื้นที่ในเขตเทศบาลเป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยเน้นการรักษาสภาพเดิมของทรัพยากรท่องเที่ยว ด้วยการอนุรักษ์ ศิลปะ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ผู้นำชุมชนและผู้บริหารงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเห็นว่าชุมชนควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในระดับต่างๆ แต่ยังไม่มีการกำหนดบทบาทที่ชัดเจน ฉะนั้นหากหน่วยงานภาครัฐซึ่งได้แก่ เทศบาล การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และ ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการจังหวัด ตลอดจนชุมชนท้องถิ่นรวมตัวกันและกำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกันแล้ว การท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองตากก็จะสามารถบรรลุเป้าหมายได้ในที่สุด

Title COMMUNITY'S PARTICIPATION TOWARD THE POTENTIAL DEVELOPMENT OF TOURISM IN THE MUNICIPAL AREA OF TAK PROVINCE

Author Chaidarun Manmuang

Advisor Chaivatana Tantiyamas, Ph.D.

Co - Advisor Assistant Professor Manat Chaisawat, .

Academic Paper Thesis M.A. in Hotel and Tourism Management, Naresuan University, 2010

Keywords Community's Participation, Tourism, Tak Municipality

ABSTRACT

This is the study of the Community's Participation toward the Potential Development of Tourism in the Municipal Area of Tak Province. The purpose of the study was to measure the basic tourism knowledge of community members and the need to participate in developing the potential of community based tourism.

A questionnaire was used as instrument to collect all possible primary data for the research. Specifically, close-ended questions were designed for members of the community, but open-ended questions were allotted to the community leaders and executives of 3 local government offices. Structural questions were applied for in-depth interview. Both descriptive and inferential statistics were used to analyze all collected data.

The research findings show that community members have enough basic knowledge and understanding of the tourism industry. They are also eager to develop their municipal area to be touristic, with great concern of conserving the quality of tourism resources, culture and environment. All government officials agree with partaking in tourism development of the community. So, if all stakeholders are serious about cooperation, the tourism development of Tak province will be successful.

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

การท่องเที่ยวในปัจจุบันถูกยอมรับโดยทั่วกันว่าเป็นโอกาสที่สำคัญมากสำหรับการพัฒนาประเทศไปจนถึงท้องถิ่นต่างๆ ให้พลิกฟื้นจากปัญหาความยากจนสู่ความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจของประเทศ (สำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว, 2550) คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันศุกร์ที่ 17 เมษายน 2552 และลงมติเห็นชอบให้การท่องเที่ยวเป็นวาระแห่งชาติ และให้ความสำคัญกับนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก เพื่อสนับสนุนให้ตลาดการท่องเที่ยวภายในประเทศฟื้นตัวและเป็นฐานสำคัญในการสร้างรายได้ให้กับประเทศ โดยตั้งเป้าหมายไว้ว่าอีก 5 ปี ประเทศไทยจะมีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอีกเท่าตัว รวมเป็น 20 ล้านคน (คณะกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดตาก, 2553)

แม้โลกจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร แต่นักท่องเที่ยวกลับสนใจที่จะเรียนรู้มองหาคุณค่าของการท่องเที่ยวในชุมชน (Community-based Tourism) มากขึ้น เช่น สภากาชาดเรือนในอดีต ดินค้าชาวบ้านในท้องถิ่นแบบนั้นๆ สอดคล้องกับกระแสความต้องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ ความต้องการของตลาดการท่องเที่ยวในด้านการศึกษารเรียนรู้ ในขณะเดียวกันก็เกิดประโยชน์แก่เศรษฐกิจชุมชนของคนในท้องถิ่นอีกด้านหนึ่งด้วย (สาธิตา ไสร์สละ, 2551) จากการกระจายอำนาจและงบประมาณจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่น ทำให้ชุมชนท้องถิ่นถูกคาดหวังให้เข้ามามีบทบาทในการจัดการการท่องเที่ยวมากขึ้น ทั้งในด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาและจัดการทรัพยากรทางธรรมชาติ การให้ความรู้และการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว แต่หน่วยงานภาครัฐไม่ว่าจะเป็นกระทรวงต่างๆ หน่วยงานในท้องถิ่น และชุมชน ทั้งไปยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง ทำให้เกิดการ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ อย่างไม่ทิศทาง ซึ่งถือว่าการกลายเป็นการซ้ำเติมปัญหาเดิมๆ ที่มีอยู่ของประเทศไทยของเราให้มากขึ้น อีก (สำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว, 2550)

ประเทศไทย มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ได้แก่ ป่า เขา ถ้ำ น้ำตก ชายหาด เกาะแก่ง ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณคดี ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม มีจำนวนมากน้อยแตกต่างกันไปตามแต่ละประเภท โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้แบ่งแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทยทั้งหมดออกเป็น 3 ประเภท ตามลักษณะ คุณค่า และความสนใจของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย ประเภทธรรมชาติ ประเภทประวัติศาสตร์ โบราณคดี โบราณสถาน

ศาสนา และประเพณีศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม (มนัส สุวรรณ และคณะ, 2544) ก่อให้เกิดความแตกต่างในรูปแบบของการท่องเที่ยวที่สามารถตอบสนองการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่มากมาย ทั้งยังมีภาพลักษณ์เชิงบวกต่อนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ จนกระทั่งประเทศไทยได้รับความนิยมเป็นอันดับ 1 ในประเภท “แหล่งท่องเที่ยวที่มีความคุ้มค่าเงิน (Value for Money) รวมทั้ง เป็นอันดับ 1 ใน 10 (Top ten) ทั้งภาพลักษณ์ด้านแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล บ้านพักและอาหาร การมีฐานรากทางวัฒนธรรมที่แท้และดั้งเดิม รวมทั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนและการจับจ่ายสินค้า จากการสำรวจของ Future Brand ซึ่งเป็นหน่วยงานมาตรฐานแห่งหนึ่งในการสำรวจความนิยมของนักท่องเที่ยวทั่วโลก ของประเทศสหรัฐอเมริกา (48 ปีที่พบกับภารกิจท่องเที่ยวเพื่อชาติ, 2551) และในปัจจุบันยังมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ใช้ชุมชนเป็นฐานในการบริหารจัดการ (Community-based Tourism) ในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมาได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว และในอนาคตมีแนวโน้มที่จะเติบโตขึ้นเป็นเครือข่ายมากขึ้น ทั้งนี้รูปแบบของการจัดการโดยชุมชนถูกคาดหวังว่าเป็นวิธีการจัดการท่องเที่ยวแบบหนึ่งที่มีศักยภาพ โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการ และสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งทรัพยากรการท่องเที่ยวในตัวเอง (ประชาคมวิจัย, 2553) จนกระทั่ง การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้จัดโครงการประกวดเพื่อมอบรางวัลชุมชนดีเด่นทางด้านการท่องเที่ยวภายใต้โครงการประกวดรางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยปี 2550 เพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติ และมีแหล่งท่องเที่ยวชุมชนดีเด่นจำนวนถึง 62 แห่ง (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2551)

จังหวัดตากมีชื่อเดิมว่า “เมืองระแหง” ตั้งอยู่ในภาคเหนือตอนไปทางตะวันตกของประเทศ ไทยมีขนาดพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับสองของภาคเหนือรองจากจังหวัดเชียงใหม่ สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นป่าไม้และภูเขา มีทิวเขาถนนธงชัย เป็นพื้นที่ติดชายแดนเชื่อมระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านตั้งอยู่บนเส้นทางยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจ East – West Economic Corridor (EWEC) และเป็นจุดตัดระหว่างแนวเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ North – South Economic Corridor (NSEC) กับแนวเชื่อมโยง EWEC เช่นเดียวกับจังหวัดพิษณุโลก มีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่หลากหลาย นับตั้งแต่ปี 2548-2551 จังหวัดตากมีนักท่องเที่ยวมาเยือนอย่างต่อเนื่องและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในอัตราร้อยละ 9.06 10.09 และ 5 ตามลำดับ ส่งผลให้รายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัดตากเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในอัตราร้อยละ 0.84 5.74 และ 2.50 ตามลำดับซึ่งเมื่อนำฐานข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลดิบ (Raw Data) ที่เก็บรวบรวมจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าพักในโรงแรมหรือที่พักรวมทั้งที่พักในลักษณะ เกสต์เฮ้าส์ รีสอร์ท หรือบังกะโล โดยใช้ระบบประมวลผลทางสถิติสามารถคาดการณ์ได้ว่า ในปี 2552 จะมีแนวโน้มนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นจากปี

2551 ประมาณร้อยละ 5 ซึ่งจะมีรายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 2.50 และคาดว่าในปี 2553 นักท่องเที่ยวจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 5 โดยคาดหวังว่าจะมีนักท่องเที่ยวมาเยือน 1,046,157 คน และมีรายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 2.50 เท่ากับว่าจะมีรายได้จากการท่องเที่ยวเข้าจังหวัดตาก 2,325 ล้านบาท จะเห็นได้ว่าแนวโน้มจำนวนนักท่องเที่ยว และรายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัดตาก เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าในปี 2552 อยู่ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ แต่นักท่องเที่ยวยังนิยมเดินทางท่องเที่ยวโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางไปแม่ฮ่องสอน มีแนวโน้มกระจายมาตากเพิ่มขึ้น และมีการเปิดเครือข่ายคมนาคมเส้นทาง แม่สอด-มุกดาหาร ซึ่งมีแนวโน้มขยายตัวด้านการท่องเที่ยวจากเมียวดี-แม่สอด-มุกดาหาร-สะวันนะเขต ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมการขยายตัวทางการท่องเที่ยวของจังหวัด (ศูนย์บริการข้อมูลท่องเที่ยว, 2553) รายละเอียดดังตาราง

ตาราง 1 แสดงสถิตินักท่องเที่ยวที่มาเยือนจังหวัดตาก ปี 2549-2553

ลักษณะข้อมูล	มกราคม - ธันวาคม				
	2553	2552	2551	2550	2549
ผู้มาเยี่ยมเยือน (คน)	1,046,157	996,340	948,896	903,711	820,849
Δ%	+5.00	+5.00	+5.00	+10.09	+9.06
รายได้ (ล้านบาท)	2,325.00	2,269.00	2,214.00	2,159.96	2,042.80
Δ%	+2.50	+2.50	+2.50	+5.74	+0.84

ที่มา: ศูนย์บริการข้อมูลท่องเที่ยว, 2553

ด้วยสภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปของจังหวัดตากเป็นภูเขา และป่าไม้ที่มีความอุดมสมบูรณ์เป็นที่ตั้งของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร(ฝั่งตะวันออก) ผืนป่ามรดกโลกทางธรรมชาติแห่งแรกของประเทศไทย น้ำตกทีลอซู ได้รับการยอมรับในหมู่นักท่องเที่ยวว่าเป็นน้ำตกที่สวยงามที่สุดติดอันดับ 1 ใน 6 ของโลก มีสิ่งก่อสร้างที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ เขื่อน ภูมิพล เป็นเขื่อนคอนกรีตที่ใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตัวเมืองดั้งเดิมตั้งอยู่ที่อำเภอ บ้านตาก และเป็นจังหวัดที่มีความเป็นมาในประวัติศาสตร์ควรค่าแก่การสนใจ เป็นเมืองที่พระมหากษัตริย์ไทยในอดีตได้เสด็จมาชุมนุมกองทัพที่เมืองตากนี้แล้วถึง 4 พระองค์ คือ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สมเด็จพระนารายณ์มหาราช และสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช มีนักท่องเที่ยวกลุ่มตลาดหลักได้แก่ กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย กลุ่มเยาวชน และกลุ่มครอบครัว (คณะกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดตาก, 2553)

เทศบาลเมืองตาก เป็นองค์กรปกครองในรูปแบบของการปกครองส่วนท้องถิ่น ถือได้ว่าเป็นหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชน เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อกระจายอำนาจให้กับประชาชนในท้องถิ่น ให้เข้ามาแก้ไขปัญหา และสนองตอบความต้องการของตนเอง โดยมีหน้าที่ในการพัฒนาเทศบาล ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม และหน้าที่ที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือการให้บริการประชาชนในเขตเทศบาล สร้างความอยู่ดีกินดีให้กับประชาชนในท้องถิ่น ปัจจุบันเทศบาลเมืองตากมีเนื้อที่ 7.272 ตารางกิโลเมตร มีเขตการปกครองรวม 4 ตำบล 16 ชุมชน ได้แก่ ตำบลหัวเดียด ประกอบด้วย ชุมชนเด่นสน ชุมชนหัวเดียด ชุมชนดอยคีรี ตำบลหนองหลวง ประกอบด้วย ชุมชนปทุมคีรี ชุมชนหนองหลวง ชุมชนคุ้มลินไทย ชุมชนตากสิน ชุมชนศรีดอนแก้ว ตำบลระแหง ประกอบด้วย ชุมชนเขาแก้ว ชุมชนระแหง ชุมชนวัดไผ่ล้อม ชุมชนเชียงทองเหนือ ชุมชนเชียงทองใต้ และตำบลเชียงเงิน ประกอบด้วย ชุมชนเฉลิมพระเกียรติ ชุมชนท่าแค ชุมชนชัยชนะ (เทศบาลเมืองตาก, 2553) ซึ่งเทศบาลเมืองตากเป็นหน่วยงานที่ผลักดันด้านการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นของจังหวัดตาก ซึ่งอาศัยความร่วมมือจากชุมชนและหน่วยงานต่างๆ ในเขตเทศบาลเมืองตากในการจัดการประกวดแข่งขันการลอยกระทงสายภายในงานประเพณีลอยกระทงสายไหลประทีป 1000 ดวง ซึ่งเป็นประเพณีเก่าแก่ของชาวท้องถิ่นที่มีการปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นระยะเวลายาวนาน จนได้รับการส่งเสริมจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยให้เป็น 1 ใน 5 เมืองวัฒนธรรม ภายใต้โครงการ "สี่เส้นแห่งสายน้ำ มหกรรมลอยกระทง" ซึ่งถือได้ว่าเป็นงานเทศกาล ประเพณีระดับนานาชาติ (World Event) ทำให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง มีจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเดินทางท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2553)

นอกจากนี้ ยังมีแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ มากมาย อาทิ ตรอกบ้านจีน วัดโบสถ์มณีศรีบุญเรือง วัดสี่ตลาราม ศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญากระทงสาย สะพานแขวนสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี เป็นต้น และหนึ่งในนั้น ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง นั่นคือ ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช นอกจากนี้ ชุมชนต่างๆ ในเขตเทศบาลเมืองตากยังคงรักษาเอกลักษณ์ท้องถิ่นไว้อย่างมีอัตลักษณ์ สะท้อนผ่านรูปแบบต่างๆ มากมาย นับตั้งแต่อาหารพื้นเมืองของชาวเมืองตากที่ชวนให้ลิ้มลองแก่ผู้มาเยือน อาทิ เมี่ยงเต้าเจี้ยวเมืองตาก ไข่เมี่ยงทานเป็นอาหารว่าง แกงถั่วมะแขว่น เป็นต้น สินค้าพื้นเมืองที่มีจำหน่ายในราคากันเอง เช่น เสื้อลายกระทงสาย กระทงสายจำลอง การบูรหอม กระเป๋าดินเผา เป็นต้น ซึ่งสินค้าต่างๆ ล้วนเป็นสินค้าที่เกิดจากการรวมกลุ่มของชุมชนต่างๆ ทั้งสิ้น แต่ยังเป็นเพียงการผลิตเพื่อจำหน่ายในพื้นที่เท่านั้น ยังไม่มีการทำการตลาดให้รู้จักในวงกว้างและลักษณะของ

นักท่องเที่ยวเป็นเพียงการแวะชมเพื่อไปยังจังหวัดอื่นๆ เช่น เชียงใหม่ ซึ่งเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยว ทำให้การกระจายรายได้ในรูปแบบของการท่องเที่ยวยังไม่เกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม

จากแนวโน้มและสถานการณ์ที่กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจจะศึกษาถึงความรู้พื้นฐานทางการท่องเที่ยวของชุมชน ระดับความต้องการของชุมชนในการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยว ในการพัฒนาศักยภาพทางการท่องเที่ยว จำเป็นต้องพัฒนาปัจจัยทางการท่องเที่ยวได้บ้าง นอกจากนี้ยังศึกษาถึงความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองตาก ต่อการสนับสนุนการท่องเที่ยวในพื้นที่เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนแบบบูรณาการทุกภาคแบบมีส่วนร่วม ซึ่งผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการศึกษาที่ได้สามารถนำไปใช้ประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องในการวางแผนทางพัฒนาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตากให้สอดคล้องการบริหารจัดการโดยชุมชน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป และยังเป็นแบบอย่างในการเป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวภายใต้การกำกับดูแลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้กับพื้นที่อื่นๆ ได้ต่อไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก
2. เพื่อศึกษาความรู้พื้นฐานของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก

คำถามของการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตากเป็นอย่างไร
2. ความรู้พื้นฐานของชุมชนต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตากเป็นอย่างไร
3. ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก มีศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างไร

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผู้บริหารเทศบาลเมืองตาก สามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนา และส่งเสริมกำหนดนโยบายทางท่งเที่ยวให้กับชุมชนในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้เพื่อบูรณาการกับแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวในภาพรวมของจังหวัดตาก
3. หน่วยงานอื่นที่สนใจสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้กับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนภายใต้การกำกับดูแลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้กับพื้นที่อื่นต่อไป

ขอบเขตของงานวิจัย

การวิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก" ได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

ขอบเขตด้านพื้นที่ การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดพื้นที่ศึกษาในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก

ขอบเขตด้านเนื้อหา เนื้อหาที่กำหนดในการวิจัยครอบคลุมประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาความรู้พื้นฐานของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก
2. ศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตากของชุมชน โดยยึด 4 องค์ประกอบหลักของการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน และมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล
3. ศึกษาศักยภาพของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก โดยการสังเคราะห์จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้นำชุมชน และผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก

ขอบเขตด้านประชากร แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มดังต่อไปนี้

1. ประชาชนในชุมชนผู้อาศัยในเขตเทศบาลเมืองตาก 18,555 คน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณจากสูตร Taro Yamane (ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อนยอมรับได้ 0.05) (Yamane, 1967) ได้กลุ่มตัวอย่าง 400 คน
2. ผู้นำชุมชน และผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ในเขตเทศบาลเมือง 147 คน ประกอบด้วย

- 2.1 คณะกรรมการบริหารชุมชน 144 คน
- 2.2 นายกเทศมนตรีหรือผู้แทน
- 2.3 ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานสาขาทาก
- 2.4 ผู้อำนวยการศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการ จังหวัดตาก

ขอบเขตด้านเวลา เวลาที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการเก็บข้อมูล รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลข้อมูล เริ่มตั้งแต่เดือน 1 สิงหาคม 2553 ถึง 31 มกราคม 2554 ใช้ระยะเวลาในการศึกษาทั้งสิ้นประมาณ 7 เดือน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

แหล่งท่องเที่ยว หมายถึง สถานที่ท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ ประเภทประวัติศาสตร์ โบราณคดี โบราณสถาน ศาสนา และประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม มีที่ตั้งในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก

ชุมชน หมายถึง เจ้าบ้านที่มีส่วนในการพัฒนาและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองตาก จำนวน 16 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนเด่นสน ชุมชนหัวเดียด ชุมชนดอยคีรี ชุมชนปทุมคีรี ชุมชนหนองหลวง ชุมชนคุ้มสินไทย ชุมชนตากสิน ชุมชนศรีดอนแก้ว ชุมชนเขาแก้ว ชุมชนระแหง ชุมชนวัดไผ่ล้อม ชุมชนเชียงทองเหนือ ชุมชนเชียงทองใต้ ชุมชนเฉลิมพระเกียรติ ชุมชนท่าแค และชุมชนชัยชนะ

ผู้นำชุมชน หมายถึง คณะกรรมการบริหารชุมชนในเขตเทศบาลเมืองตาก ที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในชุมชน จำนวนชุมชนละ 9 คน

ศักยภาพการท่องเที่ยว หมายถึง ความสามารถของชุมชนที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยว ทั้งด้านพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว

การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง ความร่วมมือของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว โดยยึด 4 องค์ประกอบหลักของการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตากในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิจัยแนวคิดทฤษฎีจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 8 ส่วน ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว
2. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว
3. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์
4. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
5. นโยบาย ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดตาก
6. แนวคิดด้านองค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวโดยชุมชน
7. แนวคิดในการมีส่วนร่วมของชุมชน
8. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้จัดประเภทของแหล่งท่องเที่ยวตามความต้องการของนักท่องเที่ยวได้เป็น 3 ประเภท ตามลักษณะ คุณค่า และความสนใจของนักท่องเที่ยว (มนัส สุวรรณและคณะ, 2544, หน้า 40) ประกอบด้วย

1. ประเภทธรรมชาติ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงามเกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือธรรมชาติสร้างสรรค์ ได้แก่ ภูเขา น้ำตก ถ้ำ น้ำพุร้อน บ่อน้ำร้อน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ สวนสัตว์อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนรุกชชาติ ทะเล หาดทราย หาดหิน ทะเลสาบ เกาะ เขื่อน อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำจืด (ห้วย หนอง คลอง บึง) ตัวอย่างแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติของไทย เช่น ภูกระดึง น้ำตกเอราวัณ เกาะเสม็ด ฯลฯ

2. ประเภทประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุ โบราณสถาน และศาสนา เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นมีความสำคัญในทางประวัติศาสตร์ โบราณคดีหรือศาสนา ได้แก่ วัด ชุมชนโบราณ พิพิธภัณฑสถาน กำแพงเมือง คูเมือง อนุสาวรีย์ และอนุสรณ์สถาน ตัวอย่างแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้ได้แก่ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนคร และอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ฯลฯ

3. ประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งในลักษณะของพิธี งานประเพณี ความเป็นอยู่ วิถีชีวิต ศูนย์วัฒนธรรม สินค้าพื้นเมือง ไร่ นา สวน พืช ผัก ผลไม้ และเหมือง ตัวอย่างเช่น ตลาดน้ำดำเนินสะดวก งานช้างจังหวัดสุรินทร์และสวนสามพราน ฯลฯ

ทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่นักท่องเที่ยวนำมาพิจารณาก่อนตัดสินใจซื้อบริการเพื่อเดินทางท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวจะพิจารณาแหล่งท่องเที่ยวที่แตกต่างจากสิ่งที่เคยชินและคุ้นเคยในชีวิตประจำวัน ดังนั้นความแตกต่างของแหล่งท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยว เช่น นักท่องเที่ยวชาวไทยนิยมเดินทางไปท่องเที่ยวเกาหลีหรือประเทศตะวันตก เพื่อดูหิมะตก ชาวอเมริกัน จากมลรัฐโคโรราโดในภาคเหนือของประเทศ เดินทางไปมลรัฐฟลอริดาฤดูหนาว เพื่อหลีกเลี่ยงหิมะและความหนาวเย็น นักท่องเที่ยวจากมลรัฐทางใต้ เดินทางไปเล่นสกีในมลรัฐโคโรราโดในฤดูหนาว ทำให้ธุรกิจการเล่นสกีและบ้านพักตากอากาศในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเฟื่องฟู ฤดูหนาวปีใดที่หิมะตกน้อย เล่นสกีไม่ได้ ธุรกิจการเล่นสกีและบ้านพักตากอากาศก็ตกต่ำ ปัจจุบันสถานที่ตากอากาศดังกล่าวได้รับการสนับสนุนให้เป็นสถานที่เล่นสกีในฤดูหนาว และเล่นสไลด์ในฤดูร้อนเป็นต้น (Weaver and Oppermann, 2000, หน้า 48) ชาวเยอรมันหนีความหนาวเย็นในฤดูหนาว เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยซึ่งอากาศอบอุ่นกว่า และนักท่องเที่ยวชาวไทย เดินทางไปท่องเที่ยวประเทศเกาหลีเพื่อชมหิมะ เป็นต้น นับได้ว่าความแตกต่างของภูมิอากาศ ทิวทัศน์ที่งดงามเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยวธรรมชาติและเป็นปัจจัยสำคัญในการดึงดูดให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยว ณ แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในทำนองเดียวกัน แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ และกิจกรรมประเพณี ที่แปลกและแตกต่างจากที่พบเห็นในประเทศหรือในท้องถิ่นของตนยังเป็นสิ่งดึงดูดใจที่สำคัญให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวอีกด้วย

สรุป การท่องเที่ยวมีแหล่งท่องเที่ยวแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ประเภทธรรมชาติ ประเภทประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุสถาน และศาสนา และประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและ กิจกรรม ซึ่งนักท่องเที่ยวจะพิจารณาแหล่งท่องเที่ยวที่แตกต่างจากสิ่งที่เคยชินและคุ้นเคยในชีวิตประจำวัน ดังนั้นความแตกต่างของแหล่งท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยว

องค์ประกอบของทรัพยากรท่องเที่ยว

ทรัพยากรท่องเที่ยวจะต้องมีองค์ประกอบอย่างน้อย 3 องค์ประกอบ หรือ 3A's (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548, หน้า 50-57) ดังต่อไปนี้

1. ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction) เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ต้องมีสิ่งดึงดูดใจอย่างใดอย่างหนึ่ง ในการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยว

เดินทางไปเยี่ยมเยือนสถานที่นั้นๆ ซึ่งสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวย่อมแตกต่างกันไปตามประเภทของทรัพยากรท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มย่อมสนใจสิ่งดึงดูดใจของทรัพยากรท่องเที่ยวแต่ละประเภทไม่เหมือนกัน เช่น นักท่องเที่ยวกลุ่มหนึ่งอาจสนใจด้านความสวยงามของธรรมชาติ ก็ชอบไปเที่ยวภูเขา หรือหาดทราย หรือนักท่องเที่ยวอีกกลุ่มหนึ่งอาจสนใจด้านศิลปวัฒนธรรม ก็ชอบไปเที่ยวชมวิถีชีวิตของชาวเขา หรือนักท่องเที่ยวอีกกลุ่มหนึ่งอาจสนใจด้านโบราณสถาน ก็ชอบไปเที่ยวชมอุทยานประวัติศาสตร์ เป็นต้น นอกจากนั้นภาพลักษณ์และราคาค่าเข้าชมของทรัพยากรท่องเที่ยวก็มีส่วนในการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชมด้วย

2. ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีเส้นทางคมนาคมขนส่งเข้าถึง (Accessibility) เป็นปัจจัยที่สำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ต้องมีเส้นทาง หรือโครงข่ายขนส่งที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว นั้นตลอดจนสามารถติดต่อเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวบริเวณใกล้เคียง แต่ถ้าขาดเส้นทางคมนาคมขนส่งเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวแล้ว แม้ว่าแหล่งท่องเที่ยวจะมีความสวยงามประทับใจหรือมีคุณค่าสูงส่งเพียงใดก็ตามย่อมจะไร้ความหมายอย่างสิ้นเชิง เพราะไม่สามารถเดินทางเข้าไปเยี่ยมชมทรัพยากรนั้นได้ เช่น ถนน สถานีขนส่งทางรถยนต์ ท่าเรือ และท่าอากาศยาน เป็นต้น เพื่อให้ธุรกิจกิจการขนส่งสามารถนำนักท่องเที่ยว เดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกรวดเร็ว และปลอดภัย

3. ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยว ที่ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกไว้บริการนักท่องเที่ยวที่เข้ามายังแหล่งท่องเที่ยวให้ได้รับความสุข ความสบาย และความประทับใจ ทำให้นักท่องเที่ยวอยากจะทำท่องเที่ยว นานวันขึ้น โดยปกติสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้รัฐบาลจะเป็นผู้จัดหา และพัฒนาเพื่อ บริการแก่ประชาชนของตนเองอยู่แล้ว สำหรับนักท่องเที่ยวถือเป็นผลพลอยได้จากการให้บริการเหล่านี้ ซึ่งอาจแยกประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวกออกเป็น 3 ประเภท คือ

3.1 สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวประเภทการเข้า-ออกเมือง เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่สำคัญ เพราะเป็นประตูแรกที่นักท่องเที่ยวจะผ่านเข้าประเทศ โดยปกติ นักท่องเที่ยวต่างชาติจะเดินทางเข้าออกประเทศ จะต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านบริการเข้าออกประเทศอย่างประทับใจแก่นักท่องเที่ยวมากที่สุด เพื่อให้นักท่องเที่ยวอยากเดินทางมาซ้ำอีกซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทการเข้า-ออกเมือง ประกอบด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ 4 ประเภทย่อยๆ คือ

3.1.1 สิ่งอำนวยความสะดวกในการขนถ่ายกระเป๋าเดินทาง ควรมีความรวดเร็วในการขนถ่ายกระเป๋าเดินทางของนักท่องเที่ยว ถ้าหากล่าช้าจะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความเบื่อหน่าย และฝังตรึงอยู่ในความทรงจำ อาจเช็ดขยาดไม่อยากเดินทางมาอีก

3.1.2 สิ่งอำนวยความสะดวกในการตรวจหนังสือเดินทาง ควรดำเนินการตรวจคนเข้าเมืองให้เร็วขึ้น อาจเพิ่มช่องตรวจเช็คให้มากขึ้น มีการแบ่งเป็นช่องเฉพาะคนที่ถือหนังสือเดินทางภายในประเทศกับช่องสำหรับคนต่างด้าวที่ถือหนังสือเดินทางต่างประเทศ

3.1.3 สิ่งอำนวยความสะดวกในการตรวจคั้นของติดตัว ควรดำเนินการตรวจคั้นสิ่งของติดตัวให้รวดเร็ว อาจเพิ่มเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอกับนักท่องเที่ยว หรือจัดเจ้าหน้าที่ศุลกากรตรวจคั้นเป็นคณะ โดยไม่ปะปนกับบุคคลที่ไม่ใช่นักท่องเที่ยว

3.1.4 สิ่งอำนวยความสะดวกในการต่อวีซ่า เมื่อนักท่องเที่ยวประสงค์จะขออนุญาตอยู่ต่อชั่วคราวหลังจากครบกำหนดตามที่ได้ขออนุญาตไว้ ก็ควรอำนวยความสะดวกในการต่อวีซ่าให้รวดเร็ว เพื่อจูงใจนักท่องเที่ยวให้อยู่ในประเทศนานวันขึ้น ถ้าหากการต่อวีซ่าล่าช้า หรือมีปัญหา นักท่องเที่ยวก็ไม่อยากต่อวีซ่าจะทำให้ประเทศชาติสูญเสียเงินรายได้จากนักท่องเที่ยว

3.2 สิ่งอำนวยความสะดวกประเภทโครงสร้างพื้นฐาน เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อการยังชีพของประชาชน หรือที่เรียกว่า สาธารณูปโภค และสาธารณูปการ โดยที่รัฐบาลของแต่ละประเทศ พยายามสร้างสิ่งเหล่านี้แก่ประชาชนในประเทศของตนให้ได้รับความสะดวกสบายอยู่อย่างมีความสุข และส่งผลเป็นประโยชน์แก่นักท่องเที่ยวอีกด้วย ประเทศใดมีบริการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่ดี ย่อมทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบายในการเข้ามาเยี่ยมเยือน และเกิดความประทับใจอยากกลับมาท่องเที่ยวอีก โครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นและสำคัญมีดังต่อไปนี้

3.2.1 การสื่อสาร เช่น บริการโทรศัพท์ โทรเลข โทรสาร จดหมาย ไปรษณีย์ อินเทอร์เน็ต ซึ่งนักท่องเที่ยวก็สามารถใช้บริการด้านการสื่อสารในการส่งข่าวสารไปยังญาติมิตรที่บ้านเกิดเมืองนอนของตนเอง หรือติดต่อสอบถามข้อมูลทางการท่องเที่ยวเพิ่มเติม

3.2.2 ระบบน้ำ ต้องมีการให้บริการน้ำใช้และน้ำดื่มที่มีความสะอาดและเพียงพอ ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถใช้บริการระบบน้ำในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ เช่น ระบบน้ำประปาที่สะอาดพร้อมทั้งมีการวางท่อให้น้ำไหลอย่างไม่ติดขัด เป็นต้น

3.2.3 ระบบไฟฟ้า มีการให้บริการด้านกระแสไฟฟ้า เพื่อใช้ในการให้แสงสว่าง และใช้กับเครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆ ได้อย่างเพียงพอ เช่น เครื่องปรับอากาศ พัดลม เครื่องโกนหนวด เตารีด เครื่องเป่าผม เป็นต้น ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถใช้บริการด้านระบบไฟฟ้าได้ด้วย และจะต้องมีการจัดหาไว้ให้เพียงพอกับความต้องการ ที่อาจเกิดขึ้นจากการขยายตัวของนักท่องเที่ยวในอนาคตด้วย

3.2.4 การสุขภาพ เช่น การกำจัดน้ำเสีย การกำจัดสิ่งขับถ่ายจากร่างกาย และการกำจัดขยะมูลฝอย เป็นต้น นับว่ามีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวเพราะนักท่องเที่ยวย่อมไม่ชอบเดินทางไปท่องเที่ยวในท้องถิ่นหรือประเทศที่สกปรก

3.2.5 ถนนหนทาง เป็นเส้นทางสัญจรไปมาของประชาชน อีกทั้งเป็นเส้นทางของนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงสถานีขนส่งทางรถยนต์ ท่าเรือ และท่าอากาศยานเพื่อให้สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกรวดเร็วและปลอดภัย

3.2.6 การสาธารณสุข เช่น โรงพยาบาล คลินิก ศูนย์อนามัย ซึ่งสถานพยาบาลเหล่านี้ จะต้องมีแพทย์และพยาบาลไว้รักษาให้ทันทันที โดยคำนึงถึงการใช้ภาษาที่สามารถให้นักท่องเที่ยวเข้าใจด้วย

3.2.7 สวนสาธารณะ เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถใช้ร่วมกันได้ ควรจัดสร้างสวนสาธารณะทั้งในตัวเมืองและนอกเมืองไว้ให้บริการแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว ควรสร้างให้กลมกลืนกันระหว่างสิ่งก่อสร้างรอบๆ กับบริเวณพื้นที่ว่างเปล่าโล่งๆ สร้างให้กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้อาจจัดทำสวนสาธารณะขึ้น 2 ข้างถนน เพื่อช่วยรักษาทรัพยากรธรรมชาติและเพิ่มความสวยงามของทิวทัศน์ 2 ข้างทางอีกด้วย

3.3 สิ่งอำนวยความสะดวกประเภทความปลอดภัย ที่มุ่งให้ความปลอดภัยทางร่างกาย ชีวิตและทรัพย์สิน แก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว ในการตัดสินใจที่จะเดินทางไปท่องเที่ยวยังสถานที่ใดก็ตาม นักท่องเที่ยวต้องคำนึงถึงความปลอดภัยทางร่างกาย ชีวิตและทรัพย์สินเป็นสำคัญ หากมีข่าวความไม่ปลอดภัยเกิดขึ้นที่ใดนักท่องเที่ยวก็จะมีรู้สึกไม่ปลอดภัยหากเดินทางไปท่องเที่ยวยังสถานที่ท่องเที่ยวที่นั่น ซึ่งส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว เช่นกัน ซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกด้านความปลอดภัยที่สำคัญมี 3 ด้าน คือ

3.3.1 สิ่งอำนวยความสะดวกด้านความปลอดภัยในลักษณะทั่วไป เป็นการคุ้มครองรักษาความปลอดภัยและบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว ซึ่งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้ร่วมมือกับกรมตำรวจจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือนักท่องเที่ยว (ศช.ทท.) เพื่ออำนวยความสะดวกและความปลอดภัยกับนักท่องเที่ยว

3.3.2 สิ่งอำนวยความสะดวกด้านความปลอดภัยจากการใช้บริการท่องเที่ยว เป็นการให้ความคุ้มครองดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวจากการใช้บริการท่องเที่ยว เพื่อมิให้เกิดอุบัติเหตุหรือถูกหลอกลวงจากผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวดังต่อไปนี้

- 1) ความปลอดภัยจากการใช้บริการด้านการขนส่ง

- 2) ความปลอดภัยจากการให้บริการด้านที่พักแรม
- 3) ความปลอดภัยจากการให้บริการด้านแหล่งท่องเที่ยว
- 4) ความปลอดภัยจากการให้บริการด้านอาหารและเครื่องดื่ม
- 5) ความปลอดภัยจากการให้บริการด้านนำเที่ยว
- 6) ความปลอดภัยจากการให้บริการด้านสินค้าที่ระลึก

3.3.3 สิ่งอำนวยความสะดวกด้านความปลอดภัยอื่นๆ เช่น การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวด้านแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ การให้ข่าวสารด้านความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว เป็นต้น

สรุป องค์ประกอบที่สำคัญของทรัพยากรการท่องเที่ยวมี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว เส้นทางคมนาคมขนส่ง และสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญ ที่จะทำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจไปเที่ยว ดังนั้นหากมีการพัฒนาพื้นที่ใดๆ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวต้องอาศัยองค์ประกอบข้างต้นเป็นองค์ประกอบพื้นฐานสำคัญในการวางแผนพัฒนา

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว

ปัจจัยสำคัญที่นักท่องเที่ยวพิจารณาก่อนการตัดสินใจท่องเที่ยว คือ ระบบโครงสร้างพื้นฐานบริเวณแหล่งท่องเที่ยวและการบริการอำนวยความสะดวกที่รองรับนักท่องเที่ยว หรือคือโครงสร้างด้านการท่องเที่ยว (ราณี อธิชัยกุล, 2544, หน้า 221-225) ดังต่อไปนี้

โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure)

ประกอบด้วยระบบสาธารณูปโภคที่อำนวยความสะดวกและความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวในการเดินทาง และการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดหมายปลายทาง ได้แก่ ระบบคมนาคมขนส่ง ไฟฟ้า น้ำประปา โทรคมนาคม การระบายน้ำ และการกำจัดน้ำเสีย และการกำจัดขยะ โดยปกติในประเทศที่ส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวรัฐบาลจะเป็นผู้จัดสร้างให้ โดยใช้งบประมาณที่ได้มาจากภาษีที่มาจากประชาชนและเงินรายได้และเงินรายได้ที่เก็บจากธรรมเนียมการเข้าชม การจัดการโครงสร้างพื้นฐานมีแนวคิดที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิงเป็น 2 นัย ได้แก่

1. แหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่เพิ่งค้นพบมักอยู่ในพื้นที่ที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ไม่ว่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่หรือแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในพื้นที่ที่โครงสร้างพื้นฐานยังไม่สมบูรณ์เพียงพอ รัฐบาลต้องพิจารณาความจำเป็นในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อตอบสนองของความต้องการของนักท่องเที่ยวควบคู่ไปกับความต้องการของประชาชนใน

พื้นที่ รัฐบาลหลายประเทศเห็นความจำเป็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพราะเห็นว่าจะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวตามมา

2. นักพัฒนาบางกลุ่มมองเห็นว่า แหล่งท่องเที่ยวที่เพิ่งพบใหม่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ แม้ว่าระบบโครงสร้างพื้นฐานยังไม่สมบูรณ์ ดังนั้น ความไม่สมบูรณ์ของระบบโครงสร้างพื้นฐานอาจเป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปถึงได้เช่นกัน โครงสร้างพื้นฐานประกอบด้วยระบบสาธารณูปโภคต่างๆ ดังนี้

2.1 ระบบคมนาคมขนส่ง เกี่ยวข้องกับเส้นทางคมนาคมทางถนน ทางรถไฟ ทางน้ำ และทางอากาศ เส้นทางเหล่านี้ช่วยให้การเดินทางเข้าไปถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่ายขึ้น ทำให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวไปเที่ยวชมมากขึ้น ระบบคมนาคมยังรวมไปถึงการพัฒนาสถานีขนส่ง สถานีรถไฟ ท่าเรือ ตลอดจนสนามบินเพื่อที่นักท่องเที่ยวจะสามารถเดินทางเชื่อมโยงจากถิ่นที่อยู่จนถึงจุดหมายปลายทางได้ นอกจากนี้องค์ประกอบของระบบคมนาคมขนส่ง เช่น ป้ายบอกทาง ที่จอดรถ ก็เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อนักท่องเที่ยว

2.2 ระบบไฟฟ้า หากมีระบบไฟฟ้าเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวจะทำให้แหล่งท่องเที่ยวสามารถใช้แสงสว่างในเวลากลางคืนได้ และทำให้การบริหารงานของแหล่งท่องเที่ยว มีประสิทธิภาพมากขึ้น สถานที่ท่องเที่ยวบางประเภท เช่น ถ้าหากมีระบบไฟฟ้าเข้าถึงก็จะอำนวยความสะดวกในการเดินทางท่องเที่ยวภายในถ้าได้สะดวก ระบบไฟฟ้าที่มีอยู่ควรมีปริมาณมากเพียงพอแม้ช่วงที่มีความต้องการใช้ไฟฟ้าสูงสุด เช่น ฤดูกาลท่องเที่ยว และมีการให้บริการไฟฟ้าอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น แหล่งท่องเที่ยวควรมีการพยากรณ์ปริมาณความต้องการไฟฟ้าสูงสุดก่อนที่จะออกแบบระบบไฟฟ้าเพื่อตอบสนองความต้องการ

2.3 ระบบน้ำประปา แหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีน้ำสะอาดไว้บริการแก่ผู้มาเยือนอย่างเพียงพอและต่อเนื่องการจัดหาน้ำสำหรับแหล่งท่องเที่ยวอาจมีการจัดสร้างระบบประปาขนาดเล็ก ขนาดกลางหรือขนาดใหญ่ขึ้นอยู่กับความต้องการในการใช้น้ำของนักท่องเที่ยว

2.4 ระบบโทรคมนาคม การติดต่อสื่อสารจากภายนอกไปยังแหล่งท่องเที่ยว และจากแหล่งท่องเที่ยวไปยังภายนอกเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักท่องเที่ยว การจัดสร้างโครงข่ายระบบโทรคมนาคมเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ห่างไกล มิฉะนั้นนักท่องเที่ยวจะรู้สึกไม่ปลอดภัย และแม้ว่าปัจจุบันจะมีระบบโครงข่ายโทรศัพท์ไร้สาย แต่การรับสัญญาณในบริเวณที่ห่างไกลโครงข่ายมากเกินไปอาจยังไม่สามารถติดต่อได้

2.5 ระบบระบายน้ำและกำจัดน้ำเสีย แหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีระบบน้ำและกำจัดน้ำเสีย เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อกิจการการท่องเที่ยว โดยทั่วไป ผู้คนจะมีความ

ต้องการระบายน้ำประมาณร้อยละ 90 ของความต้องการใช้น้ำ ที่ระบายน้ำต่างๆ จึงควรมีขนาดใหญ่เพียงพอต่อปริมาณน้ำสูงสุดที่ต้องการระบายในช่วงของฤดูกาลท่องเที่ยว เพื่อจะสามารถระบายน้ำได้ทันเวลา

2.6 ระบบกำจัดขยะ การกำจัดขยะนับว่ามีความสำคัญในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว ขยะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเกิดจากนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการธุรกิจ แหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องจัดการระบบกำจัดขยะให้เหมาะสม มิฉะนั้นแหล่งท่องเที่ยวจะมีปัญหาความเสื่อมโทรม ความสกปรก เนื่องจากการขาดการดูแลอย่างทั่วถึงและอาจนำไปสู่ปัญหาด้านการสาธารณสุขได้

โครงสร้างด้านการท่องเที่ยว (Superstructure) ประกอบด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกสบายหรือบริการต่างๆ แก่นักท่องเที่ยว เช่น ที่พักแรม ร้านอาหาร บริษัทนำเที่ยว ร้านขายสินค้าที่ระลึก แหล่งบันเทิง ศูนย์ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามปกติแหล่งอำนวยความสะดวก เหล่านี้เอกชนจะเป็นผู้จัดสร้างหรือจัดหาไว้คอยบริการนักท่องเที่ยวในรูปแบบของการประกอบธุรกิจ แต่อาจมีหลายแห่งที่รัฐบาลเข้าไปดูแลหรือให้เงินสนับสนุนการดำเนินงานด้วยโครงสร้างด้านการท่องเที่ยวมาสามารถพัฒนาได้โดยปราศจากการจัดการโครงสร้างพื้นฐานที่มีการวางแผนและก่อสร้างไว้เป็นอย่างดี

1. ข้อควรคำนึงในการจัดการโครงสร้างด้านการท่องเที่ยว โดยโครงสร้างด้านการบริการด้านต่างๆ จะประสบผลสำเร็จได้ดี หากตอบสนองของความต้องการของตลาดการท่องเที่ยว และก่อให้เกิดความพึงพอใจ ซึ่งการจะบรรลุผลสำเร็จดังกล่าว หน่วยงานรับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวและผู้ประกอบการควรพิจารณาประเด็นต่างๆ ดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์ของการให้บริการ โครงสร้างด้านการบริการต่างๆ ควรมีวัตถุประสงค์เพื่อตอบสนองของความต้องการของนักท่องเที่ยวในด้านต่างๆ ที่แตกต่างกัน เช่น เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อทำกิจกรรมเพื่อการศึกษา การกีฬา หรือการผจญภัย เพื่อความสะดวกในการเดินทางระหว่างแหล่งท่องเที่ยวกับที่พักแรม เป็นต้น

1.2 ขนาดการให้บริการ กิจกรรมอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่จัดขึ้นเพื่อการบริการนักท่องเที่ยวควรมีหลายขนาด เช่น ที่พักแรมควรมีหลายขนาด เพื่อตอบสนองนักท่องเที่ยวหลายขนาด เช่น กลุ่มใหญ่ กลุ่มเล็ก บริษัทนำเที่ยวบางแห่งรับนักท่องเที่ยวจำกัดจำนวน บางแห่งรับนักท่องเที่ยวเป็นกลุ่มใหญ่ เป็นต้น

1.3 จำนวนและประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวก ควรสอดคล้องกับจำนวนและประเภทของนักท่องเที่ยว อาทิ นักท่องเที่ยวที่มีรายได้สูงจะต้องการพักผ่อนในโรงแรมที่หรูหรามี

ระดับ และซื้อสินค้าในร้านสรรพสินค้าที่มีคุณภาพสูง ร้านอาหารในแหล่งท่องเที่ยวควรมีหลายประเภทเพื่อตอบสนองลูกค้าหลายกลุ่ม

1.4 การลงทุน โดยทั่วไปเอกชนจะเป็นผู้ลงทุนในโครงสร้างด้านการท่องเที่ยวซึ่งจะมีทั้งกิจการที่ลงทุนสูง ปานกลางหรือต่ำขึ้นอยู่กับขนาดของธุรกิจ ผู้ลงทุนอาจเป็นเจ้าของคนเดียวหลายคน หรือในรูปกลุ่มร่วมทุน ลักษณะของการลงทุนอาจมีการลงทุนร่วมกับท้องถิ่น การลงทุนเน้นผลกำไรที่เป็นตัวเงิน หรือเพื่อสังคม หน่วยงานรับผิดชอบในพื้นที่ควรพิจารณาการลงทุนเพื่อการท่องเที่ยวในประเด็นที่กล่าวมานี้ หากพบว่ากลไกของเอกชนไม่สามารถตอบสนองได้อย่างครบถ้วน รัฐบาลอาจเข้าไปดูแลหรือให้เงินสนับสนุนการดำเนินการ เช่น การให้เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำในการสร้างที่พักแรม เป็นต้น

1.5 ระดับการบริการ หน่วยงานที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวควรพิจารณาว่าแหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบถ้วนหรือปานกลาง หรือน้อย และคุณภาพการบริการต่างๆ อยู่ในระดับมาตรฐานสากลระดับทั่วไปหรือระดับท้องถิ่น

1.6 ระบบการจัดการ ผู้ประกอบการบริการด้านต่างๆ ควรมีระบบการจัดการทรัพยากรภายในที่เหมาะสมตามสภาพพื้นที่ เช่น การเงิน บัญชี ทรัพยากรมนุษย์ เป็นต้น

สรุป ระบบโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการท่องเที่ยวที่กล่าวมาแล้ว จำเป็นต้องมีการวางแผนและพัฒนาและกำหนดมาตรฐานให้เหมาะสม รวมทั้งมีการกำกับดูแลและควบคุมระบบต่างๆ ให้อยู่ในมาตรฐานที่กำหนด เพื่อที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่โดยทั่วกัน

มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว

คุณลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวว่าสมควรได้รับการรองรับมาตรฐานคุณภาพหรือไม่ มีลักษณะสรุปไว้ 7 ประการ (มนัส สุวรรณ และคณะ, 2544, หน้า 47-48) ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย
 - 1.1 ที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว
 - 1.2 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว
 - 1.3 ความสมบูรณ์และความมีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว
2. การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย
 - 2.1 การจัดการขยะมูลฝอย
 - 2.2 การจัดการคุณภาพน้ำ
 - 2.3 การจัดการคุณภาพอากาศ
 - 2.4 การจัดการคุณภาพเสียง

- 2.5 การเปราะบางด้านสิ่งแวดล้อม
3. เศรษฐกิจ-สังคม ประกอบด้วย
 - 3.1 ผลประโยชน์ต่อชุมชน
 - 3.2 ความสามารถในการพึ่งตนเอง
 - 3.3 ความคุ้มค่าของการเที่ยวชม
 - 3.4 การมีส่วนร่วมของชุมชน
 - 3.5 ความเข้มแข็งของชุมชนและวัฒนธรรม
4. ศิลปวัฒนธรรม ประกอบด้วย
 - 4.1 คุณค่าทางอัตตลักษณ์
 - 4.2 คุณค่าทางภูมิปัญญาและองค์ความรู้
 - 4.3 คุณค่าทางสุนทรียศาสตร์
 - 4.4 คุณค่าทางประวัติศาสตร์
 - 4.5 คุณค่าทางสังคม
5. ประวัติศาสตร์และโบราณคดี ประกอบด้วย
 - 5.1 คุณค่าทางสุนทรียศาสตร์
 - 5.2 คุณค่าทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี
 - 5.3 คุณค่าทางวิทยาการและการศึกษา
 - 5.4 คุณค่าทางสังคม
 - 5.5 ขนาด
 - 5.6 ความสำคัญของกลุ่มสิ่งก่อสร้าง
 - 5.7 สภาพทางกายภาพในปัจจุบัน
 - 5.8 ความเสี่ยงต่อการเสื่อมสภาพ
6. คุณค่าทางการเรียนรู้และการศึกษา ประกอบด้วย
 - 6.1 ผลประโยชน์และความคุ้มค่าในการเรียนรู้
 - 6.2 วิธีการเผยแพร่เนื้อหาความรู้และการใช้แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้และการศึกษา
 - 6.3 การปรับปรุงปัจจัยและกระบวนการให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง
7. การบริหารจัดการ ประกอบด้วย
 - 7.1 การใช้ประสิทธิภาพของการใช้ทรัพยากรและพลังงาน

- 7.2 การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก
- 7.3 การให้ความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน
- 7.4 การบริหารบุคลากรและงบประมาณ
- 7.5 การปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- 7.6 การให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกในคุณค่าของการท่องเที่ยว

สรุป จากการศึกษาทฤษฎีข้างต้น ประกอบด้วย ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว องค์ประกอบของทรัพยากรท่องเที่ยว การจัดโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการท่องเที่ยว กรอบและแนวทางในการจัดพื้นที่ท่องเที่ยว มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว ก่อให้เกิดแนวคิดด้านองค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยว โดยชุมชน ทั้งหมด 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว
2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
3. ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว
4. ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว
5. ด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์

ความต้องการต่างๆ ของบุคคลเป็นแรงจูงใจสำคัญที่ทำให้พฤติกรรมต่างกัน โดยแบ่งออกไปตามระดับความต้องการ ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้บุคคลแต่ละคนแสดงพฤติกรรมการบริโภคที่แตกต่างกันออกมา (ฉลองศรี พิมพ์สมพงศ์, 2542)

ความต้องการตามทฤษฎีการจูงใจของมาสโลว์
(Hierarchy of Needs by Maslow's Theory of Motivation)

ภาพ 2 แสดงความต้องการตามทฤษฎีการจูงใจของมาสโลว์

การจูงใจ (Motivation)

การจูงใจ (Motivation) คือ การกระตุ้นให้กระทำหรือดำเนินการให้ได้มาซึ่งเป้าหมายที่ตั้งไว้ นับว่าเป็นปัจจัยภายในตัวแรกที่มีผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ต้องได้รับการกระตุ้น

แรงจูงใจ (Motives) คือ ความต้องการที่จะได้รับการกระตุ้นของบุคคลหนึ่งที่ต้องการแสวงหาความพอใจด้วยพฤติกรรมที่มีเป้าหมาย และแรงกระตุ้น (Drive) เป็นตัวที่ทำให้เกิดการกระตุ้นอย่างรุนแรงเพื่อจะให้เกิดการตอบสนองที่พอใจ

การรับรู้ (Perception)

กระบวนการรับรู้และความเข้าใจของบุคคลที่มีต่อโลกที่อาศัยอยู่ขึ้นอยู่กับปัจจัยภายใน ได้แก่ ความเชื่อ ประสบการณ์ อารมณ์ ฯลฯ และปัจจัยภายนอก ได้แก่ สิ่งกระตุ้นที่มากกระทบกับประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ การได้กลิ่น การได้ยิน การได้เห็น การได้รู้สึก และการได้รสชาติ ดังนั้น การโฆษณาจึงต้องพยายามสร้างให้เกิดความรู้ทางด้านอารมณ์ และความน่าเชื่อถือ

กระบวนการรับรู้ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

1. การเปิดรับข้อมูลที่ได้เลือกสรร (Selective Exposure)
2. การตั้งใจรับข้อมูลที่ได้เลือกสรร (Selective Attention)
3. ความเข้าใจในข้อมูลที่ได้เลือกสรร (Selective Comprehension)
4. การเก็บรักษาข้อมูลที่ได้เลือกสรร (Selective Retention)

ปัจจัยภายใน

การเรียนรู้

การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และ/หรือ ความเข้าใจอันเป็นผลจากประสบการณ์ที่ผ่านมา การเรียนรู้ของบุคคลเกิดขึ้นเมื่อได้รับสิ่งกระตุ้น (Stimulus) ผ่านเข้ามาในความรู้สึกนึกคิดและเกิดการตอบสนอง (Response) ตามทฤษฎีสิ่งกระตุ้น-ตอบสนอง (Stimulus-Response Theory)

บุคลิกภาพ

บุคลิกภาพเป็นลักษณะเด่นของแต่ละบุคคลเกิดจากความรู้สึกนึกคิด ความรับผิดชอบ ความต้องการภายใน การจูงใจ การรับรู้ การเรียนรู้ของบุคคล และแสดงออกมาเป็นบุคลิกภาพเฉพาะตนตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว

นักท่องเที่ยวมีบุคลิกภาพแตกต่างกันตามเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม และสังคม ดังนั้น การเรียนรู้และเข้าใจบุคลิกภาพของนักท่องเที่ยว หมายถึง ความเข้าใจพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวด้วย โดยเฉพาะพฤติกรรมการเดินทางและการบริโภค

รูปแบบการดำรงชีวิต (Life Style)

รูปแบบการดำรงชีวิตขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม ชั้นของสังคม และกลุ่มอาชีพของแต่ละบุคคล การเลือกบริโภค หรือ เลือกซื้อสินค้าและบริการ ขึ้นอยู่กับรูปแบบการดำรงชีวิตของแต่ละบุคคล รูปแบบการดำรงชีวิตของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับความสนใจ ทักษะ และความคิดเห็นของแต่ละบุคคล ซึ่งสามารถบ่งบอกพฤติกรรมที่ซื้อได้ โดยเป็นปัจจัยหนึ่งในการแบ่งส่วนตลาด รูปแบบการดำรงชีวิตจะควบคู่กันไปกับค่านิยม (Values) ของสังคม

แนวความคิดเกี่ยวกับตัวเอง (Self-Concept)

แนวความคิดเกี่ยวกับตัวเอง หมายถึง ความคิดหรือความเข้าใจที่เกิดขึ้นภายในของบุคคล พร้อมๆ กับการรับรู้ (Perception) เป็นผลต่อการตัดสินใจซื้อบริการการท่องเที่ยว และต้องการสร้างความประทับใจให้แก่บุคคลใกล้ชิดด้วย ประกอบด้วย

1. แนวคิดของตนเองที่แท้จริง (Real Self) : ความเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง ว่ามีนิสัยความชอบอย่างไร
2. แนวคิดของตนเองในอุดมคติ (Ideal Self Concept) : ความนึกคิดที่บุคคลใฝ่ฝันอยากให้ตนเป็นเช่นนั้น หรือมีผู้เข้าใจว่าตนเองเป็นเช่นนั้น และแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับแนวคิดตนเองในอุดมคติ
3. แนวคิดของตนเองที่คิดว่าบุคคลอื่นมองตนเองที่แท้จริง (Reference-Group Self Concept) : ภาพที่บุคคลคิดว่าบุคคลอื่นมองตนเองที่แท้จริงว่าเป็นอย่างไร
4. แนวคิดของตนเองที่ต้องการให้บุคคลอื่นคิดเกี่ยวกับตนเอง (Self-Image Concept) : ภาพที่บุคคลต้องการให้คนอื่นคิดถึงเขาในแง่ใดแง่หนึ่ง

ทัศนคติ

ทัศนคติ หมายถึง ความโน้มเอียงที่เกิดจากการเรียนรู้ ในการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นไปในทิศทางที่สม่ำเสมอ หรือความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ทัศนคติเป็นพลังที่สำคัญและมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการรับรู้และพฤติกรรมการบริโภคของนักท่องเที่ยว โดยพยายามกลั่นกรองสิ่งที่ตนเองคิดว่าดี ไม่ขัดแย้งกับทัศนคติที่มีอยู่ ทัศนคติสามารถบิดเบือนข่าวสาร ข้อมูลที่เป็นความจริงได้ในลักษณะได้แย่ง ทัศนคติเกิดจากประสบการณ์ที่ตนได้รับ ซึ่งการเกิดจากกลุ่มอ้างอิงอื่นๆ เช่น ครอบครัว เพื่อน กลุ่มสังคม ฯลฯ การเปลี่ยนทัศนคติต้องใช้เวลาและเครื่องมือสื่อสารมาก และต้องประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

ปัจจัยภายนอก

วัฒนธรรมและวัฒนธรรมย่อย (Culture and Subculture)

วัฒนธรรมเป็นเครื่องผูกพันบุคคลในสังคมเดียวกันไว้ด้วยกัน วัฒนธรรมแสดงออกมาในรูปแบบความเชื่อถือ (Beliefs) ค่านิยม (Values) ทศนคติ (Attitudes) อุปนิสัย (Habits) ประเพณี (Traditions) ขนบธรรมเนียม และพฤติกรรมของบุคคล

วัฒนธรรมพื้นฐาน (Culture) เป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมการบริโภคของบุคคล เพราะวัฒนธรรมเป็นตัวหล่อหลอมลักษณะนิสัย และความคิดของคน และวัฒนธรรมมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงจากแบบแผนเก่าไปสู่แผนใหม่อยู่เสมอ

วัฒนธรรมกลุ่มย่อย หรือขนบธรรมเนียมประเพณี (Subculture) เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมพื้นฐาน เป็นวัฒนธรรมของกลุ่มที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างกันไปในแต่ละกลุ่ม และอยู่ภายในสังคมขนาดใหญ่ที่มีความซับซ้อนมาก มีรากฐานมาจากเชื้อชาติ ศาสนา ถิ่นที่อยู่ทางภูมิศาสตร์ที่ต่างกัน แม้จะอยู่ในประเทศเดียวกัน ดังนั้นนักท่องเที่ยวที่มาจากกลุ่มวัฒนธรรมย่อยเดียวกันย่อมมีความต้องการและพฤติกรรมการท่องเที่ยวคล้ายๆ กัน การให้บริการควรสอดคล้องกับวัฒนธรรมของกลุ่มนั้นๆ และไม่ขัดต่อวัฒนธรรมพื้นฐาน

วัฒนธรรมกลุ่มย่อยแบ่งออกเป็น

1. กลุ่มเชื้อชาติ (Nationality Groups)
2. กลุ่มศาสนา (Religious Groups)
3. กลุ่มสีผิว (Racial Groups)
4. พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Areas)

ชั้นของสังคม (Social Classes)

เป็นการจัดลำดับบุคคลในสังคมออกเป็นกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน จากระดับสูงไประดับต่ำ สิ่งที่น่ามาใช้ในการแบ่งชั้นของสังคมคือ อาชีพ ฐานะ รายได้ ชาติกำเนิด สถานที่พำนัก ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และบุคลิกลักษณะของบุคคล ชั้นของสังคมมีความสำคัญต่อการซื้อสินค้าและบริการท่องเที่ยวเนื่องจากมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันกับกิจกรรมเวลาว่างของแต่ละระดับ และแตกต่างกันในด้านอุปนิสัย และสื่อที่ใช้ในการติดต่อซึ่งกันและกัน

ป.
ด
155.5
ฉ 272ก
2554

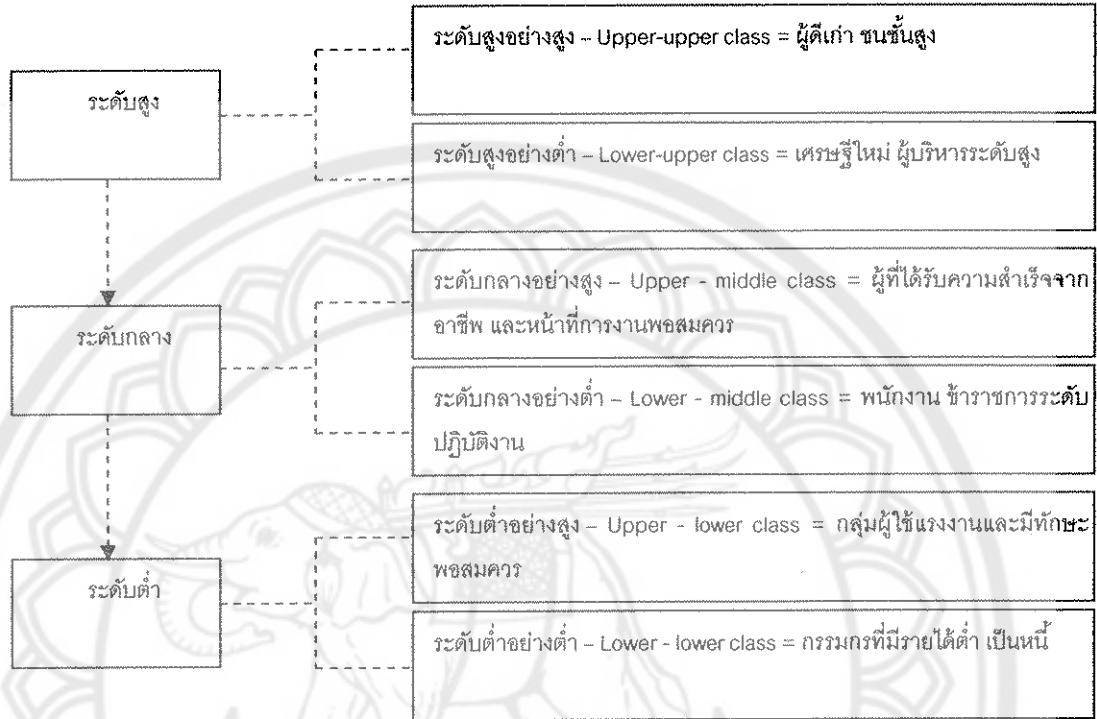
15552953

ระดับชั้นของสังคมแบ่งออกเป็น

สำนักหอสมุด

13 JUL 2011

ภาพ 3 แสดงระดับชั้นทางสังคม

กลุ่มอ้างอิง (Reference Groups)

เป็นกลุ่มที่เข้าไปมีอิทธิพลต่อสภาวะจิตใจอย่างมาก เช่น ความคิดเห็น ทศนคติ ความชอบ/ไม่ชอบ และค่านิยมของบุคคลในกลุ่มอ้างอิง เพราะจะให้แนวคิดซึ่งจะทำให้บุคคลคล้อยตามได้ เพื่อให้ได้รับการยอมรับจากกลุ่ม จึงมีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อ และตัดสินใจเป็นอย่างสูง แบ่งออกเป็น กลุ่มปฐมภูมิ (Primary Groups) ได้แก่ เพื่อนสนิท ครอบครัว และกลุ่มทุติยภูมิ (Secondary Groups) ได้แก่ เพื่อนร่วมงาน ร่วมวิชาชีพ ร่วมสถาบัน ร่วมองค์กร และบุคคลกลุ่มต่างๆในสังคม

ผู้นำความคิดเห็น (Opinion Leaders)

เป็นสมาชิกของกลุ่มที่มีอำนาจ และความคิดเห็นของเขามักเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม มักจะเป็นผู้รู้ช่องทางข้อมูลมากกว่าสมาชิกคนอื่นๆ

สำนักหอสมุด

ครอบครัว (The Family)

กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกันทางกำเนิด โดยการแต่งงานกัน หรือโดยการอุปการะเข้ามาใช้ชีวิตในครอบครัวเดียวกัน ค่านิยมและทัศนคติของบุคคลจะได้รับมาจากครอบครัวมากที่สุด ความคิดจะถูกหล่อหลอมมาตั้งแต่เด็ก ลักษณะครอบครัวที่แตกต่างกันจะทำให้รูปแบบการดำรงชีวิตต่างกัน พฤติกรรมการบริโภคของครอบครัวจะแตกต่างกันตามลำดับขั้นของวัฏจักรชีวิตครอบครัว (Family life-cycle)

ตาราง 2 แสดงวัฏจักรชีวิตของครอบครัว

ลำดับขั้น	วัฏจักรชีวิต	พฤติกรรมการบริโภค
1.	วัยหนุ่มสาว โสด ปริญญาตรี	มีภาระน้อย เป็นผู้นำความคิดด้านแฟชั่นและมักใช้จ่ายในสิ่งทีก่อให้เกิดความสนุกสนาน เช่น ดูหนัง ดูกีฬา พักผ่อนวันหยุด ทักนาคจ
2.	คู่สมรสใหม่ ไม่มีบุตร	มีภาระมากขึ้น โดยเฉพาะการใช้จ่ายซื้อสินค้าประเภทถาวร ทนทาน เช่น ตู้เย็น เต้าแก๊ส รถยนต์ เฟอร์นิเจอร์
3.	ครอบครัวมีบุตรแล้ว บุตรคนเล็ก อายุต่ำกว่า 6 ขวบ	ซื้อสินค้าอุปโภค บริโภคในครอบครัวในอัตราสูง สนใจสินค้าใหม่ที่ช่วยทุ่นแรงและประหยัดเวลา เช่น เครื่องซักผ้า-อบผ้า อาหารเด็ก ของเล่น
4.	ครอบครัวมีบุตรแล้ว บุตรคนเล็ก อายุมากกว่า 6 ขวบ	มีฐานะการเงินดีขึ้น แม่บ้านจะออกทำงานและมีรายได้มากขึ้น การโฆษณาไม่มีอิทธิพลมากนัก มักซื้อสินค้าขนาดครอบครัว หรือขนาดประหยัด
5.	ครอบครัวที่บุตรแยกครอบครัว ออกไปแล้วแต่หัวหน้าครอบครัวยังทำงานอยู่	มีฐานะดี มีเงินออม สนใจเรื่องการท่องเที่ยว การพักผ่อนหย่อนใจ การศึกษาด้วยตนเอง ไม่สนใจผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ทำของที่ระลึกและแจกจ่าย ปรับปรุงที่อยู่อาศัย ซื้อของหรูหราบางอย่าง
6.	ครอบครัวที่บุตรแยกครอบครัว ออกไปแล้วและหัวหน้าครอบครัวเกษียณอายุ	รายได้ลดลง อยู่กับบ้าน รายจ่ายส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับสุขภาพ เช่น ยา อาหารเสริม หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ฯลฯ

ตาราง 2 (ต่อ)

ลำดับชั้น	วิถีชีวิต	พฤติกรรมกรบรีโภค
7.	อยู่คนเดียว (อีกคนหนึ่งตายหรือหย่า มีรายได้ในขั้นพอใช้ อาจอยากจะมีบ้านขาด)และยังทำงานอยู่	ความสนใจท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล
8.	อยู่คนเดียว (อีกคนหนึ่งตายหรือหย่า รายได้ลดลง มีรายจ่ายเรื่องยาและบำรุงขาด)และเกษียณ	สุขภาพมากขึ้น ต้องการการเอาใจใส่ดูแล ความรัก และ ความปลอดภัย

สรุป จากการศึกษาทฤษฎีข้างต้นความต้องการของมนุษย์แบ่งออกเป็น 7 ขั้นตอน ได้แก่ ความต้องการทางด้านกายภาพ ด้านความปลอดภัย ด้านความรักและความเข้าใจ ด้านความสวยงาม ด้านการยอมรับในสังคม ด้านการยกย่องนับถือและด้านความสำเร็จสูงสุดในชีวิต ซึ่งความต้องการต่างๆ ได้รับการกระตุ้นจากปัจจัยภายใน ได้แก่ การเรียนรู้ บุคลิกภาพ รูปแบบการดำรงชีวิต แนวความคิดเกี่ยวกับตัวเอง ทศนคติ และปัจจัยภายนอก ได้แก่ วัฒนธรรม ชั้นของสังคม กลุ่มอ้างอิง ผู้นำความคิดเห็น และครอบครัว ดังนั้น การศึกษาความต้องการใดๆ ต้องคำนึงถึงปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของต้นประกอบกัน

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ในการดำเนินการเพื่อให้เกิดการจัดการต่อพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวอย่างเหมาะสมให้มีการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างคุ้มค่าและประหยัด รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้นตลอดจนหล่อหลอมค่านิยมในทางที่ดีร่วมกันในระบบรวมของสังคม ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการจัดการพื้นที่อย่างยั่งยืนจึงมีการจัดกรอบและแนวทางการจัดพื้นที่ (สมชาย สนั่นเมือง, 2541, หน้า 27) ประกอบด้วย

1. การจัดพื้นที่การท่องเที่ยว ในการดำเนินการเพื่อการจัดการพื้นที่ท่องเที่ยวจะมีแนวทางประกอบด้วย

1.1 การกำหนดพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการจัดการเขตการใช้ประโยชน์กิจกรรมและขนาดของการท่องเที่ยว

1.2 การควบคุมการท่องเที่ยว กิจกรรมการสร้างหรือทำลายองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเข้มงวดตามระดับการอนุรักษ์ของพื้นที่

1.3 ให้มีการประยุกต์ใช้มาตรการป้องกันและลดผลกระทบต่อพื้นที่ท่องเที่ยว และระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม

2. การให้การศึกษาและสื่อความหมาย ในการดำเนินการในเรื่องการให้การศึกษาและสื่อความหมายจะมีแนวทางประกอบด้วย

2.1 การส่งเสริมให้แหล่งท่องเที่ยวมีระบบการให้ข้อมูล สื่อความหมาย และระบบให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวและบริการอื่นๆ

2.2 การสนับสนุนบริการที่มีคุณภาพและมีโปรแกรมให้ความรู้ที่ชัดเจน ทั้งการบริการที่พัก การนำเที่ยวและบริการอื่นๆ

2.3 ส่งเสริมการใช้มัคคุเทศก์ท้องถิ่นหรือมัคคุเทศก์เฉพาะทาง

2.4 การจัดเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ และวัฒนธรรมท้องถิ่นของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ทางสื่อมวลชน

2.5 การให้การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ทั้งในด้านความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรสิ่งแวดล้อม การนำเที่ยว และการจัดการบริหารการท่องเที่ยว

3. การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ในส่วนของการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวจะมีการดำเนินการประกอบด้วย

3.1 การมุ่งเน้นกิจกรรมท่องเที่ยวที่ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หรือสามารถป้องกันและแก้ไขผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้

3.2 การส่งเสริมกิจกรรมที่มีการให้การศึกษา หรือเพิ่มการให้การศึกษาและเรียนรู้ร่วมกันในกิจกรรมท่องเที่ยว

3.3 การจัดให้มีกิจกรรมท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม เช่น เยาวชน กลุ่มอาชีพให้มากขึ้น

3.4 การจัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์และการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักท่องเที่ยวผู้ประกอบการ และชุมชน

4. การบริการท่องเที่ยว การดำเนินการในส่วนของการบริการท่องเที่ยวจะประกอบด้วย

4.1 การส่งเสริมในส่วนของบริการที่มีความรับผิดชอบ กำหนดให้มีมาตรการการรักษาสิ่งแวดล้อม การให้การศึกษา และการบริการที่ได้มาตรฐาน

4.2 การสร้างการมีส่วนร่วมในการบริการของชุมชนในกระบวนการบริการท่องเที่ยวให้มากขึ้น

4.3 การกำหนดให้สถานบริการ การบริการ และรูปแบบการบริการทุกประเภทสร้างความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม

4.4 การจัดอบรมเพื่อเพิ่มคุณภาพของบุคลากรในหน่วยบริการของพื้นที่ โดยให้มีหลักสูตรการรักษาสิ่งแวดล้อมในทุกโครงการ

4.5 การกำหนดมาตรฐานการบริการ ออกแบบเครื่องหมายรับรองหน่วยบริการที่ได้มาตรฐานรวมทั้งมีการประกวดการบริการที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

4.6 การปรับปรุง หรือใช้มาตรการทางกฎหมายที่มีอยู่ให้เอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมและควบคุมการบริการ

4.7 การสนับสนุนให้สถานบริการจัดการบริการที่ได้มาตรฐานตามระบบคุณภาพ

5. การจัดการ ป้องกัน และลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมการกำหนดแนวทางในการจัดการป้องกัน และลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมประกอบด้วย

5.1 การกำหนดมาตรฐานการดำเนินการเก็บ กำจัดขยะมูลฝอย และควบคุมการใช้บรรจุภัณฑ์ที่ก่อให้เกิดขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว

5.2 การกำหนดมาตรการ และดำเนินการป้องกัน บำบัด และกำจัดสิ่งปฏิกูลและน้ำเสีย

5.3 การเข้มงวดกวดขันต่อกิจกรรมที่อาจทำลายสิ่งแวดล้อม

6. การส่งเสริมการตลาด ในการส่งเสริมการตลาดจะมีแนวทางประกอบด้วย

6.1 การแนะนำและเผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวที่มีการจัดการที่เหมาะสมเท่านั้น

6.2 การกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนเหมาะสม สอดคล้องกับการท่องเที่ยว และกิจกรรมที่เป็นที่ยอมรับได้ของแต่ละพื้นที่ท่องเที่ยว

6.3 การส่งเสริมการตลาดในประเทศให้มากขึ้น โดยเน้นที่กลุ่มเยาวชน กลุ่มครอบครัว กลุ่มทำงาน

7. การสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน

7.1 การดำเนินการในมีส่วนร่วมของชุมชน

7.2 การสนับสนุนการรวมกลุ่มของประชาชน ชุมชน เพื่อการจัดการพื้นที่ท่องเที่ยว

7.3 การยกระดับชุมชนท้องถิ่นระดับหมู่บ้าน หรือองค์กรปกครองท้องถิ่นที่มีศักยภาพในการจัดการสิ่งแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน

7.4 จัดอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจในบทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วมในกระบวนการท่องเที่ยว โดยเน้นการเรียนรู้ การวางแผนการปฏิบัติการ และการประเมิน

สรุป การจัดการพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมีแนวทางทั้งหมด 7 แนวทางที่นักวางแผนต้องคำนึงถึง ได้แก่ การจัดพื้นที่การท่องเที่ยว การให้การศึกษาและสื่อความหมาย การจัด

กิจกรรมการท่องเที่ยว การบริการท่องเที่ยว การจัดการ ป้องกัน และลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมการตลาด และการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน

นโยบาย ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดตาก

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 28 เมษายน 2546 และวันที่ 6 พฤษภาคม 2546 ให้ทุกจังหวัด (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) ใช้การบริหารงานแบบบูรณาการโดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บริการสูงสุดของจังหวัด (Chief Executive Office: CEO) โดยบูรณาการและประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ให้จัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และนโยบายของรัฐบาล ซึ่งยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวถือเป็น 1 ใน 6 ยุทธศาสตร์ที่รัฐบาลให้ความสำคัญ โดยในด้านการท่องเที่ยว เน้นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานความปลอดภัยและบริการระดับสากล ที่เน้นเอกลักษณ์และวัฒนธรรมไทยควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวเชิงรุกทั้งในและต่างประเทศเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวคุณภาพ จังหวัดตากมีนโยบาย ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดตาก (คณะกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดตาก, 2550, หน้า 47-54) ดังต่อไปนี้

วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนาของจังหวัดในภาพรวม

วิสัยทัศน์จังหวัดตาก

บ้านเมืองน่าอยู่ ประชูปการค้าขายแดน ชุมชนเข้มแข็งขจัดความยากไร้ ชายแดนมั่นคง
ใส่ใจทรัพยากร สิ่งแวดล้อมพร้อมส่งเสริมการท่องเที่ยว

พันธกิจของจังหวัดตาก

1. ประสานสนับสนุน เสริมสร้างหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ ความร่วมมือในการบริหารจัดการจังหวัดแบบบูรณาการ
2. ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคนชุมชนเมือง ชนบท ชุมชนชายแดน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมบนความหลากหลายของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมควบคู่กับการป้องกันบรรเทาสาธารณภัย
3. เสริมสร้างการพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดน ประสานการเชื่อมโยง การผลิต การตลาดทั้งด้านอุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว
4. เสริมสร้างอำนวยความสะดวก คุณธรรมสังคม รักษาความมั่นคง ความสงบเรียบร้อย รวมถึงการบริการประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ
5. ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการพัฒนาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม สร้างพื้นฐานทุนของธรรมชาติของประชาชน

ประเด็นยุทธศาสตร์ของจังหวัด

1. บ้านเมืองน่าอยู่
2. ส่งเสริมการค้าชายแดน
3. เสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง จัดปัญหาความยากจน
4. เสริมสร้างความมั่นคงชายแดน
5. พัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากร สิ่งแวดล้อมและส่งเสริมการท่องเที่ยว

เป้าประสงค์การพัฒนาของจังหวัดในภาพรวม

1. บ้านเมืองมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด สวยงาม ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ได้รับการบริการจากรัฐด้วยความรวดเร็วเป็นธรรมและทั่วถึง รวมทั้งมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
2. เพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันการค้าชายแดน โดยเป็นจุดรองรับและประสานการเชื่อมโยงการค้าชายแดน การผลิต การตลาด ด้านอุตสาหกรรม เกษตรกรรมและการท่องเที่ยว
3. เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน พัฒนาเครือข่ายชุมชน และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้มีความรู้ความสามารถในการแข่งขัน มีรายได้เพิ่มขึ้นและพึ่งตนเองได้
4. พัฒนาคน ชุมชนและพื้นที่ชายแดนโดยกระบวนการมีส่วนร่วม สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนบนพื้นฐานความหลากหลายของวิถีชีวิตและวัฒนธรรม
5. มีการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากร สิ่งแวดล้อมและแหล่งท่องเที่ยวรวมทั้งพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ตลอดจนระบบข้อมูลการท่องเที่ยวเพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างรายได้ทั้งด้านการท่องเที่ยวและหัตถกรรม

วิสัยทัศน์การท่องเที่ยวจังหวัดตาก

ศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บนพื้นฐานความหลากหลายทางธรรมชาติ วิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น

พันธกิจด้านการท่องเที่ยวจังหวัดตาก

1. ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมควบคู่ไปกับการดูแลรักษาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว
2. ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวโดยให้ทุกภาคส่วน มีส่วนร่วม
3. ส่งเสริมและพัฒนาการตลาดการท่องเที่ยวจังหวัดโดยให้ทุกภาคส่วน มีส่วนร่วม

ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ 1 สร้างการมีส่วนร่วมของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวในทุกภาคส่วน

เป้าประสงค์

1. เพื่อพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ตลอดจนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน
2. เพื่อพัฒนาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งด้านการท่องเที่ยวให้มีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์

1. ปรับปรุงกลไกการทำงานภาครัฐเพื่อสนับสนุนการทำงานด้านการท่องเที่ยวภายในจังหวัด
2. เสริมสร้างบทบาท ความเข้มแข็งของภาคเอกชน ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษา
3. สร้างความตระหนักแก่เครือข่ายวิสาหกิจเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือในการพัฒนาระดับการท่องเที่ยวของจังหวัด
4. สนับสนุน ส่งเสริมให้ชุมชนและท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการสร้างกิจกรรมและดูแลความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ 2 พัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

เป้าประสงค์

1. เพื่อยกระดับคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว ให้ได้มาตรฐานและมีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว
2. ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว

กลยุทธ์

1. ฟื้นฟู บูรณะแหล่งประวัติศาสตร์และโบราณสถานให้สมบูรณ์
2. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อการเข้าถึงและเชื่อมโยงทางการท่องเที่ยว

3. พัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว ให้มีคุณภาพเพื่อเข้าสู่ระดับมาตรฐาน

ยุทธศาสตร์ 3 ส่งเสริมตลาดท่องเที่ยวภายในจังหวัด เชื่อมโยงกลุ่มจังหวัด

เป้าประสงค์

1. เพื่อรักษาฐานตลาดเดิมและสร้างตลาดท่องเที่ยวใหม่
2. เพื่อส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายใหม่ๆ และนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพเดินทางเข้ามาเที่ยวและใช้จ่ายในพื้นที่มากขึ้น

3. เพื่อบูรณาการการทำตลาดการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพ

4. เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวตามนโยบายรัฐบาล

กลยุทธ์

1. สร้างและประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์จังหวัดตาก เพื่อให้เกิดการรับรู้แก่นักท่องเที่ยว

2. เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว

3. พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศและระบบเชื่อมโยงตลาดการท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ

4. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในจังหวัด ให้มีความหลากหลายอย่างต่อเนื่องตลอดปี

5. ส่งเสริมการท่องเที่ยวในมิติแห่งการเรียนรู้และสร้างสรรค์ประโยชน์ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด

1. จำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นร้อยละ 4

2. แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดได้รับการพัฒนาคุณภาพอย่างน้อย ปีละ 3 แห่ง

ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก

เทศบาลเมืองตาก มีเขตการปกครองและมีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบชุมชนท้องถิ่นในเขตเทศบาลเมืองตากประกอบด้วย 4 ตำบล 16 ชุมชน (กองสวัสดิการสังคม, 2553) ดังต่อไปนี้

ตำบลหัวเดียด

1. ชุมชนเด่นสน

2. ชุมชนหัวเดียด

3. ชุมชนดอยคีรี

ตำบลหนองหลวง

4. ชุมชนปทุมคีรี

5. ชุมชนหนองหลวง

6. ชุมชนคุ้มสินไทย

7. ชุมชนตากสิน

8. ชุมชนศรีดอนแก้ว

ตำบลระแหง

9. ชุมชนเขาแก้ว

10. ชุมชนระแหง

- 11.ชุมชนวัดไผ่ล้อม
- 12.ชุมชนเชียงทองเหนือ
- 13.ชุมชนเชียงทองใต้

ตำบลเขียงเงิน

- 14.ชุมชนเฉลิมพระเกียรติ
- 15.ชุมชนชัยชนะ
- 16.ชุมชนท่าแค

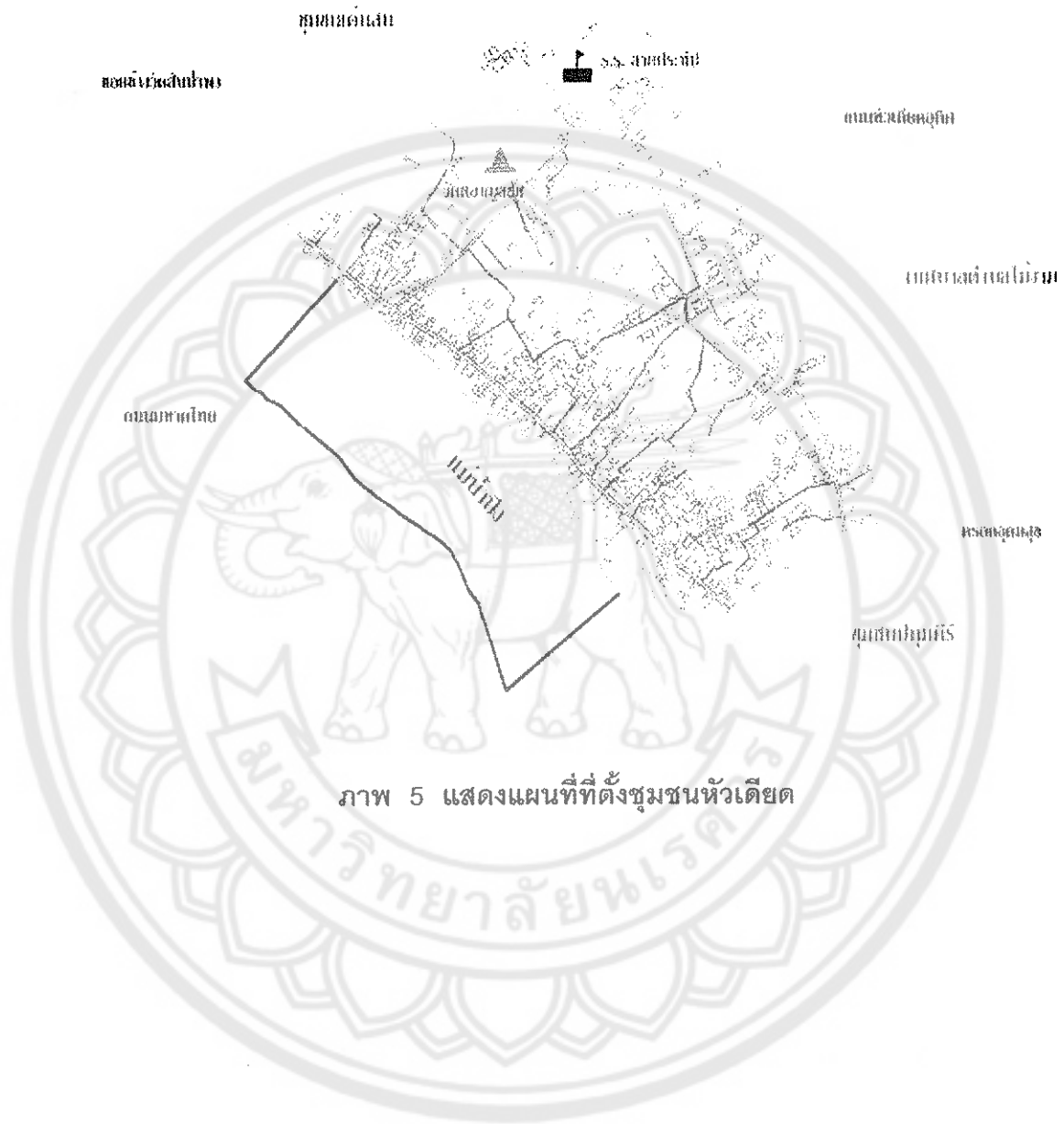
ตำบลหัวเตี้ยด

- 1. ชุมชนเด่นสน

ภาพ 4 แสดงแผนที่ที่ตั้งชุมชนเด่นสน

2. ชุมชนหัวเตี้ยด

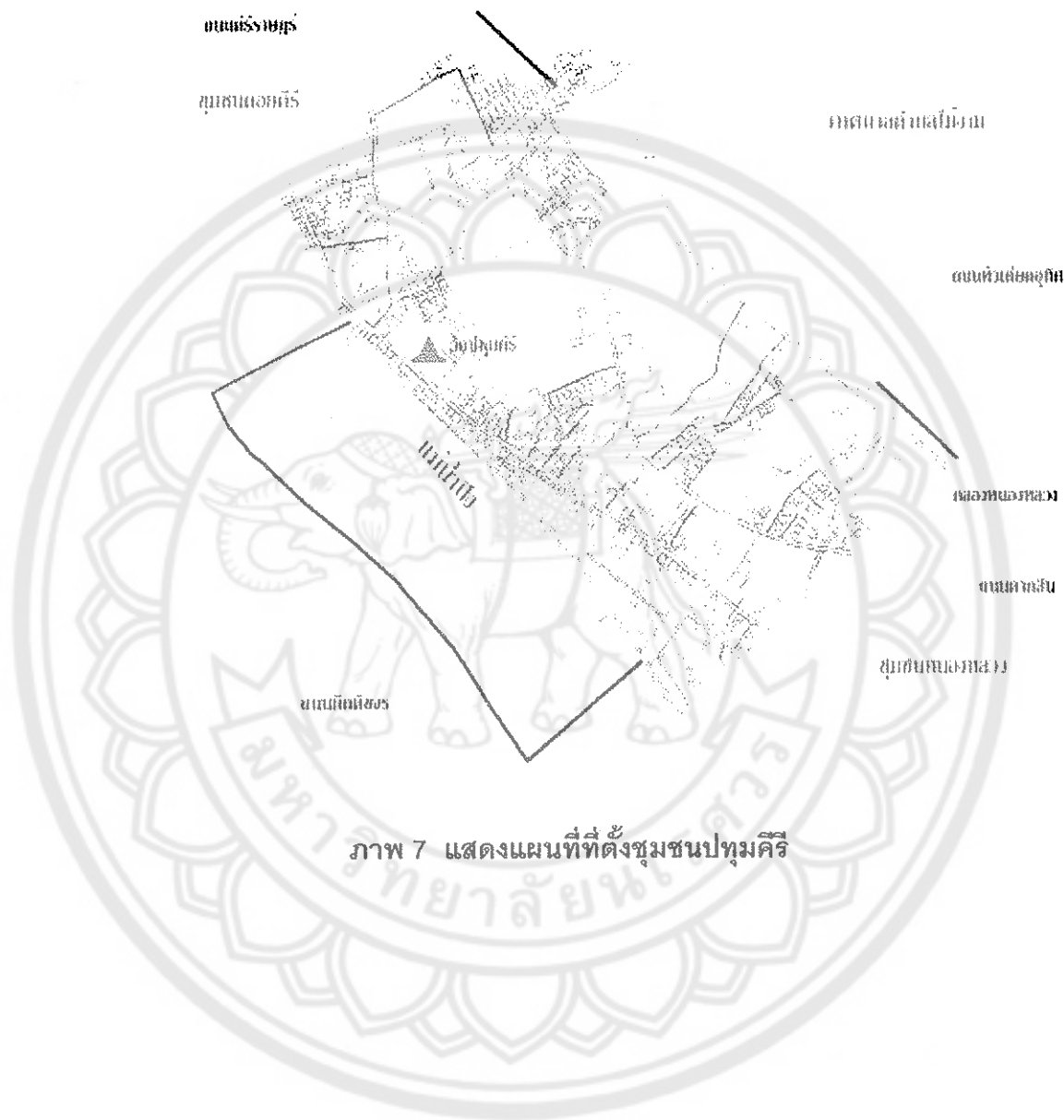
ภาพ 5 แสดงแผนที่ที่ตั้งชุมชนหัวเตี้ยด

3. ชุมชนดอยคีรี

ตำบลหนองหลวง

4. ชุมชนปทุมคีรี

ภาพ 7 แสดงแผนที่ที่ตั้งชุมชนปทุมคีรี

5. ชุมชนหนองหลวง

ภาพ 8 แสดงแผนที่ที่ตั้งชุมชนหนองหลวง

6. ชุมชนคุ้มสินไทย

ภาพ 9 แสดงแผนที่ที่ตั้งชุมชนคุ้มสินไทย

7. ชุมชนตากสิน

ภาพ 10 แสดงแผนที่ที่ตั้งชุมชนตากสิน

ตำบลระแหง

9. ชุมชนเขาแก้ว

ภาพ 12 แสดงแผนที่ที่ตั้งชุมชนเขาแก้ว

10. ชุมชนระแหง

ภาพ 13 แสดงแผนที่ที่ตั้งชุมชนระแหง

11. ชุมชนวัดไผ่ล้อม

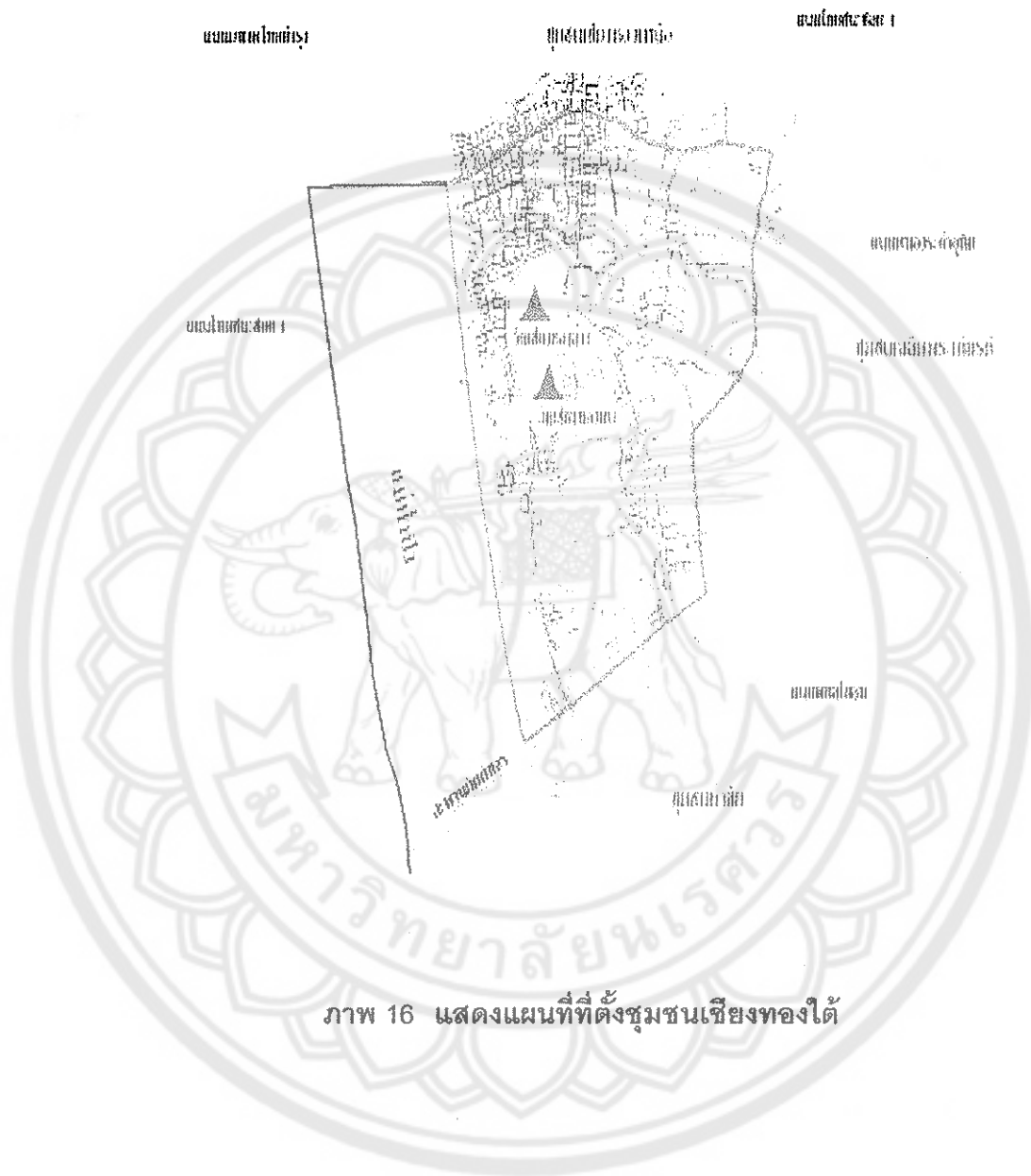
ภาพ 14 แสดงแผนที่ที่ตั้งชุมชนวัดไผ่ล้อม

12. ชุมชนเชียงใหม่

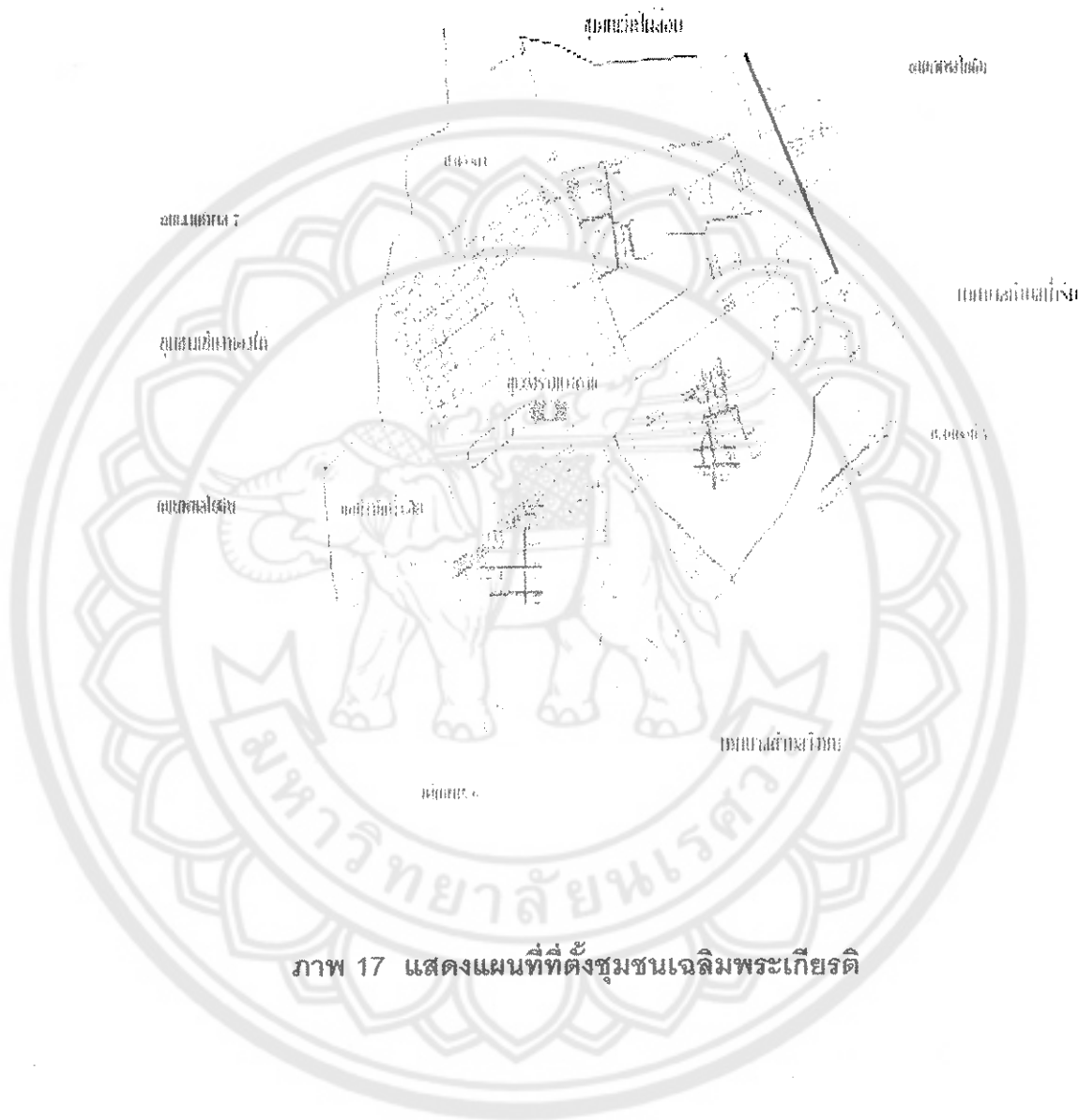
ภาพ 15 แสดงแผนที่ที่ตั้งชุมชนเชียงใหม่

13. ชุมชนเชียงทองใต้

ตำบลเชียงเงิน

14. ชุมชนเฉลิมพระเกียรติ

ภาพ 17 แสดงแผนที่ที่ตั้งชุมชนเฉลิมพระเกียรติ

15. ชุมชนชายชนะ

ภาพ 18 แสดงแผนที่ที่ตั้งชุมชนชายชนะ

16. ชุมชนท่าแค

ภาพ 19 แสดงแผนที่ที่ตั้งชุมชนท่าแค

แนวคิดด้านองค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นความพยายามหนึ่งของการสร้างทางเลือกในการพัฒนาในประเด็นการท่องเที่ยวที่ให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากท่องเที่ยว และมีบทบาทในการกำหนดทิศทางการพัฒนา (สำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว, 2550)

กำเนิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ช่วงที่โลกตื่นตัวเรื่องการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนและหาทางเลือกใหม่ของการท่องเที่ยว ช่วงปี 2535-2540 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) เข้ามาเป็นกระแสใหม่และกระแสใหญ่ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย โดยการผลักดันของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในขณะที่การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism – CBT) เริ่มก่อตัวขึ้นเติบโตคู่ขนานไปกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยการทำงานในระดับพื้นที่ของโครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ

(REST) ซึ่งในช่วงดังกล่าวชื่อที่เรียกขานการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ มีหลากหลายชื่อ อาทิ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวสีเขียว

หลังวิกฤตเศรษฐกิจปี 2540 รัฐบาลไทยใช้การท่องเที่ยวเป็นตัวกระตุ้นเศรษฐกิจ โดย ประกาศให้ปี 2541 – 2542 เป็นปีส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย (Amazing Thailand) ในปี 2544 มีโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (One Tambon One Product – OTOP) หลังปี 2545 การท่องเที่ยวเข้าไปในชนบทหลากหลายรูปแบบ ในปี 2547 มีการให้มาตรฐานโฮมสเตย์

ณ ปัจจุบัน หากให้ชุมชนนิยามตนเองว่าเรียกชื่อการดำเนินการท่องเที่ยวของตนว่าชื่ออะไร จะพบว่า มีชื่อเรียก 4 ชื่อด้วยกันในกลุ่มชุมชนที่ทำการท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวโดยชุมชน และการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์

ความแตกต่างระหว่างการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับการท่องเที่ยวรูปแบบอื่น

Ecotourism (อีโคทัวร์ริซึม) ภาษาราชการเรียกว่า “ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ” แต่หลายชุมชนหรือหลายองค์กร เรียก “ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ” ซึ่งความแตกต่างของอีโคทัวร์ริซึม กับ CBT คือ CBT เน้นที่ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการทำงาน แต่อีโคทัวร์ริซึม ธรรมชาติเป็นศูนย์กลาง ชุมชนเป็นเพียงองค์ประกอบหนึ่ง

Homestay (โฮมสเตย์) ภาษาราชการเรียกว่า “ ที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบท ” มีความแตกต่างจาก CBT คือ เน้นบ้านเป็นศูนย์กลาง แต่ CBT ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชน มีการบริหารจัดการที่ชัดเจนในรูปองค์กรชุมชน

การท่องเที่ยว : เครื่องมือในการพัฒนาชุมชน

CBT เป็นเครื่องมือสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชาวบ้านในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาและได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว

ในขณะเดียวกันในภาพรวมของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวโดยชุมชนได้เข้าไปมีบทบาทในการสร้างคุณภาพใหม่ของการท่องเที่ยวให้มีความหมายมากกว่าการพักผ่อน ความสนุกสนาน และความบันเทิง หากได้เปิดมิติของการท่องเที่ยวเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเคารพคนในท้องถิ่น

หลักการของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การท่องเที่ยวโดยชุมชน ที่ใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนมีหลักการดังนี้

ชุมชนเป็นเจ้าของ

1. ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและตัดสินใจ
2. ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง
3. ยกกระดับคุณภาพชีวิต
4. มีความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อม
5. คงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น
6. ก่อให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างคนต่างวัฒนธรรม
7. เคารพในวัฒนธรรมที่แตกต่างและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
8. เกิดผลตอบแทนที่เป็นธรรมแก่คนท้องถิ่น
9. มีการกระจายรายได้สู่สาธารณประโยชน์ของชุมชน

การที่ให้ชุมชนดำเนินการท่องเที่ยวตามหลักการดังกล่าวข้างต้น มีความจำเป็นที่จะต้องเตรียมความพร้อมและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว ในขณะที่เดียวกันก็ต้องรณรงค์กับคนในสังคมให้เห็นความแตกต่างของการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับการท่องเที่ยวทั่วไป กระตุ้นให้คนในสังคมเห็นความสำคัญและเป็นนักท่องเที่ยวที่สนใจการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเจ้าของบ้านกับผู้มาเยือน นอกจากนี้ยังเป็นการเพิ่มการรับรู้และความเข้าใจในบทบาทของชุมชนท้องถิ่นต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและเป็นการกำลังใจหรือสนับสนุนให้เกิดความต่อเนื่องในการทำงานอนุรักษ์ทั้งด้านธรรมชาติและวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวโดยชุมชนไม่ได้เกิดจากการตอบคำถามว่า “ชุมชนจะได้ประโยชน์อย่างไรจากการท่องเที่ยว” แต่เป็นการสร้างโจทย์ใหม่ว่า “การท่องเที่ยวจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชนได้อย่างไร”

ความหมายของการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism – CBT) คือ การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชนและชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน (โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ, 2540)

องค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

- องค์ประกอบหลักของ CBT มีอยู่ 4 ด้าน กล่าวคือ 1) ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม 2) องค์กรชุมชน 3) การจัดการ 4) การเรียนรู้

ประเด็นสำคัญของแต่ละองค์ประกอบของ CBT ได้แก่

1. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม

1.1 ชุมชนมีฐานทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และมีวิถีการการผลิตที่พึ่งพา และใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

1.2 ชุมชนมีวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

2. ด้านองค์กรชุมชน

2.1 ชุมชนมีระบบสังคมที่เข้าใจกันมีปราชญ์ หรือผู้มีความรู้ และทักษะในเรื่อง ต่างๆหลากหลาย

2.2 ชุมชนรู้สึกเป็นเจ้าของและเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา

3. ด้านการจัดการ

3.1 มีกฎ – กติกาในการจัดการสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว

3.2 มีองค์กรหรือกลไกในการทำงานเพื่อจัดการการท่องเที่ยว และสามารถเชื่อมโยง การท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชนโดยรวมได้มีการกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรมมีกองทุนที่เอื้อ ประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน

4. ด้านการเรียนรู้

4.1 ลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างการรับรู้ และความเข้าใจในวิถี ชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่างมีระบบจัดการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านกับผู้มาเยือน สร้างจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ทั้งในส่วนของชาวบ้านและผู้มา เยือน

CBT กับการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นองค์รวม

การท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นองค์รวม เนื่องจากทรัพยากร การท่องเที่ยวกับทรัพยากรที่ชุมชนใช้เป็นฐานการผลิตเป็นทรัพยากรเดียวกัน วัฒนธรรมและสังคม เป็นตัวขับเคลื่อนเรื่องจิตวิญญาณของชุมชนในการสร้างสัมพันธ์กันภายในชุมชนและการสัมพันธ์กับ ภายนอก ควรจะเชื่อมโยงให้เห็นการท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นองค์รวม

กระบวนการทำงานเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ในการทำงานเพื่อให้ CBT ประสบผลสำเร็จจำเป็นต้องมีกระบวนการทำงานที่ครอบคลุม ถึงเรื่อง

1. การเตรียมความพร้อมชุมชน
2. การเตรียมความพร้อมเรื่องการตลาด
3. กระบวนการทำงานเพื่อเชื่อมโยงเรื่องชุมชนกับตลาด

การเตรียมความพร้อมชุมชน

ในการทำงานเพื่อเตรียมความพร้อมชุมชนมักเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรพี่เลี้ยง แลกกลุ่มชุมชนควรมีพันธะสัญญาในการทำงานร่วมกัน สร้างจุดมุ่งหมายในการทำงานร่วมกัน และทำงานร่วมกันทั้งกระบวนการ 10 ขั้นตอน ซึ่งกระบวนการทำงานในการเตรียมความพร้อมชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว มีดังนี้

1. ศึกษาความเป็นไปได้ก่อนลงพื้นที่เพื่อเลือกพื้นที่ทำงาน CBT
 2. ศึกษาความเป็นไปได้ร่วมกับชุมชนก่อนการตัดสินใจดำเนินการเรื่อง CBT
 3. กำหนดวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว
 4. การวางแผน
 5. การบริหารจัดการองค์กร
 6. การจัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยว
 7. การสื่อความหมาย
 8. การตลาดเป็นการเรียนรู้และทำความเข้าใจกลไกการตลาด พฤติกรรมนักท่องเที่ยว และองค์ประกอบที่สำคัญในการทำการตลาด
 9. การทำท่องเที่ยวนำร่องเป็นการทดสอบความพร้อมของชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้ปรับปรุงก่อนเปิดการท่องเที่ยวจริง
 10. การติดตามและประเมินผลทั้งในระดับกิจกรรมและภาพรวมในการทำ CBT
- การท่องเที่ยวโดยชุมชนในมิติของ “ผลิตภัณฑ์ด้านการท่องเที่ยว” เมื่อชุมชนเปิดตัวเรื่องการท่องเที่ยวออกสู่สาธารณะแล้วย่อมถูกคาดหวังว่าชุมชนในฐานะแหล่งท่องเที่ยวจะมีความพร้อมอย่างน้อย 4 เรื่อง ได้แก่

1. โปรแกรม / กิจกรรมการท่องเที่ยว
2. บริการด้านการท่องเที่ยว
3. สิ่งอำนวยความสะดวก
4. ระบบการบริหารจัดการ

โปรแกรม / กิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การที่นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสสัมผัสวิถีชีวิตอันแท้จริงของคนในท้องถิ่น กิจกรรมในวิถีชีวิตของชาวบ้าน ได้เรียนรู้ และร่วมได้เห็นความผูกพันระหว่างคนกับทรัพยากร และอัตลักษณ์ของคนในท้องถิ่น คือหัวใจสำคัญของการท่องเที่ยวแบบ CBT ตัวอย่างกิจกรรม อาทิ

1. การเดินป่าศึกษาธรรมชาติ
2. เดินเที่ยวภายในหมู่บ้าน

3. ร่วมกิจกรรมในวิถีชีวิต
4. กิจกรรมท่องเที่ยวในหมู่บ้าน เช่น การทำอาหาร ทอผ้า ทำบุญใส่บาตร
5. กิจกรรมท่องเที่ยวนอกหมู่บ้าน เช่น การทำสวน การทำนา หาปลา
6. ร่วมกิจกรรมสาธารณประโยชน์ของชุมชน เช่น การทำกิจกรรมกับเด็กนักเรียนในโรงเรียน การปลูกป่า ทำแนวกันไฟ
7. เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น เรียนดนตรี เรียนการแกะสลัก เรียนการทอผ้า เรียนการย้อมสีธรรมชาติ

8. กิจกรรมศึกษารวมชาติอื่นๆ เช่น ดูนก ดูผีเสื้อ พายเรือ ซี่จักรยาน วาดรูป ฯลฯ บริการด้านการท่องเที่ยว

แม้ว่าการท่องเที่ยวจะเป็นเพียงรายได้เสริม แต่เมื่อชุมชนดำเนินการท่องเที่ยว และมีการเก็บค่าใช้จ่าย การมีระบบเป็นการแสดงออกถึงความพร้อม ความน่าเชื่อถือและเป็นการนำเสนอความเป็นท้องถิ่นที่มีมิติเชิงลึก เพราะเกิดการปฏิสัมพันธ์กับคนท้องถิ่นที่มีนัยยะมากกว่าการใช้บริการ แต่เป็นบริการที่มาจากภายในผ่านการคิดวิเคราะห์ และเป็นบริการด้านการท่องเที่ยวที่จัดโดยชุมชน อาทิ

1. นักสื่อความหมายท้องถิ่น
2. ที่พัก
3. อาหาร
4. ยานพาหนะ
5. การละเล่น / การแสดงพื้นบ้าน

สิ่งอำนวยความสะดวก

การเตรียมโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการรองรับและให้บริการนักท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความสะดวก สบาย ปลอดภัยในการท่องเที่ยว ในขณะที่เดียวกันก็ต้องไม่ก่อผลกระทบต่อทางด้านสิ่งแวดล้อม องค์ประกอบในการวางแผน เรื่องสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่

1. การวางผังของสิ่งปลูกสร้างต้องสอดคล้องกลมกลืนกับภูมิทัศน์และศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น
2. คำนึงถึงผลกระทบต่อด้านสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม เช่น มีระบบการจัดการของเสีย การจัดการให้การให้บริการที่ไม่รบกวนศาสนสถานของชุมชน
3. มีระบบป้องกันอันตรายที่อาจเกิดกับนักท่องเที่ยว
4. มีป้ายหรือแผนที่ ที่ให้ข้อมูลเบื้องต้นกับนักท่องเที่ยว

ระบบการบริหารจัดการ

การที่จะชี้วัดว่าองค์กรที่เข้ามาทำหน้าที่จัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นตัวแทนผลประโยชน์ที่แท้จริงของชุมชนหรือไม่ องค์กรต้องให้ความสำคัญกับองค์ประกอบต่างๆ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วม
2. การกระจายบทบาทการทำงาน
3. การกระจายผลประโยชน์อย่างเสมอภาคและยุติธรรม
4. มีระบบการทำงานที่โปร่งใส / ตรวจสอบได้
5. มีการจัดสรรรายได้ส่วนหนึ่งเข้าสาธารณประโยชน์ของชุมชน
6. มีมาตรการในการควบคุมและป้องกันผลกระทบทางด้านสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
7. มีอัตราค่าบริการที่เป็นมาตรฐานและราคาที่เป็นธรรม เช่น ค่าพาหนะ ค่าโทรศัพท์ อาหาร/น้ำดื่ม และของที่ระลึก

8. มีการเก็บสถิติ เพื่อนำไปประมวลผลสำหรับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องได้

ผลที่เกิดขึ้นจากการทำงานการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การท่องเที่ยวเป็นดาบสองคม หากมีการเตรียมความพร้อมทั้งภายในชุมชนเองและนักท่องเที่ยวที่เหมาะสม สามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้กับชุมชนและสร้างความพึงพอใจให้นักท่องเที่ยว ซึ่งหากมีกระบวนการเตรียมความพร้อมทั้ง 2 ด้าน ดังกล่าวแล้ว ผลที่เกิดขึ้นสามารถตอบคำถามได้ในระดับหนึ่งว่า "การท่องเที่ยวเป็นเครื่องในการพัฒนาและก่อให้เกิดความยั่งยืนได้อย่างไร" ใน 3 ด้านกล่าวคือ

1. ด้านสังคมและวัฒนธรรม

1.1 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรมระหว่างเจ้าของบ้านและแขกผู้มาเยือน
สร้างการเคารพในวัฒนธรรมที่แตกต่าง

1.2 ความสนใจใคร่รู้ของคนภายนอกกระตุ้นความภาคภูมิใจของคนในชุมชน

1.3 เกิดการพัฒนาความรู้ ความสามารถและทักษะในการทำงานให้กับสมาชิกกลุ่ม

CBT

1.4 สร้างความมั่นใจให้เกิดขึ้นแก่คนในชุมชน เป็นการสร้างพลังชุมชนในการปฏิสัมพันธ์กับภายนอกอย่างมีศักดิ์ศรี

1.5 เป็นการสร้างโอกาสให้แก่ผู้หญิง ผู้อาวุโสชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานและแสดงศักยภาพได้อย่างเต็มที่

1.6 การพัฒนาคุณภาพชีวิต

1.7 แบ่งบทบาทในการทำงานและสร้างความสามัคคีภายในชุมชน

2. ด้านสิ่งแวดล้อม

2.1 สร้างจิตสำนึกเรื่องสิ่งแวดล้อมทั้งชาวบ้านและผู้มาเยือน

2.2 เกิดแบบแผนการจัดการทรัพยากรโดยชุมชน โดยมีเรื่องการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งและมีกฎกติกาในการดูแลรักษาเพื่อการใช้ใช้อย่างยั่งยืน

2.3 มีระบบจัดสรรรายได้เข้าไปดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม เช่น กองทุนสิ่งแวดล้อม

3. ด้านเศรษฐกิจ

3.1 ก่อให้เกิดรายได้เสริม

3.2 มีกองทุนในการต่อยอดงาน / พัฒนางานให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

3.3 มีการกระจายรายได้สู่ส่วนต่างๆในชุมชน เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจที่หลากหลาย

3.4 สร้างงานหรือกิจการที่ต่อเนื่องจากการท่องเที่ยว

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

กว่า 10 ปีที่การท่องเที่ยวโดยชุมชนเติบโตอย่างค่อยเป็นค่อยไปจากที่ชุมชนเคยเป็น "ผู้ถูกท่องเที่ยว" กลายเป็นผู้มีบทบาทสำคัญและมีส่วนร่วมในการวางแผนการท่องเที่ยวในชุมชน มีชุมชนหลายแห่งสามารถดำเนินการท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่องและประสบผลสำเร็จ ในทางกลับกันชุมชนบางแห่งไม่มีนักท่องเที่ยวเข้าไปอย่างต่อเนื่องดังนั้นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ CBT ประสบผลสำเร็จ ได้แก่

1. ชุมชนที่เข้มแข็ง

1.1 ชุมชนมีการผลิตที่พึ่งตนเอง มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ชุมชนมีระบบเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองได้ระดับหนึ่ง มีความสามัคคีในชุมชน

2. ทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์

2.1 ความอุดมสมบูรณ์ของป่าชุมชนหรือทรัพยากรชายฝั่ง แหล่งน้ำธรรมชาติ และที่ดินทำกินที่เพียงพอ

3. ผู้นำที่สร้างศรัทธาหรือมีความสามารถ

3.1 สามารถประสานทรัพยากร นำทางความคิด และลงมือทำอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

3.2 มีการสืบทอด ผลัดเปลี่ยนผู้นำ และสร้างผู้นำใหม่

3.3 ผู้นำมีวุฒิภาวะการณเป็นผู้นำ มีความมั่นคงทางจิตใจ หนักแน่นและให้เกียรติผู้ร่วมงาน

4. มีการถ่วงอำนาจและถูกตรวจสอบอยู่ตลอดเวลา

5. ฐานวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง
6. วัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์และยังคงสืบทอด
7. การมีส่วนร่วม
8. ผู้หญิง ผู้ชาย เยาวชนหนุ่ม-สาว ผู้อาวุโส ผู้นำทาง การ และไม่เป็นทางการเข้าร่วม

ในกระบวนการพัฒนาชุมชน

9. ความต่อเนื่องในการทำงาน
10. มีนักท่องเที่ยวเข้าไปอย่างต่อเนื่อง
11. มีการสรุปบทเรียนเป็นระยะ

สรุปว่า องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวที่จัดการโดยชุมชน ชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมในการติดตามและการประเมินผล อันจะนำไปสู่การพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ สังแวดล้อมและด้านสังคมและวัฒนธรรม

แนวคิดในการมีส่วนร่วมของชุมชน

ศักยภาพของชุมชน (พจนา สอนศรี, 2546) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมหลายอย่าง เกี่ยวข้องกับคนหลายส่วน เมื่อเปิดชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวแล้วก็เปรียบเสมือนการเปิดตัวสู่สาธารณะให้คนภายนอกรู้จักกับชุมชนมากขึ้น จากการทำชุมชนเคยเป็นผู้เฝ้ามองการเปลี่ยนแปลงและเกี่ยวข้องกับภายนอกก็เฉพาะแค่การขายผลผลิตทางการเกษตร การรับรู้อาหาร การออกไปรับจ้างขายแรงงาน หรือเวียนหนังสือในเมือง ซึ่งการปฏิสัมพันธ์กับภายนอกเป็นความสัมพันธ์ 2 ฝ่ายระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย นายจ้างกับลูกจ้าง เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหยุดความสัมพันธ์กิจกรรมนั้นก็ยุติลง ส่งผลกระทบต่อชุมชนไม่มากนัก เพราะเป็นความสัมพันธ์แบบแยกส่วน พื้นที่ความสัมพันธ์อยู่นอกชุมชน แต่การท่องเที่ยวไม่ใช่เช่นนั้นโดยเฉพาะการท่องเที่ยวโดยชุมชน การผลิตและการบริการอยู่ในชุมชน และสัมพันธ์เป็นโครงข่ายโยงใยคล้ายใยแมงมุม มีคนข้างนอกและกลไกภายนอกเข้ามาปฏิสัมพันธ์กับคนและองค์กรภายในชุมชน การควบคุมเป็นไปได้ยาก หากมีผลกระทบก็จะเชื่อมโยงเป็นลูกโซ่

หากชุมชนมีความเข้มแข็ง มีการเตรียมความพร้อม รู้เท่าทันสถานการณ์และมองประโยชน์ของชุมชนเป็นหลัก มีอำนาจเพียงพอที่จะกำหนดการท่องเที่ยวให้เป็นไปในแนวทางที่

ชุมชนต้องการ การท่องเที่ยวก็จะสร้างประโยชน์ให้กับชุมชนในทางที่เหมาะสม ซึ่งการศึกษา ศักยภาพของชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการวางแผนการท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม ประกอบด้วย

1. ลักษณะเด่นของชุมชน

1.1 ซึ่งอาจจะสังเกตหรือซักถามก็ได้ว่า “เมื่อคนพูดถึงชุมชนนี้จะบอกอย่างไร”

ความน่าสนใจทางธรรมชาติและวัฒนธรรม

1.2 พิจารณาทั้ง 2 ด้าน ทั้งเรื่องความเปราะบางและความน่าสนใจทางธรรมชาติและ วัฒนธรรม

2. ลักษณะการรวมกลุ่มของชุมชน

2.1 ดูลักษณะการรวมกลุ่มของชุมชนทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ บทบาท ของแต่ละกลุ่มต่อชุมชน ความต่อเนื่องในการทำงาน การกระจายบทบาทการทำงาน ความเชื่อมั่น และศรัทธาต่อผู้นำ

3. ความขัดแย้งภายในชุมชน

3.1 ลักษณะความขัดแย้ง การจัดการความขัดแย้งเป็นไปในระดับที่สามารถแก้ไข ภายในชุมชน หรือขาดการยอมรับและไม่ยอมร่วมงานกันเลย

4. ฐานการผลิต

4.1 มีการประกอบอาชีพที่พึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน มีลักษณะการใช้ ทรัพยากรอย่างยั่งยืน และบ่งบอกถึงการพึ่งตนเองของชุมชนได้ในระดับหนึ่ง หรือเป็นไปในทาง ตรงกันข้าม

5. ปัญหาเร่งด่วนของชุมชน

5.1 หากชุมชนกำลังประสบปัญหาเรื่องการต้องอพยพออกจากพื้นที่ เป็นพื้นที่ลุ่ม เสี่ยงต่ออุทกภัยหรือไฟป่า กำลังได้รับผลกระทบจากโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ เช่น การสร้าง เขื่อน การสร้างโรงไฟฟ้า หรือบ่อบำบัดน้ำเสีย เป็นต้น ลักษณะเช่นนี้ยังไม่เหมาะสมที่จะลงไป ทำงานเพราะมีความอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลง

นอกจากนี้ยังต้องศึกษาชุมชนในบริบทที่เปรียบเทียบกับเส้นทางท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิมใน พื้นที่ เช่นชุมชนมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักบ้างหรือไม่ อย่างไร ความหลากหลายของกิจกรรมท่องเที่ยว ของชุมชน หรือการผสมผสานกิจกรรมท่องเที่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง มีความเป็นไปได้ หรือไม่ อย่างไรมีความเชื่อมโยงกับเส้นทางท่องเที่ยวทั่วไปหรือไม่

การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนยาก/ง่ายเพียงใด

การศึกษาลักษณะชุมชนก่อนล่วงหน้า สามารถศึกษาได้จากเอกสาร การพูดคุยกับหน่วยงานส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรพัฒนาเอกชนในพื้นที่ การเลือกพื้นที่ที่เหมาะสม เป็นปัจจัยหนึ่งที่จะนำไปสู่ความสำเร็จได้

การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน (สำนักพัฒนาการท่องเที่ยว, 2550) กล่าวว่า การจะเสริมสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชนต้องเริ่มจากการสร้างจิตสำนึกรักท้องถิ่นของตนและสร้างจิตสำนึกสาธารณะ คือ การรัก ห่วงเห่น รักษาและพัฒนาสิ่งที่ชุมชนมีอยู่ หรือที่เรียกว่าทุนของชุมชน ได้แก่ ทรัพยากร วัฒนธรรม ภูมิปัญญา องค์ความรู้ สถาบันและองค์การในชุมชน เป็นต้น จากนั้นจึงพยายามปรับแนวคิดในการยอมรับและเห็นความสำคัญของการเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและผลประโยชน์ร่วมของชุมชน โดยยึดหลักการพัฒนาชุมชนไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชน ซึ่งแต่ละชุมชนอาจกำหนดแนวทางการพัฒนาและจัดการที่แตกต่างกันตามความเหมาะสม ตามเงื่อนไขและข้อจำกัดของชุมชนนั้นๆ ในที่นี้จึงขอเสนอแนวคิดที่ทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งดังนี้

คน สมาชิกของชุมชนมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนและของชุมชนที่สามารถแก้ไข ปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง พร้อมทั้งจะร่วมกันจัดการกับปัญหาของตนและชุมชนด้วยความรู้สึกรักท้องถิ่นและเชื้ออาทรต่อกัน

ทรัพยากร การใช้ทรัพยากรในชุมชนอย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพและประหยัด รวมถึงการกำหนดแนวทางในการป้องกันผลกระทบจากการใช้และการอนุรักษ์ทรัพยากรอย่างต่อเนื่อง โดยยึดมั่นการใช้เพื่อการคงอยู่ของทรัพยากร คือ การใช้ให้คุ้มค่า การสร้างทดแทน และการรักษาให้คงอยู่ยาวนาน

การมีส่วนร่วม สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินสถานการณ์ศักยภาพของชุมชน กำหนดวิสัยทัศน์ร่วม ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินงาน ร่วมติดตามและร่วมประเมินผล การแก้ปัญหาและการพัฒนาของชุมชนผ่านกระบวนการของชุมชน และมีการจัดทำกิจกรรมที่เป็น สาธารณะของชุมชนอย่างต่อเนื่อง

การเรียนรู้ สมาชิกชุมชนมีการเรียนรู้ผ่านการเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนาของชุมชน มีการเรียนรู้เชื่อมโยงกัน เป็นเครือข่ายและติดต่อสื่อสารกันหลายรูปแบบ กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนต้องมีการกระตุ้นอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นวิถีของชุมชน

แผนของชุมชน ชุมชนมีการกำหนดแผนการพัฒนาทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อเป็นตัวควบคุมการเปลี่ยนแปลงของชุมชน โดยยึดมั่นหลักการพึ่งตนเอง เชื้อประโยชน์ต่อสมาชิก ชุมชนทุกคน และมุ่งหวังการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน

การพึ่งพาตนเอง ชุมชนจัดการตนเองด้วยกำลังความสามารถของตนให้ถึงที่สุด โดยมองวิกฤติให้เป็นโอกาสให้ชุมชนเรียนรู้ที่จะจัดการตนเองเพื่อพัฒนาความสามารถในการเตรียมความพร้อมในการเผชิญกับปัญหาหรือวิกฤตการณ์ในอนาคต โดยไม่ปฏิเสธการพึ่งพิงความช่วยเหลือจากภายนอกชุมชนในกรณีที่เกิดกำลังความสามารถของชุมชนจริงๆ

องค์กรชุมชน การที่ชุมชนมีคนที่หลากหลายรวมตัวกันเป็นองค์กรชุมชนทั้งที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ แต่มีเป้าหมายร่วมกันและยึดโยงเกาะเกี่ยวกันด้วยมุ่งถึงประโยชน์ที่สมาชิกและชุมชนได้รับเป็นสำคัญ

เครือข่าย เครือข่ายความร่วมมือกับภาคีการพัฒนา อาจเป็นหมู่บ้าน ชุมชนอื่นๆ ท้องถิ่น ภาคราชการ องค์กรเอกชน นักธุรกิจ นักวิชาการ และอื่นๆ ในลักษณะของการมีความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกัน และการทำกิจกรรมเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อกันอย่างสม่ำเสมอ

การสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายชุมชน

ชุมชนเดียวแม้จะมุ่งมั่นและพยายามดำเนินการต่างๆ ให้เกิดความเข้มแข็ง แต่การจะเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ดีกว่าถ้ามีการประสานเครือข่ายกับหมู่บ้านอื่นในตำบลเดียวกัน เพราะผู้นำเก่งๆ ในหมู่บ้านหนึ่งอาจจะมีเพียงคนสองคน หรืออาจไม่มีเลยก็ได้ แต่ในตำบลหนึ่งจะต้องมีไม่น้อยกว่าหนึ่งคนอย่างแน่นอน นอกจากนี้เครือข่ายที่อยู่ภายนอกชุมชนอาจมีศักยภาพบางอย่างที่ดีกว่าที่อาจช่วยเหลือเกื้อหนุนระหว่างกันได้ ดังนั้นการจะพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งปัจจัยหนึ่งที่สำคัญยิ่งคือการพัฒนาให้เกิดเครือข่ายในชุมชนและการพัฒนาเครือข่ายให้มีความเข้มแข็ง จึงขอเสนอแนวคิดดังนี้

ปัจจัยภายใน

การพัฒนาเครือข่ายให้มีความเข้มแข็งสิ่งที่สำคัญที่สุดคือการสร้างความเข้มแข็งในตนเองและด้วยตนเอง ซึ่งปัจจัยภายในตนเองหรือของเครือข่ายที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้เครือข่ายเข้มแข็ง ได้แก่

คน การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน สร้างจิตสำนึกต่อส่วนรวมของปัจเจกบุคคล การพัฒนาผู้เครือข่ายให้มีความรู้ ความสามารถ มีความเข้มแข็ง มีภาวะผู้นำในการสร้างวิสัยทัศน์ในเชิงกลยุทธ์ การมีศิลปะในการชักจูงและโน้มน้าวให้ผู้อื่นเห็นความสำคัญของสิ่งที่จะทำร่วมกัน

ระบบ การสร้างระบบบริหารจัดการในเครือข่ายที่เป็นระบบหรือมีกลไกที่เหมาะสมกับเครือข่าย การมีระบบสารสนเทศ ข้อมูล ข่าวสารที่มีประสิทธิภาพ การมีพันธกรณีที่สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน การมีความหลากหลายของกลุ่ม องค์กร เครือข่ายที่มีอยู่ในชุมชน และการสร้างความเข้าใจและยอมรับในกระบวนการทำงานของกันและกัน

ความรู้ การจัดการและการพัฒนาความรู้ การเสริมสร้างภูมิความรู้และขบวนการทางปัญญา และการถ่ายทอดความรู้ระหว่างสมาชิกเครือข่ายและระหว่างเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง

กิจกรรม การมีกิจกรรมการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสมาชิกและระหว่างกลุ่มองค์กรภาคประชาชนด้วยกันปลงกับภาครัฐหรือนักวิชาการ กิจกรรมการเฝ้าติดตามประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ การสรุปบทเรียนการเผชิญปัญหาวิกฤตร่วมกัน การนำวัฒนธรรมและประเพณีให้มีกิจกรรมการพบปะกัน การร่วมปรึกษาหารือกันอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเองตลอดเวลา

ความสัมพันธ์ทางสังคม การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีแบบเครือญาติเป็นสร้างสัมพันธ์ภาพแบบเอื้ออาทรกัน และการสร้างพันธะสัญญาที่หนักแน่นระหว่างกัน และระยะยาว คือ การมีอุดมการณ์และความสัมพันธ์ที่เหนียวแน่น การมีมิตรภาพที่ใกล้ชิดและมีสายสัมพันธ์ระหว่างกัน

ปัจจัยภายนอก

การพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่ายนอกจากปัจจัยภายในแล้ว เรายังคงต้องได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เช่น แหล่งทุน สถาบันวิชาการ หน่วยงานวิจัย และกองทุนสนับสนุนต่างๆ เพื่อช่วยหนุนเสริมในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายและการมีเวทีสาธารณะ ขบวนการประชาสังคม สถานการณ์ที่ให้โอกาสหรือเอื้อให้เกิดการรวมพลังเครือข่าย เช่น สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน มีการแสดงออกทางพฤติกรรมของกลุ่มเครือข่ายในเชิงเอื้อเพื่อเอื้อแก่ เห็นอกเห็นใจกัน ซึ่งเป็นการแสดงออกพื้นฐานของระบบความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

พัฒนาการของเครือข่าย

เครือข่ายเมื่อเกิดขึ้นแล้ว เราต้องพัฒนาเครือข่ายให้เกิดประโยชน์แก่เราให้มากขึ้นด้วยการเริ่มจากการที่กลุ่มมีการรวมตัวกันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งแบบหลวมๆ แล้วจึงพัฒนาเครือข่ายด้วยการรวมกลุ่มกันเพื่อทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งร่วมกัน มีเป้าหมายชัดเจน มีความเข้มแข็งของเครือข่ายมากขึ้น และพัฒนาเครือข่ายให้มีการรวมตัวกันเพื่อเป็นศูนย์กลางการประสานงานหรือบริหารงาน หลังจากทำกิจกรรมร่วมกันจนสนิทสนมและรู้จักกันแล้ว

การรวมกลุ่มทำให้เกิดการปะทะสังสรรค์ เกิดการโต้เถียง เกิดการประนีประนอม และเกิดการตัดสินใจที่จะเลือกสิ่งที่ดีในท่ามกลางการเคลื่อนไหว จะมีการสร้างวัฒนธรรมของกลุ่ม จะถูกสร้างในกลุ่มเล็กก่อน จากนั้นจะเกิดการแทรกซึมเข้าสู่ชุมชนทำให้ชุมชนมีการปรับตัวและเข้มแข็งขึ้น ชุมชนจึงสามารถกำหนดชีวิตความเป็นอยู่ของตน สามารถรักษาวัฒนธรรมประเพณี ทั้งยังทำให้มีความเชื่อมั่นและภาคภูมิใจในความเป็นชุมชนของตน

ดังนั้น ความเข้มแข็งของชุมชนไม่ได้เกิดชั่วข้ามคืนหรือข้ามวัน ไม่ได้เกิดจากเพียงแค่มีการจัดตั้งองค์กร จัดตั้งคณะกรรมการ การจัดตั้งเครือข่าย หากแต่ต้องเป็นผลพวง (consequence) หรือผลลัพธ์ (result) ของการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องของประชาชนและสั่งสมมาเป็นเวลานานในการทำงานเพื่อการพัฒนาหรือการดำรงชีพของตนเองทั้งสิ้น ซึ่งการเรียนรู้ดังกล่าวหากมีการพัฒนาการเรียนรู้สู่ระดับเครือข่ายที่เข้มแข็งย่อมส่งผลต่อการสร้างเงื่อนไขการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ต่อกัน ส่งผลให้ประชาชนที่เป็นสมาชิกของชุมชนและสมาชิกของเครือข่ายมีความเชื่อมั่นในความรู้และในตนเอง ผู้การมีความพร้อมในการพัฒนาชุมชนของตนเองให้เข้มแข็งและยั่งยืนในที่สุด

สรุป จากการศึกษาทฤษฎีข้างต้น ประกอบด้วย การท่องเที่ยวโดยชุมชน เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน ศักยภาพของชุมชน และ การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ก่อให้เกิดแนวคิดแนวคิดในการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว ทั้งหมด 5 ด้านดังต่อไปนี้

1. ทวีพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม
2. องค์กรชุมชน
3. การจัดการ
4. การเรียนรู้
5. เครือข่าย

เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน (พจนานุกรม, 2546)

1. ความหมายและความสำคัญของเครือข่าย

เครือข่าย คือ การประสานความร่วมมือระหว่างกัน โดยมีข้อตกลงร่วมกันกว้างๆ ไม่มีลักษณะการบังคับบัญชา แต่เป็นไปในลักษณะพันธะสัญญา (Commitment) องค์กรสมาชิกสามารถดำเนินการได้โดยอิสระ หากแต่การรวมตัวกันเป็นเครือข่าย สามารถทำให้องค์กรเครือข่ายมีพลัง สร้างการยอมรับและสร้างการต่อยอดกับหน่วยงานภายนอกได้ นอกจากนี้ระหว่างสมาชิกเครือข่ายด้วยกันยังสามารถพูดคุย-แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์การทำงานได้ เครือข่ายจึงเป็นทั้งพลังใจของคนทำงาน และพลังต่อรองเพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์ของมวลสมาชิกในเครือข่าย

2. หลักการทำงานเครือข่าย

N (Natural)	เป็นไปตามธรรมชาติอิสระและมีความยืดหยุ่น
E (Empower)	เสริมพลัง
T (Timing)	อยู่บนฐานข้อมูลที่เป็นจริง เป็นปัจจุบัน

W (Workable)	สามารถขับเคลื่อนได้
O (Organization)	มีรูปแบบการจัดการ
R (Right)	เคารพสิทธิของกันและกัน และสิทธิของผู้อื่น
K (Knowledge)	สรุปบทเรียน รวบรวมเป็นองค์ความรู้ได้

3. ประเภทเครือข่าย

ด้วยลักษณะงานการทอที่เกี่ยวข้องโดยชุมชนมีความเกี่ยวเนื่องกับกลุ่มคนที่หลากหลาย และสามารถสร้างความร่วมมือในรูปแบบของเครือข่ายในหลากหลายลักษณะขึ้นอยู่กับเป้าหมาย แรงจูงใจ และความจำเป็นของแต่ละชุมชน ซึ่งสามารถประมวลได้ ดังนี้

เครือข่ายแบ่งตามลักษณะงาน / การเชื่อมโยง

1. เครือข่ายความคิด / เครือข่ายการเรียนรู้ (เชื่อมโยงแนวนอน)
2. เครือข่ายการทำงานในกิจกรรม / ประเด็นร่วมกัน (เชื่อมโยงแนวตั้ง : สายการผลิต-การตลาด)
3. เครือข่ายบูรณาการ (เชื่อมโยงหลายมิติ)

เครือข่ายแบ่งตามลักษณะภูมิศาสตร์ / เขตการปกครอง

1. เครือข่ายในระดับชุมชน
2. เครือข่ายระหว่างชุมชน
3. เครือข่ายระดับประเทศ
4. เครือข่ายแบ่งตามลักษณะงาน / การเชื่อมโยง
 - 4.1 เครือข่ายความคิด/เครือข่ายการเรียนรู้ (เชื่อมโยงแนวนอน)

การเริ่มต้นเครือข่ายการทอที่เกี่ยวข้องโดยชุมชนในระยะแรกๆจนถึงปัจจุบัน เป็นการรวมตัวกันในลักษณะนี้ เช่น เครือข่ายการทอเกี่ยว จ.แม่ฮ่องสอน เครือข่ายการทอเกี่ยวรอบเขาหลวง เป็นต้น
 - 4.2 เครือข่ายการทำงานในกิจกรรม/ประเด็นร่วมกัน(เชื่อมโยงแนวตั้ง : สายการผลิต-การตลาด)

พัฒนาการของเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่การทำงานร่วมกัน เพื่อต่อยอดการทำงานการทอที่เกี่ยวข้องโดยชุมชนสู่การทำตลาดร่วมกันของเครือข่ายการทอเกี่ยวโดยชุมชน จ.เชียงใหม่ โครงการนำร่องเพื่อการทำการตลาดแบบมีส่วนร่วมและการสร้างความร่วมมือทางการตลาดจากชุมชนสู่บริษัทนำเที่ยวของประเทศอังกฤษ โดยการผลักดันของสถาบันการทอเกี่ยวโดยชุมชน (CBT-I)

4.3 เครือข่ายบูรณาการ (เชื่อมโยงหลายมิติ)

เป็นการทำงานโดยการมองความร่วมมือเป็นฐาน สามารถทำงานข้ามประเด็น หรือกลุ่ม/องค์กร ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และปัจจัยแวดล้อม เช่น กลุ่มกินข้าวเช้าเฮือน บ้านชะขอม บูรณาการเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับกิจกรรมอื่นๆ อาทิ กลุ่มป่าชุมชน กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน อบต.นาโพธิ์กลาง และอุทยานแห่งชาติผาแต้ม เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยพลวงเชียงดาว เป็นต้น

5. เครือข่ายแบ่งตามลักษณะภูมิศาสตร์/เขตการปกครอง

5.1 เครือข่ายในระดับชุมชน

การท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการทำงานที่เกี่ยวข้องกับหลายภาคส่วนในชุมชน เป็นช่องทางที่จะทำให้กลุ่มต่างๆ ในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมได้ อาทิ กลุ่มหัตถกรรม กลุ่มเยาวชน กลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มอนุรักษ์ เช่น เกษะยาวน้อย จ.พังงา บ้านบางเจ้าฉ่า จ.อ่างทอง

5.2 เครือข่ายระหว่างชุมชน

ชุมชนหลายแห่งอาจมีการใช้ทรัพยากรท่องเที่ยวร่วมกัน มีปัญหาการจัดการทรัพยากรคล้ายกัน การขยายผลการท่องเที่ยวโดยชุมชนจากชุมชนหนึ่งไปสู่ชุมชนอื่นๆ ในเขตลุ่มน้ำเดียวกัน เช่น การท่องเที่ยวในเขตลุ่มน้ำห้วยปูลิง ทรัพยากรท่องเที่ยวร่วมกัน เช่น ถ้ำแม่ละนา ของชุมชนบ้านแม่ละนา บ้านจำโบ้ และบ้านป่อไคร้

5.3 เครือข่ายระดับประเทศ

เครือข่ายระดับประเทศที่เกิดขึ้น ส่วนใหญ่จะเป็นเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือเครือข่ายที่มีองค์กรทำงานร่วมกับชุมชนแล้วจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในพื้นที่เป้าหมาย เช่น เครือข่ายท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศเนปาล (TRAPP) หรือเครือข่ายของชุมชนในประเทศออสเตรเลีย (ACTUAR)

สรุปว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนจะเข้มแข็งและยั่งยืนได้ต้องอาศัยการสร้างเครือข่ายของชุมชนซึ่งแบ่งตามลักษณะงาน และระดับการพัฒนาเครือข่าย ตั้งแต่ระดับชุมชน ระหว่างชุมชนและระดับประเทศ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุภาภรณ์ หาญทอง (2543) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง ผลการศึกษาพบว่า ศักยภาพการจัดการท่องเที่ยว มีศักยภาพค่อนข้างต่ำ เนื่องจากขาดหน่วยงานหลักที่จะรับผิดชอบด้านการจัดการท่องเที่ยวของจังหวัด งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดการบริหารจัดการที่ดี ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญคือ งบประมาณไม่เพียงพอและมีอยู่จำกัด จำนวน

บุคลากรที่ไม่เพียงพอกับงานและขนาดของพื้นที่รับผิดชอบ ปัญหาในเรื่องการประสานงานและความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ยังไม่ได้ได้รับการพัฒนาให้เหมาะสมกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว ตลอดจนปัญหาคนในพื้นที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการท่องเที่ยว ทำให้ขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวของจังหวัด พัทลุง

จงจิตต์ ปิ่นทอง (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพแวดล้อมชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี พบว่า ความคิดเห็นเป็นรายด้านต่อสภาพแวดล้อมชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านสภาพพื้นที่ ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านความปลอดภัย และด้านวัฒนธรรมประเพณี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เทศบาลเมืองแสนสุขควรเพิ่มบุคลากรด้านการรักษาความสะอาดและร่วมมือกับสถาบันการศึกษา ในการปลูกฝังให้ประชาชนรู้จักการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และจัดประชาสัมพันธ์ด้านต่างๆ ให้ประชาชนรับทราบอย่างทั่วถึง ตลอดจนประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด เพื่อร่วมมือกันในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว

เพทชาย บำรุงจิตต์ และคณะ (2549) ได้ศึกษาเรื่องศักยภาพและความพร้อมของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า ผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย แบ่งออกเป็น กลุ่มของวัด กลุ่มของเมืองโบราณ กลุ่มพิพิธภัณฑ์ กลุ่มของศิลปะ กลุ่มของประเพณี และกลุ่มของวัฒนธรรม นักท่องเที่ยวชาวไทยให้ความสนใจระดับมากในเรื่องของ ความเก่าแก่/คุณค่าของศิลปะ วัฒนธรรม ความหลากหลายทางวัฒนธรรม อรรถาศัยไมตรีของคนเชียงราย และเอกลักษณ์ของจังหวัดเชียงราย ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศให้ความสนใจระดับมากในเรื่องของธรรมชาติ การชมทัศนียภาพของจังหวัดเชียงราย สามเหลี่ยมทองคำ วัฒนธรรมที่แตกต่าง วิถีชีวิตของคนเชียงราย และประทับใจในอรรถาศัยไมตรีของคนเชียงราย ส่วนศักยภาพ และความพร้อมของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย พบว่า มีศักยภาพและความพร้อมในระดับมาก ในด้านความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว และด้านความดึงดูดใจและความสวยงาม ศักยภาพและความพร้อมระดับต่ำ ในด้านบุคลากร การจัดการในพื้นที่ และการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งแนวทางการจัดการของภาคีเครือข่ายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย นั้น คณะทำงาน ควรประกอบด้วย คณะทำงานด้านการพัฒนาพื้นที่และกิจกรรมการท่องเที่ยว คณะทำงานด้านการตลาด ประชาสัมพันธ์ และโฆษณา ด้านการบริการนักท่องเที่ยว ด้านการวิจัยและอบรมบุคลากรด้านการท่องเที่ยว โดยบริหารจัดการใน

รูปแบบของภาคีเครือข่ายของภาคราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการ องค์กรพัฒนาเอกชน นักวิชาการจากสถาบันการศึกษา และนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ

ระพีพรรณ ทองหล่อ และคณะ (2549) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวภายใต้ศักยภาพและข้อจำกัดของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ผลการศึกษาพบว่า ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบนโดดเด่นด้านประวัติศาสตร์ โบราณสถาน เนื่องจากมีความต่อเนื่องทางวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกันมายาวนาน และเกี่ยวกับพุทธศาสนาอย่างแน่นแฟ้น มีความหลากหลายเรื่องชาติพันธุ์และเอกลักษณ์ในวิถีชีวิตชุมชน เป็นแหล่งรวมของภูมิปัญญาทางศิลปวัฒนธรรมและงานหัตถศิลป์ มีความสมบูรณ์ในภาคเกษตร มีความสะดวกในการเดินทาง และมีชื่อเสียงในระดับนานาชาติเนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกโลกข้อจำกัดในการพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ สินค้าทางการท่องเที่ยวขาดจุดเด่นจุดขาย เป็นเมืองผ่านไปภาคเหนือทำให้มีนักท่องเที่ยวโดยตรงน้อย สถานที่สำคัญบางแห่งยังไม่ได้รับการพัฒนา การเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวภายในและภายนอกกลุ่มจังหวัดยังไม่เชื่อมสนิท ขาดความหลากหลายในกิจกรรม และยุทธศาสตร์ของบางจังหวัดไม่ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยว ส่วนแนวทางในการพัฒนาศักยภาพและพัฒนาการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ได้แก่ 1) จัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดที่สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน 2) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามอภ્યાศัยที่มีชีวิต 3) สร้างเครือข่ายเพื่อการท่องเที่ยวกับทุกภาคส่วน 4) ส่งเสริมให้ชุมชนทบทวนศักยภาพของตนว่ามีข้อดีอะไรที่สามารถผลักดันให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง หาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทาง ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย ได้ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลและแหล่งข้อมูล
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. ประชาชนในชุมชนผู้อาศัยในเขตเทศบาลเมืองตากทั้ง 16 ชุมชน มีจำนวนรวมประมาณ 18,555 คน (งานทะเบียนราษฎรเทศบาลเมืองตาก, 2553) ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณจากสูตร Taro Yamane (ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อนยอมรับได้ 0.05) (Yamane, 1967) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

18,555

$$n = \frac{18,555}{1 + (18,555)(0.05)^2}$$

18,555

$$n = \frac{18,555}{1 + (18,555)(0.0025)}$$

18,555

$$n = \frac{18,555}{47}$$

47

$$n = 394.7872$$

สรุปได้ว่า จำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างควรที่จะใช้ในการวิจัยไม่ต่ำกว่า 395 คน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน เท่ากับ 400 คน

2. ผู้นำชุมชนและผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก จำนวน 147 คน ประกอบด้วย นายกเทศมนตรีเมืองตาก ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานสาขาทาก ผู้อำนวยการศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัดตาก และผู้นำชุมชน (คณะกรรมการบริหารชุมชน) จำนวน 144 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการสอบถามความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนผู้อาศัยในเขตเทศบาลเมืองตาก และผู้นำชุมชน ผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งเป็นการตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล (Depth Interview)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 4 ฉบับ ได้แก่

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชุมชน เป็นแบบเลือกตอบ และเติมคำลงในช่องว่าง จำนวน 6 ข้อ 400 ชุด

2. แบบสอบถามความคิดเห็นของชุมชนเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน จำนวน 20 ข้อ 400 ชุด มีลักษณะคำถามแบบมาตรวัด (Scale) ชนิด 4 ระดับ คือ

ระดับ 3 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นหรือมีความรู้ในระดับมาก

ระดับ 2 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็น หรือมีความรู้ในระดับปานกลาง

ระดับ 1 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นหรือมีความรู้ในระดับน้อย

ระดับ 0 หมายถึง ผู้ตอบไม่มีความเห็น หรือ ไม่เข้าใจ

3. แบบสอบถามความต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก จำนวน 20 ข้อ 400 ชุด โดยมีลักษณะคำถามแบบมาตรวัด (Scale) ชนิด 5 ระดับ คือ

ระดับ 5 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นในระดับน้อยที่สุด

4. แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง เพื่อสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน โดยมีลักษณะคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended questions) สัมภาษณ์เป็นรายบุคคลและผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน 144 คน นายกเทศมนตรีเมืองตาก ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานสาขาทาก และผู้อำนวยการศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัดตาก รวมทั้งสิ้น 147 คน

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

การตรวจสอบ ได้นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ตรวจสอบ ได้แก่

1. ดร.ชัยวัฒน์ ตันติยศ มาศ ผู้เชี่ยวชาญด้านโครงสร้างและเนื้อหา
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์มนัส ชัยสวัสดิ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้ภาษา
3. นายสมเกียรติ มั่นเมือง ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนตากพิทยาคม ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา
4. ดร.ณัฐวิทย์ พรหมศร นักวิชาการอิสระ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย
5. นายนุตพล ธรรมลังกา ครูชำนาญการพิเศษ ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติและวัดผลประเมินผล

ได้ค่า I.O.C. มากกว่า 0.6 ขึ้นไป

การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability Analysis scale – Alpha) นำแบบสอบถามจำนวน 400 ชุด ไปทดสอบความเชื่อถือ โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows สำหรับการทดสอบครั้งนี้ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเพื่อเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก จากแหล่งข้อมูล 2 แหล่ง ได้แก่

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่รวบรวมได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง จากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา ได้แก่ ข้อมูลจากแบบสอบถามจำนวน 400 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามสะดวก (Convenience Sampling Technique) ซึ่งเป็นการสุ่มจากสมาชิกของกลุ่มประชากรเป้าหมายตามที่พบในเวลากลางวันเท่าที่จะหาได้ ตามจำนวนสัดส่วนของแต่ละชุมชน (ตาราง 4.1) และแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างของผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 147 ชุด และแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างของผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 147 ชุด อาศัยเทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง อย่างมีจุดมุ่งหมาย (Purposing Sampling) ใช้รูปแบบคำถามที่มีโครงสร้างเพื่อสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้โดยใช้ทั้งวิธีการทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และวิธีการทางสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ ข้อมูลเคยที่มีการตีพิมพ์เผยแพร่แก่สาธารณชน เช่น เอกสารที่เป็นบทความทางวิชาการ จากหนังสือ จากรายงานการวิจัย รวมทั้งเอกสาร สิ่งพิมพ์ต่างๆ เกี่ยวกับแนวคิด วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. รวบรวมแบบสอบถามที่ทำกรเก็บตัวอย่างและตรวจสอบความถูกต้อง
 2. นำแบบสอบถามมาลงรหัสตัวเลข (Code) และประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows แล้วนำผลจากการประมวลมาวิเคราะห์ต่อไป โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ซึ่งเป็นวิธีการทางสถิติที่ช่วยให้ทราบถึงคุณลักษณะของกลุ่มต่างๆ ที่ต้องการศึกษาในตัวแปรต่างๆ การหาจำนวนร้อยละ (Percentage) การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากแบบสอบถามที่ใช้เก็บข้อมูลจากประชาชนในชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง

3. การแปลผล จากการแบ่งระดับการประเมินค่า 4 ระดับในแบบสอบถามที่ใช้เก็บข้อมูลจากประชาชนในชุมชน เขตเทศบาลเมืองตาก สามารถนำมาวิเคราะห์ด้วยการกำหนดอันตรภาคชั้นดังนี้

$$\text{อันตรภาคชั้น (Class Interval)} = \frac{\text{พิสัย (Range)}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\begin{aligned}
 &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{4 - 1}{4} \\
 &= 0.75
 \end{aligned}$$

ดังนั้น จึงกำหนดระดับค่าคะแนน เป็น 4 ระดับ แต่ละระดับมีค่าคะแนนแตกต่างกัน 0.75 ดังนี้

2.26 – 3.00 หมายถึง มีความคิดเห็น หรือมีความรู้ในระดับมาก

1.51 – 2.25 หมายถึง มีความคิดเห็น หรือมีความรู้ในระดับปานกลาง

0.76 – 1.50 หมายถึง มีความคิดเห็น หรือมีความรู้ในระดับน้อย

0.01 – 0.75 หมายถึง มีความคิดเห็น หรือมีความรู้น้อยที่สุด

4. การแปลผล จากการแบ่งระดับการประเมินค่า 5 ระดับในแบบสอบถามที่ใช้เก็บข้อมูล จากชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ในเขตเทศบาลเมืองตาก สามารถนำมาวิเคราะห์ด้วยการ กำหนดอันตรภาคชั้น ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{อันตรภาคชั้น (Class Interval)} &= \frac{\text{พิสัย (Range)}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{5 - 1}{5} \\
 &= 0.80
 \end{aligned}$$

ดังนั้น จึงกำหนดระดับค่าคะแนน เป็น 5 ระดับ แต่ละระดับมีค่าคะแนนแตกต่างกัน 0.80 ดังนี้

4.21 – 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็น ในระดับมากที่สุด

3.41 – 4.20 หมายถึง มีความคิดเห็น ในระดับมาก

2.61 – 3.40 หมายถึง มีความคิดเห็น ในระดับปานกลาง

1.81 – 2.60 หมายถึง มีความคิดเห็น ในระดับน้อย

1.00 – 1.80 หมายถึง มีความคิดเห็น ในระดับน้อยที่สุด

5. นำข้อมูลการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ได้จากผู้นำชุมชนและผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก จำนวน 147 คน มาวิเคราะห์เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการหาแนวทางในการบริหารจัดการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก

6. สรุปและเขียนรายงานการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตากครั้งนี้ นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบของตารางและบรรยายสรุปตารางเชิงพรรณนา แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะประชากรศาสตร์
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของชุมชนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว

นำเสนอการสรุปข้อมูลข้อเสนอแนะและผลการสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

4. สรุปข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก
5. ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก
6. ผลการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามชุมชน

ที่มา	ประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ
ชุมชนเด่นสน	841	14	3.50
ชุมชนหัวเดียด	1,388	37	9.30
ชุมชนดอยคีรี	1,084	6	1.50
ชุมชนปทุมคีรี	1,169	6	1.50
ชุมชนหนองหลวง	1,558	46	11.50
ชุมชนคุ้มสินไทย	1,159	14	3.50
ชุมชนตากสิน	1,608	22	5.50

ตาราง 3 (ต่อ)

ที่มา	ประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ
ชุมชนศรีดอนแก้ว	794	13	3.30
ชุมชนเขาแก้ว	1,219	22	5.50
ชุมชนระแหง	1,621	82	20.50
ชุมชนวัดไผ่ล้อม	1,103	16	4.00
ชุมชนเชียงทองเหนือ	1,001	19	4.80
ชุมชนเชียงทองใต้	974	22	5.50
ชุมชนเฉลิมพระเกียรติ	773	10	2.50
ชุมชนท่าแค	1,192	63	15.80
ชุมชนชัยชนะ	1,071	8	2.00
รวม	18,555	400	100.00

จากตาราง 3 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มาจากชุมชนระแหง จำนวน 82 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.50 รองลงมาคือชุมชนท่าแค จำนวน 63 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.80 ชุมชนหนองหลวง จำนวน 46 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.50 ชุมชนหัวเตี้ยด จำนวน 37 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.30 ชุมชนตากสิน ชุมชนเขาแก้วและชุมชนเชียงทองใต้ จำนวน 22 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.50 ชุมชนเชียงทองเหนือ จำนวน 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.80 ชุมชนวัดไผ่ล้อม จำนวน 16 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.00 ชุมชนเด่นสนและชุมชนคุ้มสินไทย จำนวน 14 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.50 ชุมชนศรีดอนแก้วจำนวน 13 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.30 ชุมชนเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.50 ชุมชนชัยชนะ จำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.00 ชุมชนดอยคีรีและชุมชนปทุมคีรี จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.50 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน

1. ผลการวิเคราะห์ความรู้พื้นฐานชุมชนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในภาพรวม

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของชุมชน เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในภาพรวม

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
1. ชุมชนของท่านควรได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว	2.31	0.56	มาก
2. การพัฒนาควรพัฒนาสถานที่ในชุมชนให้สวยงามที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเท่านั้น	2.24	0.59	ปานกลาง
3. การท่องเที่ยวที่จัดการโดยชุมชนจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	1.76	0.84	ปานกลาง
4. การท่องเที่ยวสามารถส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในชุมชน	1.94	0.76	ปานกลาง
5. การพัฒนาการท่องเที่ยวในหมู่บ้านต้องให้คนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมมากที่สุด	2.33	0.53	มาก
6. การท่องเที่ยวสามารถอนุรักษ์วัฒนธรรมได้	2.23	0.60	ปานกลาง
7. การท่องเที่ยวที่ดี คือ การดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรทางการท่องเที่ยวให้มีความดึงดูดใจไม่เสื่อมคลาย ขณะที่เจ้าของทรัพยากรได้ผลตอบแทนที่เหมาะสม	2.07	0.70	ปานกลาง
8. การท่องเที่ยวที่ดีขอเพียงมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจก็เพียงพอแล้ว	2.22	0.57	ปานกลาง
9. การพัฒนาการท่องเที่ยวไม่สามารถทำได้โดยชุมชน ควรให้มืออาชีพเป็นคนลงมือทำ	2.14	0.78	ปานกลาง
10. การจัดที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมเพียง เช่น ห้องพักรับเครื่องปรับอากาศ เครื่องทำน้ำอุ่น ที่วี	2.19	0.67	ปานกลาง
11. การท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนเพิ่มขึ้น	2.26	0.61	มาก
12. การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ดีทำให้เกิดประโยชน์ในระยะยาว เพราะรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวจะหมุนเวียนกลับไปพัฒนาท้องถิ่น	2.23	0.58	ปานกลาง
13. การท่องเที่ยวที่ดี คือ การท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมทางสภาพแวดล้อม	1.76	0.87	ปานกลาง
14. การท่องเที่ยวชุมชน คือ การให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาธรรมชาติ สภาพสังคม ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นไปพร้อมๆ กัน	1.82	0.79	ปานกลาง

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปล ความหมาย
15. การท่องเที่ยวชุมชนไม่จำเป็นต้องมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวเพื่อเป็นการส่งเสริมรายได้ให้กับชุมชน	1.92	0.84	ปานกลาง
16. การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ	1.64	0.99	ปานกลาง
17. ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ในลักษณะเชิงนิเวศและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ	1.93	0.87	ปานกลาง
18. การปรับปรุงสถานที่เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนไม่ควรขัดต่อความเป็นอยู่ และประเพณีท้องถิ่นของชาวบ้าน	2.24	0.36	ปานกลาง
19. การพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องใช้เวลาเป็นจำนวนมากในการดำเนินงาน	1.97	0.88	ปานกลาง
20. ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมประเพณี สามารถจัดการให้เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวได้	1.88	0.93	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.05	0.72	ปานกลาง

จากตาราง 4 พบว่า ความรู้พื้นฐานของการท่องเที่ยวโดยชุมชนในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 2.05 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 5.การพัฒนาการท่องเที่ยวในหมู่บ้านต้องให้คนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2.33 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ข้อ 1.ท่านต้องการให้ชุมชนของท่านได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 2.31 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 16. การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ย 1.64 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการวิเคราะห์ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในแต่ละชุมชน

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของชุมชน
เด่นสน เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D	แปล ความหมาย
1. ชุมชนของท่านควรได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว	1.68	1.10	ปานกลาง
2. การพัฒนาควรพัฒนาสถานที่ในชุมชนให้สวยงามที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยว เท่านั้น	1.60	1.18	ปานกลาง
3. การท่องเที่ยวที่จัดการโดยชุมชนจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน	1.73	1.43	ปานกลาง
4. การท่องเที่ยวสามารถส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนใน ชุมชน	1.93	1.23	ปานกลาง
5. การพัฒนาการท่องเที่ยวในหมู่บ้านต้องให้คนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมมาก ที่สุด	1.69	1.10	ปานกลาง
6. การท่องเที่ยวสามารถอนุรักษ์วัฒนธรรมได้	1.33	1.27	น้อย
7. การท่องเที่ยวที่ดี คือ การดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ให้มี ความดึงดูดใจไม่เสื่อมคลาย ขณะที่เจ้าของทรัพยากรได้ผลตอบแทนที่ เหมาะสม	1.37	1.24	น้อย
8. การท่องเที่ยวที่ดีขอเพียงมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจก็เพียงพอแล้ว	1.40	1.25	น้อย
9. การพัฒนาการท่องเที่ยวไม่สามารถทำได้โดยชุมชน ควรให้มีอาชีพเป็น คนลงมือทำ	1.37	1.24	น้อย
10. การจัดที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก พร้อมเพียง เช่น ห้องพักมีเครื่องปรับอากาศ เครื่องทำน้ำอุ่น ที่วี	1.70	1.22	ปานกลาง
11. การท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนเพิ่มขึ้น	1.80	1.07	ปานกลาง
12. การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ดีทำให้เกิดประโยชน์ในระยะยาว เพราะ รายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวจะหมุนเวียนกลับไปพัฒนาท้องถิ่น	1.37	1.24	น้อย
13. การท่องเที่ยวที่ดี คือ การท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมทาง สภาพแวดล้อม	1.79	1.03	ปานกลาง
14. การท่องเที่ยวชุมชน คือ การให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาธรรมชาติ สภาพ สังคม ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นไปพร้อมๆ กัน	1.87	1.41	ปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
15. การท่องเที่ยวชุมชนไม่จำเป็นต้องมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวเพื่อเป็นการส่งเสริมรายได้ให้กับชุมชน	1.87	1.41	ปานกลาง
16. การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ	1.00	1.27	น้อย
17. ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ในลักษณะเชิงนิเวศและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ	1.75	1.45	ปานกลาง
18. การปรับปรุงสถานที่เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนไม่ควรขัดต่อความเป็นอยู่ และประเพณีท้องถิ่นของชาวบ้าน	1.53	1.24	ปานกลาง
19. การพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนมากในการดำเนินงาน	1.55	1.16	ปานกลาง
20. ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมประเพณี สามารถจัดการให้เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวได้	1.55	1.40	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	1.59	1.24	ปานกลาง

จากตาราง 5 พบว่า ความคิดเห็นของชุมชนเด่นชัด เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 1.59 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 4. การท่องเที่ยวสามารถส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 1.93 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาได้แก่ ข้อ 14. การท่องเที่ยวชุมชน คือ การให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาธรรมชาติ สภาพสังคม ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นไปพร้อมๆ กัน มีค่าเฉลี่ย 1.87 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 16. การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ย 1.00 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของชุมชน หัวใจศอก เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
1. ชุมชนของท่านควรได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว	2.15	0.70	ปานกลาง
2. การพัฒนาควรพัฒนาสถานที่ในชุมชนให้สวยงามที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเท่านั้น	2.15	0.70	ปานกลาง
3. การท่องเที่ยวที่จัดการโดยชุมชนจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	1.65	1.13	ปานกลาง
4. การท่องเที่ยวสามารถส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในชุมชน	1.68	1.05	ปานกลาง
5. การพัฒนาการท่องเที่ยวในหมู่บ้านต้องให้คนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมมากที่สุด	2.10	0.68	ปานกลาง
6. การท่องเที่ยวสามารถอนุรักษ์วัฒนธรรมได้	1.98	0.67	ปานกลาง
7. การท่องเที่ยวที่ดี คือ การดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรทางการท่องเที่ยวให้มีความดึงดูดใจไม่เสื่อมคลาย ขณะที่เจ้าของทรัพยากรได้ผลตอบแทนที่เหมาะสม	1.97	1.03	ปานกลาง
8. การท่องเที่ยวที่ดีขอเพียงมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจก็เพียงพอแล้ว	2.15	0.70	ปานกลาง
9. การพัฒนาการท่องเที่ยวไม่สามารถทำได้โดยชุมชน ควรให้มีอาชีพเป็นคนลงมือทำ	2.15	0.70	ปานกลาง
10. การจัดที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมเพียง เช่น ห้องพักมีเครื่องปรับอากาศ เครื่องทำน้ำอุ่น ทีวี	2.10	0.85	ปานกลาง
11. การท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนเพิ่มขึ้น	2.01	0.86	ปานกลาง
12. การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ดีทำให้เกิดประโยชน์ในระยะยาว เพราะรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวจะหมุนเวียนกลับไปพัฒนาท้องถิ่น	2.08	0.83	ปานกลาง
13. การท่องเที่ยวที่ดี คือ การท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมทางสภาพแวดล้อม	1.38	1.19	น้อย
14. การท่องเที่ยวชุมชน คือ การให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาธรรมชาติ สภาพสังคม ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นไปพร้อมๆ กัน	1.38	1.15	น้อย
15. การท่องเที่ยวชุมชนไม่จำเป็นต้องมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวเพื่อเป็นการส่งเสริมรายได้ให้กับชุมชน	1.63	1.35	ปานกลาง
16. การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ	1.35	1.13	น้อย

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
17. ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ในลักษณะเชิงนิเวศและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ	1.80	1.10	ปานกลาง
18. การปรับปรุงสถานที่เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนไม่ควรขัดต่อความเป็นอยู่ และประเพณีท้องถิ่นของชาวบ้าน	1.98	1.02	ปานกลาง
19. การพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนมากในการดำเนินงาน	1.83	1.17	ปานกลาง
20. ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมประเพณี สามารถจัดการให้เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวได้	1.80	1.21	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	1.86	0.97	ปานกลาง

จากตาราง 6 พบว่า ความคิดเห็นของชุมชนหัวเดียว เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 1.86 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 1. ชุมชนของท่านควรได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว, ข้อ 2. การพัฒนาควรพัฒนาสถานที่ในชุมชนให้สวยงามที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเท่านั้น, ข้อ 8. การท่องเที่ยวที่ดีขอเพียงมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจก็เพียงพอแล้ว และข้อ 9. การพัฒนาการท่องเที่ยวไม่สามารถทำได้โดยชุมชน ควรให้มืออาชีพเป็นคนลงมือทำ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2.15 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาได้แก่ ข้อ 5. การพัฒนาการท่องเที่ยวในหมู่บ้านต้องให้คนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมมากที่สุด และข้อ 10. การจัดที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมเพรียง เช่น ห้องพักมีเครื่องปรับอากาศ เครื่องทำน้ำอุ่น ทีวี มีค่าเฉลี่ย 2.10 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 16. การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ย 1.35 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของชุมชน ดอยคีรี เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
1. ชุมชนของท่านควรได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว	2.10	0.83	ปานกลาง
2. การพัฒนาควรพัฒนาสถานที่ในชุมชนให้สวยงามที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเท่านั้น	2.01	0.89	ปานกลาง
3. การท่องเที่ยวที่จัดการโดยชุมชนจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	1.15	1.25	น้อย
4. การท่องเที่ยวสามารถส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในชุมชน	1.68	1.10	ปานกลาง
5. การพัฒนาการท่องเที่ยวในหมู่บ้านต้องให้คนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมมากที่สุด	2.10	0.83	ปานกลาง
6. การท่องเที่ยวสามารถอนุรักษ์วัฒนธรรมได้	1.98	1.02	ปานกลาง
7. การท่องเที่ยวที่ดี คือ การดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรทางการท่องเที่ยวให้มีความดึงดูดใจไม่เสื่อมคลาย ขณะที่เจ้าของทรัพยากรได้ผลตอบแทนที่เหมาะสม	1.87	1.05	ปานกลาง
8. การท่องเที่ยวที่ดีขอเพียงมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจก็เพียงพอแล้ว	2.00	0.90	ปานกลาง
9. การพัฒนาการท่องเที่ยวไม่สามารถทำได้โดยชุมชน ควรให้มีอาชีพเป็นคนลงมือทำ	2.00	0.90	ปานกลาง
10. การจัดที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมเพียง เช่น ห้องพักรับเครื่องปรับอากาศ เครื่องทำน้ำอุ่น ทีวี	2.10	0.83	ปานกลาง
11. การท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนเพิ่มขึ้น	2.01	0.89	ปานกลาง
12. การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ดีทำให้เกิดประโยชน์ในระยะยาว เพราะรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวจะหมุนเวียนกลับไปพัฒนาท้องถิ่น	2.08	0.85	ปานกลาง
13. การท่องเที่ยวที่ดี คือ การท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมทางสภาพแวดล้อม	1.38	1.29	น้อย
14. การท่องเที่ยวชุมชน คือ การให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาธรรมชาติ สภาพสังคม ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นไปพร้อมๆ กัน	1.38	1.29	น้อย
15. การท่องเที่ยวชุมชนไม่จำเป็นต้องมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวเพื่อเป็นการส่งเสริมรายได้ให้กับชุมชน	1.40	1.27	น้อย
16. การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ	1.00	1.21	น้อย

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
17. ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ในลักษณะเชิงนิเวศและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ	1.71	1.08	ปานกลาง
18. การปรับปรุงสถานที่เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนไม่ควรขัดต่อความเป็นอยู่ และประเพณีท้องถิ่นของชาวบ้าน	1.93	1.05	ปานกลาง
19. การพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องให้เงินเป็นจำนวนมากในการดำเนินงาน	1.73	1.18	ปานกลาง
20. ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมประเพณี สามารถจัดการให้เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวได้	1.50	1.33	น้อย
รวมเฉลี่ย	1.76	0.76	ปานกลาง

จากตาราง 7 พบว่า ความคิดเห็นของชุมชนโดยเฉลี่ย เกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 1.76 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 1.ชุมชนของท่านควรได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว, ข้อ 5.การพัฒนาการท่องเที่ยวในหมู่บ้านต้องให้คนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมมากที่สุด และข้อ 10.การจัดที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว จำเป็นต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมเพียง เช่น ห้องพักมีเครื่องปรับอากาศ เครื่องทำน้ำอุ่น ที่วี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2.10 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาได้แก่ ข้อ 12.การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ดี ทำให้เกิดประโยชน์ในระยะยาว เพราะรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวจะหมุนเวียนกลับไปพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 2.08 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 16.การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ย 1.00 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของชุมชน
ปทุมธานี เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปล ความหมาย
1. ชุมชนของท่านควรได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว	1.75	1.13	ปานกลาง
2. การพัฒนาควรพัฒนาสถานที่ในชุมชนให้สวยงามที่ดึงดูดใจ นักท่องเที่ยวเท่านั้น	1.63	1.21	ปานกลาง
3. การท่องเที่ยวที่จัดการโดยชุมชนจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	1.75	1.45	ปานกลาง
4. การท่องเที่ยวสามารถส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคน ในชุมชน	1.00	1.27	ปานกลาง
5. การพัฒนาการท่องเที่ยวในหมู่บ้านต้องให้คนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมมาก ที่สุด	1.73	1.10	ปานกลาง
6. การท่องเที่ยวสามารถอนุรักษ์วัฒนธรรมได้	1.55	1.33	ปานกลาง
7. การท่องเที่ยวที่ดี คือ การดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรทางการท่องเที่ยวให้มี ความดึงดูดใจไม่เสื่อมคลาย ขณะที่เจ้าของทรัพยากรได้ผลตอบแทนที่ เหมาะสม	1.40	1.25	น้อย
8. การท่องเที่ยวที่ดีขอเพียงมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจก็เพียงพอแล้ว	1.43	1.22	น้อย
9. การพัฒนาการท่องเที่ยวไม่สามารถทำได้โดยชุมชน ควรให้มืออาชีพ เป็นคนลงมือทำ	1.40	1.25	น้อย
10. การจัดที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก พร้อมเพียง เช่น ห้องพักมีเครื่องปรับอากาศ เครื่องทำน้ำอุ่น ทีวี	1.73	1.10	ปานกลาง
11. การท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนเพิ่มขึ้น	1.83	1.05	ปานกลาง
12. การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ดีทำให้เกิดประโยชน์ในระยะยาว เพราะ รายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวจะหมุนเวียนกลับไปพัฒนาท้องถิ่น	1.80	1.07	ปานกลาง
13. การท่องเที่ยวที่ดี คือ การท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมทาง สภาพแวดล้อม	1.90	1.30	ปานกลาง
14. การท่องเที่ยวชุมชน คือ การให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาธรรมชาติ สภาพ สังคม ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นไปพร้อมๆ กัน	1.93	1.23	ปานกลาง
15. การท่องเที่ยวชุมชนไม่จำเป็นต้องมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวเพื่อ เป็นการส่งเสริมรายได้ให้กับชุมชน	1.20	1.35	น้อย

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D	แปลความหมาย
16. การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ	1.79	1.51	ปานกลาง
17. ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ในลักษณะเชิงนิเวศและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ	1.30	1.31	น้อย
18. การปรับปรุงสถานที่เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนไม่ควรขัดต่อความเป็นอยู่ และประเพณีท้องถิ่นของชาวบ้าน	1.80	1.07	ปานกลาง
19. การพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนมากในการดำเนินงาน	1.51	1.11	ปานกลาง
20. ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมประเพณี สามารถจัดการให้เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวได้	1.52	1.35	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	1.65	1.23	ปานกลาง

จากตาราง 8 พบว่า ความคิดเห็นของชุมชนปทุมคีรี เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 1.65 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 4.การท่องเที่ยวสามารถส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2.00 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาได้แก่ ข้อ 14.การท่องเที่ยวชุมชน คือ การให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาธรรมชาติ สภาพสังคม ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นไปพร้อมๆ กัน มีค่าเฉลี่ย 1.93 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 15.การท่องเที่ยวชุมชนไม่จำเป็นต้องมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวเพื่อเป็นการส่งเสริมรายได้ให้กับชุมชน มีค่าเฉลี่ย 1.20 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของชุมชน
หนองหลวง เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปล ความหมาย
1. ชุมชนของท่านควรได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว	2.81	0.13	มาก
2. การพัฒนาควรพัฒนาสถานที่ในชุมชนให้สวยงามที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยว เท่านั้น	2.61	0.15	มาก
3. การท่องเที่ยวที่จัดการโดยชุมชนจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน	2.41	0.28	มาก
4. การท่องเที่ยวสามารถส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนใน ชุมชน	2.40	0.29	มาก
5. การพัฒนาการท่องเที่ยวในหมู่บ้านต้องให้คนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมมาก ที่สุด	2.81	0.13	มาก
6. การท่องเที่ยวสามารถอนุรักษ์วัฒนธรรมได้	2.71	0.14	มาก
7. การท่องเที่ยวที่ดี คือ การดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรทางการท่องเที่ยวให้มี ความดึงดูดใจไม่เสื่อมคลาย ขณะที่เจ้าของทรัพยากรได้ผลตอบแทนที่ เหมาะสม	2.56	0.19	มาก
8. การท่องเที่ยวที่ดีขอเพียงมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจก็เพียงพอแล้ว	2.85	0.13	มาก
9. การพัฒนาการท่องเที่ยวไม่สามารถทำได้โดยชุมชน ควรให้มีอาชีพเป็น คนลงมือทำ	2.91	0.05	มาก
10. การจัดที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก พร้อมเพียง เช่น ห้องพักมีเครื่องปรับอากาศ เครื่องทำน้ำอุ่น ทีวี	2.51	0.19	มาก
11. การท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนเพิ่มขึ้น	2.41	0.28	มาก
12. การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ดีทำให้เกิดประโยชน์ในระยะยาว เพราะรายได้ ที่เกิดจากการท่องเที่ยวจะหมุนเวียนกลับไปพัฒนาท้องถิ่น	2.46	0.21	มาก
13. การท่องเที่ยวที่ดี คือ การท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมทาง สภาพแวดล้อม	2.31	1.08	มาก
14. การท่องเที่ยวชุมชน คือ การให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาธรรมชาติ สภาพ สังคม ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นไปพร้อมๆ กัน	2.51	0.19	มาก
15. การท่องเที่ยวชุมชนไม่จำเป็นต้องมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวเพื่อ เป็นการส่งเสริมรายได้ให้กับชุมชน	2.56	0.19	มาก
16. การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมาก เกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ	2.11	1.15	ปานกลาง

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
17. ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ในลักษณะเชิงนิเวศและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ	2.75	0.11	มาก
18. การปรับปรุงสถานที่เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนไม่ควรขัดต่อความเป็นอยู่ และประเพณีท้องถิ่นของชาวบ้าน	2.65	0.15	มาก
19. การพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องใช้เวลาเป็นจำนวนมากในการดำเนินงาน	2.48	0.19	มาก
20. ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมประเพณี สามารถจัดการให้เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวได้	2.33	1.04	มาก
รวมเฉลี่ย	2.56	0.31	มาก

จากตาราง 9 พบว่า ความคิดเห็นของชุมชนหนองหลวง เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 2.56 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 9.การพัฒนาการท่องเที่ยวไม่สามารถทำได้โดยชุมชน ควรให้มีอาชีพเป็นคนลงมือทำ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2.91 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ข้อ 8.การท่องเที่ยวที่ดีขอเพียงมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจก็เพียงพอแล้ว มีค่าเฉลี่ย 2.85 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 16.การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ย 2.11 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของชุมชน
 คัมสิินไทย เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปล ความหมาย
1. ชุมชนของท่านควรได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว	2.45	0.28	มาก
2. การพัฒนาควรพัฒนาสถานที่ในชุมชนให้สวยงามที่ดึงดูดใจ นักท่องเที่ยวเท่านั้น	2.63	0.15	มาก
3. การท่องเที่ยวที่จัดการโดยชุมชนจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน	2.75	0.14	มาก
4. การท่องเที่ยวสามารถส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคน ในชุมชน	2.73	0.13	มาก
5. การพัฒนาการท่องเที่ยวในหมู่บ้านต้องให้คนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมมาก ที่สุด	3.00	0.00	มาก
6. การท่องเที่ยวสามารถอนุรักษ์วัฒนธรรมได้	2.71	0.14	มาก
7. การท่องเที่ยวที่ดี คือ การดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรทางการท่องเที่ยวให้มี ความดึงดูดใจไม่เสื่อมคลาย ขณะที่เจ้าของทรัพยากรได้ผลตอบแทนที่ เหมาะสม	2.70	0.14	มาก
8. การท่องเที่ยวที่ดีขอเพียงมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจก็เพียงพอแล้ว	2.51	0.21	มาก
9. การพัฒนาการท่องเที่ยวไม่สามารถทำได้โดยชุมชน ควรให้มีอาชีพ เป็นคนลงมือทำ	2.11	1.15	ปานกลาง
10. การจัดที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก พร้อมเพียง เช่น ห้องพักรับเครื่องปรับอากาศ เครื่องทำน้ำอุ่น ทีวี	2.73	0.12	มาก
11. การท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนเพิ่มขึ้น	2.98	0.02	มาก
12. การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ดีทำให้เกิดประโยชน์ในระยะยาว เพราะ รายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวจะหมุนเวียนกลับไปพัฒนาท้องถิ่น	2.63	0.15	มาก
13. การท่องเที่ยวที่ดี คือ การท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมทาง สภาพแวดล้อม	2.51	0.21	มาก
14. การท่องเที่ยวชุมชน คือ การให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาธรรมชาติ สภาพ สังคม ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นไปพร้อมๆ กัน	2.71	0.13	มาก
15. การท่องเที่ยวชุมชนไม่จำเป็นต้องมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวเพื่อ เป็นการส่งเสริมรายได้ให้กับชุมชน	2.88	0.11	มาก
16. การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมาก เกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ	2.91	0.09	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
17. ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ในลักษณะเชิงนิเวศและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ	2.20	1.11	ปานกลาง
18. การปรับปรุงสถานที่เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนไม่ควรขัดต่อความเป็นอยู่ และประเพณีท้องถิ่นของชาวบ้าน	2.81	0.13	มาก
19. การพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนมากในการดำเนินงาน	2.31	1.08	มาก
20. ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมประเพณี สามารถจัดการให้เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวได้	2.41	0.28	มาก
รวมเฉลี่ย	2.63	0.29	มาก

จากตาราง 10 พบว่า ความคิดเห็นของชุมชนคุ้มลินไทย เกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 2.63 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 5. การพัฒนาการท่องเที่ยวในหมู่บ้านต้องให้คนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.00 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ข้อ 16. การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ย 2.91 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 9. การพัฒนาการท่องเที่ยวไม่สามารถทำได้โดยชุมชน ควรให้มีอาชีพเป็นคนลงมือทำ มีค่าเฉลี่ย 2.11 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของชุมชน
ตากสิน เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปล ความหมาย
1. ชุมชนของท่านควรได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว	2.97	0.03	มาก
2. การพัฒนาควรพัฒนาสถานที่ในชุมชนให้สวยงามที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยว	2.91	0.05	มาก
3. การท่องเที่ยวที่จัดการโดยชุมชนจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	2.67	0.17	มาก
4. การท่องเที่ยวสามารถส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในชุมชน	2.85	0.13	มาก
5. การพัฒนาการท่องเที่ยวในหมู่บ้านต้องให้คนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมมากที่สุด	2.90	0.10	มาก
6. การท่องเที่ยวสามารถอนุรักษ์วัฒนธรรมได้	2.56	0.28	มาก
7. การท่องเที่ยวที่ดี คือ การดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรทางการท่องเที่ยวให้มีความดึงดูดใจไม่เสื่อมคลาย ขณะที่เจ้าของทรัพยากรได้ผลตอบแทนที่เหมาะสม	2.61	0.15	มาก
8. การท่องเที่ยวที่ดีขอเพียงมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจเพียงพอแล้ว	2.71	0.14	มาก
9. การพัฒนาการท่องเที่ยวไม่สามารถทำได้โดยชุมชน ควรให้มืออาชีพเป็นคนลงมือทำ	2.31	1.08	มาก
10. การจัดที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมเพียง เช่น ห้องพักรับเครื่องปรับอากาศ เครื่องทำน้ำอุ่น ทีวี	2.64	0.15	มาก
11. การท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนเพิ่มขึ้น	3.00	0.00	มาก
12. การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ดีทำให้เกิดประโยชน์ในระยะยาว เพราะรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวจะหมุนเวียนกลับไปพัฒนาท้องถิ่น	2.45	0.21	มาก
13. การท่องเที่ยวที่ดี คือ การท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมทางสภาพแวดล้อม	2.90	0.10	มาก
14. การท่องเที่ยวชุมชน คือ การให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาธรรมชาติ สภาพสังคม ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นไปพร้อมๆ กัน	2.81	0.13	มาก
15. การท่องเที่ยวชุมชนไม่จำเป็นต้องมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวเพื่อเป็นการส่งเสริมรายได้ให้กับชุมชน	2.98	0.02	มาก
16. การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ	2.91	0.09	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
17. ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ในลักษณะเชิงนิเวศและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ	2.30	1.09	มาก
18. การปรับปรุงสถานที่เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนไม่ควรขัดต่อความเป็นอยู่ และประเพณีท้องถิ่นของชาวบ้าน	2.71	0.14	มาก
19. การพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องใช้เวลาเป็นจำนวนมากในการดำเนินงาน	2.87	0.13	มาก
20. ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมประเพณี สามารถจัดการให้เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวได้	2.71	0.14	มาก
รวมเฉลี่ย	2.74	0.22	มาก

จากตาราง 11 พบว่า ความคิดเห็นของชุมชนตาดอกสีน เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 2.74 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 11.การท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนเพิ่มขึ้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.00 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ข้อ 15.การท่องเที่ยวชุมชนไม่จำเป็นต้องมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวเพื่อเป็นการส่งเสริมรายได้ให้กับชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.98 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 17.ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ในลักษณะเชิงนิเวศและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ย 2.30 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของชุมชน
ศรีดอนแก้ว เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปล ความหมาย
1. ชุมชนของท่านควรได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว	2.30	0.40	มาก
2. การพัฒนาควรพัฒนาสถานที่ในชุมชนให้สวยงามที่ดึงดูดใจ นักท่องเที่ยวเท่านั้น	2.35	0.36	มาก
3. การท่องเที่ยวที่จัดการโดยชุมชนจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน	2.00	0.90	ปานกลาง
4. การท่องเที่ยวสามารถส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ ของ คนในชุมชน	2.12	0.79	ปานกลาง
5. การพัฒนาการท่องเที่ยวในหมู่บ้านต้องให้คนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมมาก ที่สุด	2.35	0.36	มาก
6. การท่องเที่ยวสามารถอนุรักษ์วัฒนธรรมได้	2.40	0.29	มาก
7. การท่องเที่ยวที่ดี คือ การดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรทางการท่องเที่ยวให้ มีความดึงดูดใจไม่เสื่อมคลาย ขณะที่เจ้าของทรัพยากรได้ผลตอบแทนที่ เหมาะสม	2.15	0.70	ปานกลาง
8. การท่องเที่ยวที่ดีขอเพียงมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจก็เพียงพอแล้ว	2.45	0.28	มาก
9. การพัฒนาการท่องเที่ยวไม่สามารถทำได้โดยชุมชน ควรให้มีอาชีพ เป็นคนลงมือทำ	2.30	0.40	มาก
10. การจัดที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก พร้อมเพรียง เช่น ห้องพักมีเครื่องปรับอากาศ เครื่องทำน้ำอุ่น ทีวี	2.27	0.42	มาก
11. การท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนเพิ่มขึ้น	2.20	0.50	ปานกลาง
12. การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ดีทำให้เกิดประโยชน์ในระยะยาว เพราะ รายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวจะหมุนเวียนกลับไปพัฒนาท้องถิ่น	2.30	0.40	มาก
13. การท่องเที่ยวที่ดี คือ การท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมทาง สภาพแวดล้อม	1.87	1.05	ปานกลาง
14. การท่องเที่ยวชุมชน คือ การให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษารวมชาติ สภาพ สังคม ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นไปพร้อมๆ กัน	1.93	1.05	ปานกลาง
15. การท่องเที่ยวชุมชนไม่จำเป็นต้องมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว เพื่อ เป็นการส่งเสริมรายได้ให้กับชุมชน	1.88	1.06	ปานกลาง
16. การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมาก เกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ	1.50	1.19	น้อย

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
17. ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ในลักษณะเชิงนิเวศและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ	1.93	1.05	ปานกลาง
18. การปรับปรุงสถานที่เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนไม่ควรขัดต่อความเป็นอยู่ และประเพณีท้องถิ่นของชาวบ้าน	2.25	0.44	ปานกลาง
19. การพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องใช้เวลาเป็นจำนวนมากในการดำเนินงาน	1.77	1.15	ปานกลาง
20. ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมประเพณี สามารถจัดการให้เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวได้	1.87	1.05	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.11	0.69	ปานกลาง

จากตาราง 12 พบว่า ความคิดเห็นของชุมชนศรีดอนแก้ว เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 2.11 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 8.การท่องเที่ยวที่ดีขอเพียงมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจก็เพียงพอแล้ว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2.45 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ข้อ 6.การท่องเที่ยวสามารถอนุรักษ์วัฒนธรรมได้ มีค่าเฉลี่ย 2.40 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 16.การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ย 1.50 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของชุมชน
เขาแก้ว เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปล ความหมาย
1. ชุมชนของท่านควรได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว	2.17	0.68	ปานกลาง
2. การพัฒนาควรพัฒนาสถานที่ในชุมชนให้สวยงามที่ดึงดูดใจ นักท่องเที่ยวเท่านั้น	2.18	0.67	ปานกลาง
3. การท่องเที่ยวที่จัดการโดยชุมชนจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	1.87	1.05	ปานกลาง
4. การท่องเที่ยวสามารถส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของ คนในชุมชน	2.00	0.90	ปานกลาง
5. การพัฒนาการท่องเที่ยวในหมู่บ้านต้องให้คนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมมาก ที่สุด	2.25	0.44	ปานกลาง
6. การท่องเที่ยวสามารถอนุรักษ์วัฒนธรรมได้	2.37	0.32	มาก
7. การท่องเที่ยวที่ดี คือ การดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรทางการท่องเที่ยวให้มี ความดึงดูดใจไม่เสื่อมคลาย ขณะที่เจ้าของทรัพยากรได้ผลตอบแทน ที่เหมาะสม	2.00	0.90	ปานกลาง
8. การท่องเที่ยวที่ดีขอเพียงมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจก็เพียงพอแล้ว	2.25	0.44	ปานกลาง
9. การพัฒนาการท่องเที่ยวไม่สามารถทำได้โดยชุมชน ควรให้มีอาชีพ เป็นคนลงมือทำ	2.15	0.70	ปานกลาง
10. การจัดที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก พร้อมเพียง เช่น ห้องพักรับเครื่องปรับอากาศ เครื่องทำน้ำอุ่น ที่	2.17	0.68	ปานกลาง
11. การท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนเพิ่มขึ้น	2.10	0.83	ปานกลาง
12. การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ดีทำให้เกิดประโยชน์ในระยะยาว เพราะ รายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวจะหมุนเวียนกลับไปพัฒนาท้องถิ่น	2.15	0.70	ปานกลาง
13. การท่องเที่ยวที่ดี คือ การท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรม ทางสภาพแวดล้อม	1.56	1.17	ปานกลาง
14. การท่องเที่ยวชุมชน คือ การให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาธรรมชาติ สภาพ สังคม ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นไปพร้อมๆ กัน	1.83	1.15	ปานกลาง
15. การท่องเที่ยวชุมชนไม่จำเป็นต้องมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวเพื่อ เป็นการส่งเสริมรายได้ให้กับชุมชน	1.73	1.25	ปานกลาง
16. การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมาก เกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ	1.45	1.17	น้อย

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
17. ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ในลักษณะเชิงนิเวศและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ	1.87	1.05	ปานกลาง
18. การปรับปรุงสถานที่เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนไม่ควรขัดต่อความเป็นอยู่ และประเพณีท้องถิ่นของชาวบ้าน	2.00	0.90	ปานกลาง
19. การพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องใช้เวลาเป็นจำนวนมากในการดำเนินงาน	1.75	1.17	ปานกลาง
20. ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมประเพณี สามารถจัดการให้เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวได้	1.85	1.18	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	1.99	0.87	ปานกลาง

จากตาราง 13 พบว่า ความคิดเห็นของชุมชนเขาแก้ว เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 1.99 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 6.การท่องเที่ยวสามารถอนุรักษ์วัฒนธรรมได้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2.37 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ข้อ 5.การพัฒนาการท่องเที่ยวในหมู่บ้านต้องให้คนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมมากที่สุด และข้อ 8.การท่องเที่ยวที่ดีขอเพียงมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจก็เพียงพอแล้ว มีค่าเฉลี่ย 2.25 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 16.การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ย 1.45 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของชุมชน
ระแหง เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
1. ชุมชนของท่านควรได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว	3.00	0.00	มาก
2. การพัฒนาควรพัฒนาสถานที่ในชุมชนให้สวยงามที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเท่านั้น	2.92	0.04	มาก
3. การท่องเที่ยวที่จัดการโดยชุมชนจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน	2.80	0.13	มาก
4. การท่องเที่ยวสามารถส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในชุมชน	3.00	0.00	มาก
5. การพัฒนาการท่องเที่ยวในหมู่บ้านต้องให้คนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมมากที่สุด	2.90	0.10	มาก
6. การท่องเที่ยวสามารถอนุรักษ์วัฒนธรรมได้	2.98	0.02	มาก
7. การท่องเที่ยวที่ดี คือ การดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรทางการท่องเที่ยวให้มีความดึงดูดใจไม่เสื่อมคลาย ขณะที่เจ้าของทรัพยากรได้ผลตอบแทนที่เหมาะสม	2.81	0.13	มาก
8. การท่องเที่ยวที่ดีขอเพียงมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจก็เพียงพอแล้ว	2.65	0.17	มาก
9. การพัฒนาการท่องเที่ยวไม่สามารถทำได้โดยชุมชน ควรให้มีอาชีพเป็นคนลงมือทำ	2.23	1.12	ปานกลาง
10. การจัดที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมเพียง เช่น ห้องพักมีเครื่องปรับอากาศ เครื่องทำน้ำอุ่น ทีวี	2.12	1.16	ปานกลาง
11. การท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนเพิ่มขึ้น	2.93	0.07	มาก
12. การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ดีทำให้เกิดประโยชน์ในระยะยาว เพราะรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวจะหมุนเวียนกลับไปพัฒนาท้องถิ่น	2.94	0.06	มาก
13. การท่องเที่ยวที่ดี คือ การท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมทางสภาพแวดล้อม	2.91	0.09	มาก
14. การท่องเที่ยวชุมชน คือ การให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาธรรมชาติ สภาพสังคม ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นไปพร้อมๆ กัน	2.84	0.13	มาก
15. การท่องเที่ยวชุมชนไม่จำเป็นต้องมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวเพื่อเป็นการส่งเสริมรายได้ให้กับชุมชน	2.75	0.14	มาก
16. การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ	2.97	0.03	มาก

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปล ความหมาย
17. ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ในลักษณะเชิงนิเวศและอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ	2.56	0.19	มาก
18. การปรับปรุงสถานที่เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนไม่ควรขัดต่อ ความเป็นอยู่ และประเพณีท้องถิ่นของชาวบ้าน	2.98	0.02	มาก
19. การพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนมากในการ ดำเนินงาน	2.61	0.15	มาก
20. ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมประเพณี สามารถจัดการให้ เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวได้	2.80	0.13	มาก
รวมเฉลี่ย	2.80	0.19	มาก

จากตาราง 14 พบว่า ความคิดเห็นของชุมชนระแหง เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 2.80 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 1.ชุมชนของท่านควรได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และข้อ 4.การท่องเที่ยวสามารถส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.00 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ข้อ 6.การท่องเที่ยวสามารถอนุรักษ์วัฒนธรรมได้ และข้อ 18.การปรับปรุงสถานที่เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนไม่ควรขัดต่อความเป็นอยู่ และประเพณีท้องถิ่นของชาวบ้าน มีค่าเฉลี่ย 2.98 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 10.การจัดที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมเพียง เช่น ห้องพักมีเครื่องปรับอากาศ เครื่องทำน้ำอุ่น ที่วี มีค่าเฉลี่ย 2.12 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของชุมชน
วัดไผ่ล้อม เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปล ความหมาย
1. ชุมชนของท่านควรได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว	2.07	0.86	ปานกลาง
2. การพัฒนาควรพัฒนาสถานที่ในชุมชนให้สวยงามที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยว เที่ยวเท่านั้น	1.87	1.05	ปานกลาง
3. การท่องเที่ยวที่จัดการโดยชุมชนจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	1.37	1.34	น้อย
4. การท่องเที่ยวสามารถส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของ คนในชุมชน	1.50	1.19	น้อย
5. การพัฒนาการท่องเที่ยวในหมู่บ้านต้องให้คนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมมาก ที่สุด	2.00	0.90	ปานกลาง
6. การท่องเที่ยวสามารถอนุรักษ์วัฒนธรรมได้	1.75	1.17	ปานกลาง
7. การท่องเที่ยวที่ดี คือ การดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรทางการท่องเที่ยวให้มี ความดึงดูดใจไม่เสื่อมคลาย ขณะที่เจ้าของทรัพยากรได้ผลตอบแทนที่ เหมาะสม	1.67	1.11	ปานกลาง
8. การท่องเที่ยวที่ดีขอเพียงมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจเพียงพอแล้ว	1.93	1.05	ปานกลาง
9. การพัฒนาการท่องเที่ยวไม่สามารถทำได้โดยชุมชน ควรให้มืออาชีพ เป็นคนลงมือทำ	1.94	1.04	ปานกลาง
10. การจัดที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก พร้อมเพรียง เช่น ห้องพักมีเครื่องปรับอากาศ เครื่องทำน้ำอุ่น ทีวี	2.01	0.89	ปานกลาง
11. การท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนเพิ่มขึ้น	1.97	1.03	ปานกลาง
12. การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ดีทำให้เกิดประโยชน์ในระยะยาว เพราะ รายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวจะหมุนเวียนกลับไปพัฒนาท้องถิ่น	2.00	0.90	ปานกลาง
13. การท่องเที่ยวที่ดี คือ การท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมทาง สภาพแวดล้อม	1.27	1.40	น้อย
14. การท่องเที่ยวชุมชน คือ การให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาธรรมชาติ สภาพ สังคม ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นไปพร้อมๆ กัน	1.29	1.38	น้อย
15. การท่องเที่ยวชุมชนไม่จำเป็นต้องมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวเพื่อ เป็นการส่งเสริมรายได้ให้กับชุมชน	1.33	1.27	น้อย
16. การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมาก เกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ	1.37	1.34	น้อย

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
17. ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ในลักษณะเชิงนิเวศและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ	1.50	1.19	น้อย
18. การปรับปรุงสถานที่เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนไม่ควรขัดต่อความเป็นอยู่ และประเพณีท้องถิ่นของชาวบ้าน	1.90	1.03	ปานกลาง
19. การพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องให้เงินเป็นจำนวนมากในการดำเนินงาน	1.70	1.18	ปานกลาง
20. ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมประเพณี สามารถจัดการให้เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวได้	1.33	1.35	น้อย
รวมเฉลี่ย	1.69	1.13	ปานกลาง

จากตาราง 15 พบว่า ความคิดเห็นของชุมชนวัดไม้ล้อม เกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 1.69 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 1.ชุมชนของท่านควรได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2.07 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาได้แก่ ข้อ 10.การจัดที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมเพียง เช่น ห้องพักมีเครื่องปรับอากาศ เครื่องทำน้ำอุ่น ทีวี มีค่าเฉลี่ย 2.01 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 3.การท่องเที่ยวที่จัดการโดยชุมชนจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน และข้อ 16.การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ย 1.37 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 16 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของชุมชน
 เชียงทองเหนือ เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปล ความหมาย
1. ชุมชนของท่านควรได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว	2.57	0.28	มาก
2. การพัฒนาควรพัฒนาสถานที่ในชุมชนให้สวยงามที่ดึงดูดใจ นักท่องเที่ยวเท่านั้น	2.47	0.27	มาก
3. การท่องเที่ยวที่จัดการโดยชุมชนจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน	2.27	0.42	มาก
4. การท่องเที่ยวสามารถส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของ คนในชุมชน	2.27	0.42	มาก
5. การพัฒนาการท่องเที่ยวในหมู่บ้านต้องให้คนในหมู่บ้านมีส่วนร่วม มากที่สุด	2.50	0.27	มาก
6. การท่องเที่ยวสามารถอนุรักษ์วัฒนธรรมได้	2.63	0.15	มาก
7. การท่องเที่ยวที่ดี คือ การดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรทางการท่องเที่ยวให้มี ความดึงดูดใจไม่เสื่อมคลาย ขณะที่เจ้าของทรัพยากรได้ผลตอบแทน ที่เหมาะสม	2.40	0.30	มาก
8. การท่องเที่ยวที่ดีขอเพียงมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจก็เพียงพอแล้ว	2.60	0.16	มาก
9. การพัฒนาการท่องเที่ยวไม่สามารถทำได้โดยชุมชน ควรให้มีอาชีพ เป็นคนลงมือทำ	2.75	0.14	มาก
10. การจัดที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก พร้อมเพียง เช่น ห้องพักมีเครื่องปรับอากาศ เครื่องทำน้ำอุ่น ทีวี	2.40	0.30	มาก
11. การท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนเพิ่มขึ้น	2.35	0.36	มาก
12. การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ดีทำให้เกิดประโยชน์ในระยะยาว เพราะ รายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวจะหมุนเวียนกลับไปพัฒนาท้องถิ่น	2.40	0.30	มาก
13. การท่องเที่ยวที่ดี คือ การท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรม ทางสภาพแวดล้อม	2.07	0.86	ปานกลาง
14. การท่องเที่ยวชุมชน คือ การให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษารวมชาติ สภาพ สังคม ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นไปพร้อมๆ กัน	2.35	0.36	มาก
15. การท่องเที่ยวชุมชนไม่จำเป็นต้องมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวเพื่อ เป็นการส่งเสริมรายได้ให้กับชุมชน	2.38	0.31	มาก
16. การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมาก เกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ	2.00	0.90	ปานกลาง

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
17. ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ในลักษณะเชิงนิเวศและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ	2.39	0.31	มาก
18. การปรับปรุงสถานที่เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนไม่ควรขัดต่อความเป็นอยู่ และประเพณีท้องถิ่นของชาวบ้าน	2.45	0.28	มาก
19. การพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนมากในการดำเนินงาน	2.00	0.90	ปานกลาง
20. ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมประเพณี สามารถจัดการให้เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวได้	2.27	0.42	มาก
รวมเฉลี่ย	2.38	0.39	มาก

จากตาราง 16 พบว่า ความคิดเห็นของชุมชนเชียงใหม่เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 2.38 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 9.การพัฒนาการท่องเที่ยวไม่สามารถทำได้โดยชุมชน ควรให้มืออาชีพเป็นคนลงมือทำ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2.75 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ข้อ 6.การท่องเที่ยวสามารถอนุรักษ์วัฒนธรรมได้ มีค่าเฉลี่ย 2.63 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 16.การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ และข้อ 19.การพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนมากในการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 2.00 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของชุมชน
 เชียงทองใต้ เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปล ความหมาย
1. ชุมชนของท่านควรได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว	2.38	0.31	มาก
2. การพัฒนาควรพัฒนาสถานที่ในชุมชนให้สวยงามที่ดึงดูดใจ นักท่องเที่ยวเท่านั้น	2.40	0.29	มาก
3. การท่องเที่ยวที่จัดการโดยชุมชนจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน	2.08	0.83	ปานกลาง
4. การท่องเที่ยวสามารถส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ ของคนในชุมชน	2.11	0.80	ปานกลาง
5. การพัฒนาการท่องเที่ยวในหมู่บ้านต้องให้คนในหมู่บ้านมีส่วนร่วม มากที่สุด	2.38	0.31	มาก
6. การท่องเที่ยวสามารถอนุรักษ์วัฒนธรรมได้	2.45	0.28	มาก
7. การท่องเที่ยวที่ดี คือ การดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรทางการท่องเที่ยวให้ มีความดึงดูดใจไม่เสื่อมคลาย ขณะที่เจ้าของทรัพยากรได้ผลตอบแทน ที่เหมาะสม	2.20	0.50	ปานกลาง
9. การท่องเที่ยวที่ดีขอเพียงมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจเพียงพอแล้ว	2.50	0.26	มาก
10. การพัฒนาการท่องเที่ยวไม่สามารถทำได้โดยชุมชน ควรให้มืออาชีพ เป็นคนลงมือทำ	2.38	0.31	มาก
11. การจัดที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก พร้อมเพรียง เช่น ห้องพักรับเครื่องปรับอากาศ เครื่องทำน้ำอุ่น ทีวี	2.35	0.36	มาก
12. การท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนเพิ่มขึ้น	2.25	0.44	ปานกลาง
13. การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ดีทำให้เกิดประโยชน์ในระยะยาว เพราะ รายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวจะหมุนเวียนกลับไปพัฒนาท้องถิ่น	2.38	0.31	มาก
14. การท่องเที่ยวที่ดี คือ การท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรม ทางสภาพแวดล้อม	2.00	0.90	ปานกลาง
15. การท่องเที่ยวชุมชน คือ การให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาธรรมชาติ สภาพ สังคม ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นไปพร้อมๆ กัน	2.27	0.42	มาก
16. การท่องเที่ยวชุมชนไม่จำเป็นต้องมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวเพื่อ เป็นการส่งเสริมรายได้ให้กับชุมชน	2.08	0.85	ปานกลาง
17. การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมาก เกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ	1.87	1.05	ปานกลาง

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
17. ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ในลักษณะเชิงนิเวศและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ	2.25	0.44	ปานกลาง
18. การปรับปรุงสถานที่เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนไม่ควรขัดต่อความเป็นอยู่ และประเพณีท้องถิ่นของชาวบ้าน	2.35	0.36	มาก
19. การพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องใช้เวลาเป็นจำนวนมากในการดำเนินงาน	1.87	1.05	ปานกลาง
20. ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมประเพณี สามารถจัดการให้เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวได้	1.97	1.03	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.23	0.56	ปานกลาง

จากตาราง 17 พบว่า ความคิดเห็นของชุมชนเชียงทองได้ เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 2.23 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 8.การท่องเที่ยวที่ดีขอเพียงมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจก็เพียงพอแล้ว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2.50 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ข้อ 6.การท่องเที่ยวสามารถอนุรักษ์วัฒนธรรมได้ มีค่าเฉลี่ย 2.45 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 16.การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ และข้อ 19.การพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องใช้เวลาเป็นจำนวนมากในการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 1.87 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 18 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของชุมชน
เฉลิมพระเกียรติ เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปล ความหมาย
1. ชุมชนของท่านควรได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว	2.03	1.03	ปานกลาง
2. การพัฒนาควรพัฒนาสถานที่ในชุมชนให้สวยงามที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเท่านั้น	1.85	1.03	ปานกลาง
3. การท่องเที่ยวที่จัดการโดยชุมชนจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	1.33	1.23	น้อย
4. การท่องเที่ยวสามารถส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในชุมชน	1.33	1.27	น้อย
5. การพัฒนาการท่องเที่ยวในหมู่บ้านต้องให้คนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมมากที่สุด	1.97	1.02	ปานกลาง
6. การท่องเที่ยวสามารถอนุรักษ์วัฒนธรรมได้	1.73	1.10	ปานกลาง
7. การท่องเที่ยวที่ดี คือ การดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรทางการท่องเที่ยวให้มีความดึงดูดใจไม่เสื่อมคลาย ขณะที่เจ้าของทรัพยากรได้ผลตอบแทนที่เหมาะสม	1.50	1.11	น้อย
8. การท่องเที่ยวที่ดีขอเพียงมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจเพียงพอแล้ว	1.83	1.05	ปานกลาง
9. การพัฒนาการท่องเที่ยวไม่สามารถทำได้โดยชุมชน ควรให้มีอาชีพเป็นคนลงมือทำ	1.93	1.05	ปานกลาง
10. การจัดที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมเพียง เช่น ห้องพักมีเครื่องปรับอากาศ เครื่องทำน้ำอุ่น ทีวี	1.93	1.05	ปานกลาง
11. การท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนเพิ่มขึ้น	1.95	1.02	ปานกลาง
12. การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ดีทำให้เกิดประโยชน์ในระยะยาว เพราะรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวจะหมุนเวียนกลับไปพัฒนาท้องถิ่น	1.87	1.00	ปานกลาง
13. การท่องเที่ยวที่ดี คือ การท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมทางสภาพแวดล้อม	1.00	1.27	น้อย
14. การท่องเที่ยวชุมชน คือ การให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาธรรมชาติ สภาพสังคม ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นไปพร้อมๆ กัน	1.01	1.26	น้อย
15. การท่องเที่ยวชุมชนไม่จำเป็นต้องมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวเพื่อเป็นการส่งเสริมรายได้ให้กับชุมชน	1.29	1.32	น้อย
16. การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ	1.47	1.41	น้อย

ตาราง 18 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
17. ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ในลักษณะเชิงนิเวศและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ	1.35	1.26	น้อย
18. การปรับปรุงสถานที่เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนไม่ควรขัดต่อความเป็นอยู่ และประเพณีท้องถิ่นของชาวบ้าน	1.87	1.02	ปานกลาง
19. การพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องให้เงินเป็นจำนวนมากในการดำเนินงาน	1.67	1.13	ปานกลาง
20. ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมประเพณี สามารถจัดการให้เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวได้	1.30	1.31	น้อย
รวมเฉลี่ย	1.61	1.15	ปานกลาง

จากตาราง 18 พบว่า ความคิดเห็นของชุมชนชุมขนเฉลิมพระเกียรติ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 1.61 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 1. ชุมชนของท่านควรได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2.03 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาได้แก่ ข้อ 5.การพัฒนาการท่องเที่ยวในหมู่บ้านต้องให้คนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.97 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 20.ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมประเพณี สามารถจัดการให้เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวได้ มีค่าเฉลี่ย 1.30 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 19 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของชุมชน
ท่าแค เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปล ความหมาย
1. ชุมชนของท่านควรได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว	2.67	0.17	มาก
2. การพัฒนาควรพัฒนาสถานที่ในชุมชนให้สวยงามที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเท่านั้น	2.50	0.26	มาก
3. การท่องเที่ยวที่จัดการโดยชุมชนจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	2.31	0.39	มาก
4. การท่องเที่ยวสามารถส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในชุมชน	2.31	0.39	มาก
5. การพัฒนาการท่องเที่ยวในหมู่บ้านต้องให้คนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมมากที่สุด	2.70	0.14	มาก
6. การท่องเที่ยวสามารถอนุรักษ์วัฒนธรรมได้	2.68	0.17	มาก
7. การท่องเที่ยวที่ดี คือ การดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรทางการท่องเที่ยวให้มีความดึงดูดใจไม่เสื่อมคลาย ขณะที่เจ้าของทรัพยากรได้ผลตอบแทนที่เหมาะสม	2.47	0.27	มาก
8. การท่องเที่ยวที่ดีขอเพียงมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจก็เพียงพอแล้ว	2.75	0.14	มาก
9. การพัฒนาการท่องเที่ยวไม่สามารถทำได้โดยชุมชน ควรให้มีอาชีพเป็นคนลงมือทำ	2.80	0.13	มาก
10. การจัดที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมเพียง เช่น ห้องพักมีเครื่องปรับอากาศ เครื่องทำน้ำอุ่น ทีวี	2.47	0.27	มาก
11. การท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนเพิ่มขึ้น	2.39	0.31	มาก
12. การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ดีทำให้เกิดประโยชน์ในระยะยาว เพราะรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวจะหมุนเวียนกลับไปพัฒนาท้องถิ่น	2.43	0.28	มาก
13. การท่องเที่ยวที่ดี คือ การท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมทางสภาพแวดล้อม	2.27	0.40	มาก
14. การท่องเที่ยวชุมชน คือ การให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาธรรมชาติ สภาพสังคม ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นไปพร้อมๆ กัน	2.45	0.28	มาก
15. การท่องเที่ยวชุมชนไม่จำเป็นต้องมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวเพื่อเป็นการส่งเสริมรายได้ให้กับชุมชน	2.47	0.27	มาก
16. การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ	2.09	0.84	ปานกลาง

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปล ความหมาย
17. ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ในลักษณะเชิงนิเวศและอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ	2.70	0.14	มาก
18. การปรับปรุงสถานที่เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนไม่ควรขัดต่อ ความเป็นอยู่ และประเพณีท้องถิ่นของชาวบ้าน	2.55	0.28	มาก
19. การพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนมากในการ ดำเนินงาน	2.40	0.33	มาก
20. ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมประเพณี สามารถจัดการให้ เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวได้	2.31	0.39	มาก
รวมเฉลี่ย	2.49	0.28	มาก

จากตาราง 19 พบว่า ความคิดเห็นของชุมชนท่าแค เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 2.49 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 9.การพัฒนาการท่องเที่ยวไม่สามารถทำได้โดยชุมชน ควรให้มืออาชีพเป็นคนลงมือทำ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2.80 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ข้อ 8.การท่องเที่ยวที่ดีขอเพียงมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจก็เพียงพอแล้ว มีค่าเฉลี่ย 2.75 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 16.การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ย 2.09 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 20 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของชุมชน
ชั้นชน เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปล ความหมาย
1. ชุมชนของท่านควรได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว	1.93	1.05	ปานกลาง
2. การพัฒนาควรพัฒนาสถานที่ในชุมชนให้สวยงามที่ดึงดูดใจ นักท่องเที่ยวเท่านั้น	1.80	1.07	ปานกลาง
3. การท่องเที่ยวที่จัดการโดยชุมชนจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	1.38	1.29	น้อย
4. การท่องเที่ยวสามารถส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของ คนในชุมชน	1.50	1.27	น้อย
5. การพัฒนาการท่องเที่ยวในหมู่บ้านต้องให้คนในหมู่บ้านมีส่วนร่วม มากที่สุด	1.85	1.03	ปานกลาง
6. การท่องเที่ยวสามารถอนุรักษ์วัฒนธรรมได้	1.65	1.23	ปานกลาง
7. การท่องเที่ยวที่ดี คือ การดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรทางการท่องเที่ยวให้มี ความดึงดูดใจไม่เสื่อมคลาย ขณะที่เจ้าของทรัพยากรได้ผลตอบแทน ที่เหมาะสม	1.47	1.20	น้อย
8. การท่องเที่ยวที่ดีขอเพียงมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจก็เพียงพอแล้ว	1.53	1.09	ปานกลาง
9. การพัฒนาการท่องเที่ยวไม่สามารถทำได้โดยชุมชน ควรให้มีอาชีพ เป็นคนลงมือทำ	1.43	1.23	น้อย
10. การจัดที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก พร้อมเพียง เช่น ห้องพักรับเครื่องปรับอากาศ เครื่องทำน้ำอุ่น ที่วี	1.83	1.05	ปานกลาง
11. การท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนเพิ่มขึ้น	1.85	1.03	ปานกลาง
12. การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ดีทำให้เกิดประโยชน์ในระยะยาว เพราะ รายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวจะหมุนเวียนกลับไปพัฒนาท้องถิ่น	1.83	1.05	ปานกลาง
13. การท่องเที่ยวที่ดี คือ การท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมทาง สภาพแวดล้อม	1.53	1.23	ปานกลาง
14. การท่องเที่ยวชุมชน คือ การให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาธรรมชาติ สภาพ สังคม ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นไปพร้อมๆ กัน	1.50	1.27	น้อย
15. การท่องเที่ยวชุมชนไม่จำเป็นต้องมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวเพื่อ เป็นการส่งเสริมรายได้ให้กับชุมชน	1.21	1.34	น้อย
16. การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมาก เกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ	1.40	1.29	น้อย

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
17. ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ในลักษณะเชิงนิเวศและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ	1.60	1.31	ปานกลาง
18. การปรับปรุงสถานที่เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนไม่ควรขัดต่อความเป็นอยู่ และประเพณีท้องถิ่นของชาวบ้าน	1.85	1.04	ปานกลาง
19. การพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องใช้เวลาเป็นจำนวนมากในการดำเนินงาน	1.57	1.07	ปานกลาง
20. ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมประเพณี สามารถจัดการให้เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวได้	1.47	1.28	น้อย
รวมเฉลี่ย	1.52	1.17	ปานกลาง

จากตาราง 20 พบว่า ความคิดเห็นของชุมชนชายชนะ เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 1.52 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 1.ชุมชนของท่านควรได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 1.93 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาได้แก่ ข้อ 5.การพัฒนาการท่องเที่ยวในหมู่บ้านต้องให้คนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมมากที่สุด และข้อ 11.การท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนเพิ่มขึ้น มีค่าเฉลี่ย 1.85 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 3.การท่องเที่ยวที่จัดการโดยชุมชนจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน มีค่าเฉลี่ย 1.38 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ในเขตเทศบาลเมืองตาก

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของชุมชนเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ในเขตเทศบาลเมืองตาก ในภาพรวม

ตาราง 21 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ในเขตเทศบาลเมืองตาก ในภาพรวม

ข้อความ	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นการวางแผนและการตัดสินใจ			
1. การเข้าไปร่วมพิจารณาวางแผนและนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน	4.10	0.73	มาก
2. การกำหนดร่วมคุณสมบัติของสมาชิกที่จะเข้าร่วมโครงการพัฒนาชุมชน	4.00	0.89	มาก
3. เข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือกรรมการบริหารจัดการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน	4.05	0.79	มาก
4. เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาหรือตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการดำเนินการ	4.20	0.60	มาก
รวมเฉลี่ย	4.09	0.73	มาก
การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม			
5. เข้าไปพัฒนาสถานที่สำคัญและสาธารณะประโยชน์ของชุมชน	3.97	0.96	มาก
6. เข้าร่วมกิจกรรมรักษาสีศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนให้	4.16	0.68	มาก
7. เข้าร่วมกิจกรรมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน	4.14	0.70	มาก
ท่านคิดว่าท่านจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่อไปนี้ มาก-น้อยเพียงใด			
8. เป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น	4.06	0.73	มาก
9. จัดบริการที่พักอาศัย (โรงแรม เกสต์เฮ้าส์ รีสอร์ท โฮมสเตย์)	3.99	0.87	มาก
10. ขายอาหาร	4.13	0.64	มาก
11. ขายของที่ระลึก	3.65	1.03	มาก
12. บริการแรงงาน	3.50	1.08	มาก
13. ธุรกิจเช่า เช่น รถมอเตอร์ไซด์ รถจักรยานให้เช่า เป็นต้น	3.75	1.06	มาก
14. สาธิตอาหารพื้นบ้าน เช่น การทำข้าวแคบ การทำไส้เมี่ยง เป็นต้น	4.07	0.76	มาก

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
15. นำเสนอกิจกรรม ประเพณี ของชุมชน เช่น การ ทำอัฐมอญ การทำ กระทงกะลา เป็นต้น	3.57	1.02	มาก
16. เป็นสวนต่างๆ เช่น สวนผลไม้ สวนหย่อมที่พร้อมให้นักท่องเที่ยวเข้า ชม (สวนตัวอย่าง)	3.89	0.96	มาก
รวมเฉลี่ย	3.92	0.85	มาก
การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน			
17. การร่วมดูแลผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวของชุมชน	3.71	0.86	มาก
18. ได้รับเงินปันผลที่เกิดจากรายได้การท่องเที่ยวของชุมชน	3.53	1.02	มาก
รวมเฉลี่ย	3.73	0.98	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล			
19. เป็นคณะกรรมการที่ทำการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน	4.05	0.83	มาก
20. เป็นกรรมการในการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลการดำเนินงาน	3.94	0.99	มาก
รวมเฉลี่ย	3.98	0.93	มาก
รวมเฉลี่ยทั้งหมด	3.93	0.90	มาก

จากตาราง 21 พบว่า ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ในเขตเทศบาลเมืองตาก ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 3.93 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 4. เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาหรือตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการดำเนินการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.20 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ข้อ 6. เข้าร่วมกิจกรรมรักษาศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนให้ มีค่าเฉลี่ย 4.16 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 12. บริการแรงงาน มีค่าเฉลี่ย 3.50 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตเทศบาลเมืองตาก ในภาพรวม อันดับแรก ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 4.09 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ย 3.98 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ด้าน

การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 3.73 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ในเขตเทศบาลเมืองตาก ในแต่ละชุมชน

ตาราง 22 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนเด่นสนใจในเขตเทศบาลเมืองตาก

ข้อความ	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ			
1. การเข้าไปร่วมพิจารณาวางแผนและนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน	3.45	1.16	มาก
2. การกำหนดร่วมคุณสมบัติของสมาชิกที่จะเข้าร่วมโครงการพัฒนาชุมชน	3.35	1.26	ปานกลาง
3. เข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือกรรมการบริหารจัดการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน	3.37	1.24	ปานกลาง
4. เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาหรือตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการดำเนินการ	3.50	1.11	มาก
รวมเฉลี่ย	3.42	1.19	มาก
การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม			
5. เข้าไปพัฒนาสถานที่สำคัญและสาธารณะประโยชน์ของชุมชน	3.60	1.18	มาก
6. เข้าร่วมกิจกรรมรักษาสีศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนให้	3.70	1.15	มาก
7. เข้าร่วมกิจกรรมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน	3.70	1.15	มาก
ท่านคิดว่าท่านจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่อไปนี้ มาก-น้อยเพียงใด			
8. เป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น	3.50	1.12	มาก
9. จัดบริการที่พักอาศัย (โรงแรม เกสต์เฮ้าส์ รีสอร์ท โฮมสเตย์)	3.55	1.06	มาก
10. ขายอาหาร	3.75	1.08	มาก
11. ขายของที่ระลึก	3.10	1.33	ปานกลาง
12. บริการแรงงาน	3.00	1.27	ปานกลาง
13. ธุรกิจเช่า เช่น รถมอเตอร์ไซด์ รถจักรยานให้เช่า เป็นต้น	3.30	1.31	ปานกลาง
14. สาธิตอาหารพื้นบ้าน เช่น การทำข้าวแคบ การทำได้เมี่ยง เป็นต้น	3.50	1.12	มาก
15. นำเสนอกิจกรรม ประเพณี ของชุมชน เช่น การ ทำอัฐมอญ การทำกระทงกะลา เป็นต้น	2.85	1.35	ปานกลาง

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	แปล ความหมาย
16. เป็นสวนต่างๆ เช่น สวนผลไม้ สวนหย่อมที่พร้อมให้นักท่องเที่ยวเข้าชม (สวนตัวอย่าง)	3.30	1.31	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.50	1.19	มาก
การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน			
17. การร่วมดูแลผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวของชุมชน	3.35	1.26	ปานกลาง
18. ได้รับเงินปันผลที่เกิดจากรายได้การท่องเที่ยวของชุมชน	2.95	1.25	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.15	1.26	ปานกลาง
ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล			
19. เป็นคณะกรรมการที่ทำการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน	3.65	1.12	มาก
20. เป็นกรรมการในการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลการดำเนินงาน	3.60	1.18	มาก
รวมเฉลี่ย	3.63	1.15	มาก
รวมเฉลี่ยทั้งหมด	3.44	1.20	มาก

จากตาราง 22 พบว่า ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนเด่นชัด ในเขตเทศบาลเมืองตาก มีค่าเฉลี่ย 3.44 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 10. ขยายอาหาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.75 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ข้อ 6. เข้าร่วมกิจกรรมรักษาสีลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนให้ และข้อ 7. เข้าร่วมกิจกรรมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.70 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 15. นำเสนอกิจกรรม ประเพณี ของชุมชน เช่น การ ทำอิฐมอญ การทำกระทงกะลา เป็นต้น มีค่าเฉลี่ย 2.85 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชนเด่นชัด ในเขตเทศบาลเมืองตาก อันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ย 3.63 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 3.50 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3.15 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 23 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนหัวเตี้ยด ในเขตเทศบาลเมืองตาก

ข้อความ	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ			
1. การเข้าไปร่วมพิจารณาวางแผนและนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน	4.10	0.83	มาก
2. การกำหนดร่วมคุณสมบัติของสมาชิกที่จะเข้าร่วมโครงการพัฒนาชุมชน	3.87	1.05	มาก
3. เข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือกรรมการบริหารจัดการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน	3.87	1.05	มาก
4. เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาหรือตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการดำเนินการ	4.15	0.70	มาก
รวมเฉลี่ย	3.98	0.91	มาก
การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม			
5. เข้าไปพัฒนาสถานที่สำคัญและสาธารณะประโยชน์ของชุมชน	3.80	1.21	มาก
6. เข้าร่วมกิจกรรมรักษาสีศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนให้	4.10	0.83	มาก
7. เข้าร่วมกิจกรรมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน	3.98	1.02	มาก
ท่านคิดว่าท่านจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่อไปนี้ มาก-น้อยเพียงใด			
8. เป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น	3.75	1.17	มาก
9. จัดบริการที่พักอาศัย (โรงแรม เกสต์เฮ้าส์ รีสอร์ท โฮมสเตย์)	3.56	1.13	มาก
10. ขายอาหาร	3.97	1.03	มาก
11. ขายของที่ระลึก	3.37	1.31	ปานกลาง
12. บริการแรงงาน	3.01	1.08	ปานกลาง
13. ธุรกิจเช่า เช่น รถมอเตอร์ไซด์ รถจักรยานให้เช่า เป็นต้น	3.37	1.32	ปานกลาง
14. สาธิตอาหารพื้นบ้าน เช่น การทำข้าวแคบ การทำไส้เมี่ยง เป็นต้น	3.87	1.05	มาก
15. นำเสนอกิจกรรม ประเพณี ของชุมชน เช่น การ ทำอิฐมอดู การทำกระทงกะลา เป็นต้น	3.32	1.08	ปานกลาง
16. เป็นสวนต่างๆ เช่น สวนผลไม้ สวนหย่อมที่พร้อมให้นักท่องเที่ยวเข้าชม (สวนตัวอย่าง)	3.98	1.02	มาก
รวมเฉลี่ย	3.78	1.08	มาก

ตาราง 23 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน			
17. การร่วมดูแลผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวของชุมชน	3.75	1.17	มาก
18. ได้รับเงินปันผลที่เกิดจากรายได้การท่องเที่ยวของชุมชน	3.05	1.31	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.40	1.24	ปานกลาง
ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล			
19. เป็นคณะกรรมการที่ทำการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน	3.98	1.02	มาก
20. เป็นกรรมการในการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลการดำเนินงาน	3.75	1.17	มาก
รวมเฉลี่ย	3.87	1.10	มาก
รวมเฉลี่ยทั้งหมด	3.73	1.12	มาก

จากตาราง 23 พบว่า ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนหัวเดียวด ในเขตเทศบาลเมืองตาก มีค่าเฉลี่ย 3.73 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 4. เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาหรือตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการดำเนินการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.15 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ข้อ 1. การเข้าไปร่วมพิจารณาวางแผนและนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน และข้อ 6. เข้าร่วมกิจกรรมรักษาศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนให้ มีค่าเฉลี่ย 4.10 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 12. บริการแรงงาน มีค่าเฉลี่ย 3.01 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชนหัวเดียวด ในเขตเทศบาลเมืองตาก อันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 3.98 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 3.40 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 24 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนโดยคิรี ในเขตเทศบาลเมืองตาก

ข้อความ	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ			
1. การเข้าไปร่วมพิจารณาวางแผนและนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน	3.98	1.21	มาก
2. การกำหนดร่วมคุณสมบัติของสมาชิกที่จะเข้าร่วมโครงการพัฒนาชุมชน	3.85	1.11	มาก
3. เข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือกรรมการบริหารจัดการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน	3.77	1.21	มาก
4. เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาหรือตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการดำเนินการ	4.00	0.90	มาก
รวมเฉลี่ย	3.90	1.11	มาก
การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม			
5. เข้าไปพัฒนาสถานที่สำคัญและสาธารณะประโยชน์ของชุมชน	3.75	1.17	มาก
6. เข้าร่วมกิจกรรมรักษาศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนให้	4.01	0.89	มาก
7. เข้าร่วมกิจกรรมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน	3.93	1.17	มาก
ท่านคิดว่าท่านจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่อไปนี้ มาก-น้อยเพียงใด			
8. เป็นภาคีเทศกัท้องถิ่น	3.73	1.15	มาก
9. จัดบริการที่พักอาศัย (โรงแรม เกสต์เฮ้าท์ รีสอร์ท โฮมสเตย์)	3.63	1.13	มาก
10. ขายอาหาร	3.87	1.05	มาก
11. ขายของที่ระลึก	3.27	1.27	ปานกลาง
12. บริการแรงงาน	3.00	1.10	ปานกลาง
13. ธุรกิจเช่า เช่น รถมอเตอร์ไซด์ รถจักรยานให้เช่า เป็นต้น	3.27	1.10	ปานกลาง
14. สาธิตอาหารพื้นบ้าน เช่น การทำข้าวแคบ การทำไส้เมี่ยง เป็นต้น	3.67	1.21	มาก
15. นำเสนอกิจกรรม ประเพณี ของชุมชน เช่น การ ทำอิฐมอญ การทำกระทงกะลา เป็นต้น	3.02	1.09	ปานกลาง
16. เป็นสวนต่างๆ เช่น สวนผลไม้ สวนหย่อมที่พร้อมให้นักท่องเที่ยวเข้าชม (สวนตัวอย่าง)	3.78	1.08	มาก
รวมเฉลี่ย	3.69	1.11	มาก

ตาราง 24 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	แปล ความหมาย
การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน			
17. การร่วมดูแลผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวของชุมชน	3.73	1.13	มาก
18. ได้รับเงินปันผลที่เกิดจากรายได้การท่องเที่ยวของชุมชน	3.05	1.10	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.39	1.12	ปานกลาง
ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล			
19. เป็นคณะกรรมการที่ทำการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน	3.88	1.14	มาก
20. เป็นกรรมการในการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลการดำเนินงาน	3.65	1.13	มาก
รวมเฉลี่ย	3.77	1.14	มาก
รวมเฉลี่ยทั้งหมด	3.64	1.12	มาก

จากตาราง 24 พบว่า ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนโดยคีรี ในเขตเทศบาลเมืองตาก มีค่าเฉลี่ย 3.64 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 6. เข้าร่วมกิจกรรมรักษาศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนให้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.01 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ข้อ 4. เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาหรือตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการดำเนินการ มีค่าเฉลี่ย 4.00 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 12. บริการแรงงาน มีค่าเฉลี่ย 3.00 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยคีรี ในเขตเทศบาลเมืองตาก อันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น การวางแผน และการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 3.90 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ย 3.77 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 3.39 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 25 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนปทุมศิริ ในเขตเทศบาลเมืองตาก

ข้อความ	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ			
1. การเข้าไปร่วมพิจารณาวางแผนและนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน	3.50	1.11	มาก
2. การกำหนดร่วมคุณสมบัติของสมาชิกที่จะเข้าร่วมโครงการพัฒนาชุมชน	3.45	1.20	มาก
3. เข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือกรรมการบริหารจัดการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน	3.45	1.20	มาก
4. เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาหรือตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการดำเนินการ	3.55	1.06	มาก
รวมเฉลี่ย	3.49	0.80	มาก
การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม			
5. เข้าไปพัฒนาสถานที่สำคัญและสาธารณะประโยชน์ของชุมชน	3.65	1.12	มาก
6. เข้าร่วมกิจกรรมรักษาสีศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนให้	3.75	1.13	มาก
7. เข้าร่วมกิจกรรมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน	3.75	1.13	มาก
ท่านคิดว่าท่านจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่อไปนี้ มาก-น้อยเพียงใด			
8. เป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น	3.55	1.06	มาก
9. จัดบริการที่พักอาศัย (โรงแรม เกสต์เฮ้าส์ รีสอร์ท โฮมสเตย์)	3.55	1.06	มาก
10. ขายอาหาร	3.75	1.13	มาก
11. ขายของที่ระลึก	3.10	1.33	ปานกลาง
12. บริการแรงงาน	3.00	1.27	ปานกลาง
13. ธุรกิจเช่า เช่น รถมอเตอร์ไซด์ รถจักรยานให้เช่า เป็นต้น	3.30	1.31	ปานกลาง
14. สาธิตอาหารพื้นบ้าน เช่น การทำข้าวแคบ การทำไส้เมี่ยง เป็นต้น	3.55	1.06	มาก
15. นำเสนอกิจกรรม ประเพณี ของชุมชน เช่น การ ทำอัฐมอญ การทำกระทงกะลา เป็นต้น	2.85	1.35	ปานกลาง
16. เป็นสวนต่างๆ เช่น สวนผลไม้ สวนหย่อมที่พร้อมให้นักท่องเที่ยวเข้าชม (สวนตัวอย่าง)	3.30	1.31	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.53	1.17	มาก

ตาราง 25 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน			
17. การร่วมดูแลผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวของชุมชน	3.35	1.26	ปานกลาง
18. ได้รับเงินปันผลที่เกิดจากรายได้การท่องเที่ยวของชุมชน	2.95	1.25	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.15	1.26	ปานกลาง
ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล			
19. เป็นคณะกรรมการที่ทำการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน	3.65	1.12	มาก
20. เป็นกรรมการในการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลการดำเนินงาน	3.60	1.18	มาก
รวมเฉลี่ย	3.63	1.15	มาก
รวมเฉลี่ยทั้งหมด	3.46	1.19	มาก

จากตาราง 25 พบว่า ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนปทุมคีรี ในเขตเทศบาลเมืองตาก มีค่าเฉลี่ย 3.46 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 6. เข้าร่วมกิจกรรมรักษาศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนให้, ข้อ 7. เข้าร่วมกิจกรรมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน และข้อ 10. ขายอาหาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.75 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ข้อ 5. เข้าไปพัฒนาสถานที่สำคัญและสาธารณะประโยชน์ของชุมชน และข้อ 19. เป็นคณะกรรมการที่ทำการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 3.65 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 15. นำเสนอกิจกรรม ประเพณี ของชุมชน เช่น การ ทำอัฐมอญ การทำกระทงกะลา เป็นต้น มีค่าเฉลี่ย 2.85 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชนปทุมคีรี ในเขตเทศบาลเมืองตาก อันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ย 3.63 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 4.46 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 3.15 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 26 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนหนองหลวง ในเขตเทศบาลเมืองตาก

ข้อความ	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ			
1. การเข้าไปร่วมพิจารณาวางแผนและนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน	4.41	0.28	มากที่สุด
2. การกำหนดร่วมคุณสมบัติของสมาชิกที่จะเข้าร่วมโครงการพัฒนาชุมชน	4.33	1.04	มากที่สุด
3. เข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือกรรมการบริหารจัดการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน	4.48	0.19	มากที่สุด
4. เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาหรือตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการดำเนินการ	4.57	0.28	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.45	0.45	มากที่สุด
การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม			
5. เข้าไปพัฒนาสถานที่สำคัญและสาธารณะประโยชน์ของชุมชน	4.33	1.04	มากที่สุด
6. เข้าร่วมกิจกรรมรักษาศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนให้	4.53	0.27	มากที่สุด
7. เข้าร่วมกิจกรรมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน	4.51	0.26	มากที่สุด
ท่านคิดว่าท่านจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่อไปนี้ มาก-น้อยเพียงใด			
8. เป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น	4.43	0.28	มากที่สุด
9. จัดบริการที่พักอาศัย (โรงแรม เกสต์เฮ้าส์ รีสอร์ท โฮมสเตย์)	4.31	1.08	มากที่สุด
10. ขายอาหาร	4.32	1.07	มากที่สุด
11. ขายของที่ระลึก	3.89	1.21	มาก
12. บริการแรงงาน	4.43	0.28	มากที่สุด
13. ธุรกิจเช่า เช่น รถมอเตอร์ไซด์ รถจักรยานให้เช่า เป็นต้น	4.34	1.05	มากที่สุด
14. สาธิตอาหารพื้นบ้าน เช่น การทำข้าวแคบ การทำไส้เมี่ยง เป็นต้น	4.56	0.19	มากที่สุด
15. นำเสนอกิจกรรม ประเพณี ของชุมชน เช่น การ ทำอัฐมอญ การทำกระทงกะลา เป็นต้น	4.31	1.08	มากที่สุด
16. เป็นสวนต่างๆ เช่น สวนผลไม้ สวนหย่อมที่พร้อมให้นักท่องเที่ยวเข้าชม (สวนตัวอย่าง)	4.37	1.04	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.40	0.66	มากที่สุด

ตาราง 26 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน			
17. การร่วมดูแลผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวของชุมชน	4.35	1.06	มากที่สุด
18. ได้รับเงินปันผลที่เกิดจากรายได้การท่องเที่ยวของชุมชน	4.56	0.19	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.46	0.63	มากที่สุด
ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล			
19. เป็นคณะกรรมการที่ทำการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน	4.37	1.04	มากที่สุด
20. เป็นกรรมการในการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลการดำเนินงาน	4.34	1.05	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.36	1.05	มากที่สุด
รวมเฉลี่ยทั้งหมด	4.40	0.75	มากที่สุด

จากตาราง 26 พบว่า ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนหนองหลวง ในเขตเทศบาลเมืองตาก มีค่าเฉลี่ย 4.40 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 4. เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาหรือตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการดำเนินการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.57 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ข้อ 14. สาธิตอาหารพื้นบ้าน เช่น การทำข้าวแค้น การทำได้เมียง เป็นต้น และข้อ 18. ได้รับเงินปันผลที่เกิดจากรายได้การท่องเที่ยวของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 4.56 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 11. ชายของที่ระลึก มีค่าเฉลี่ย 3.89 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชนหนองหลวง ในเขตเทศบาลเมืองตาก อันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 4.46 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 4.45 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผล มีค่าเฉลี่ย 4.36 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 27 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนคุ้มสินไทย ในเขตเทศบาลเมืองตาก

ข้อความ	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ			
1. การเข้าไปร่วมพิจารณาวางแผนและนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน	4.35	1.06	มากที่สุด
2. การกำหนดร่วมคุณสมบัติของสมาชิกที่จะเข้าร่วมโครงการพัฒนาชุมชน	4.31	1.08	มากที่สุด
3. เข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือกรรมการบริหารจัดการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน	4.57	0.28	มากที่สุด
4. เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาหรือตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการดำเนินการ	4.63	0.15	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.47	0.57	มากที่สุด
การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม			
5. เข้าไปพัฒนาสถานที่สำคัญและสาธารณะประโยชน์ของชุมชน	4.33	1.04	มากที่สุด
6. เข้าร่วมกิจกรรมรักษาสีศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนให้	4.41	0.23	มากที่สุด
7. เข้าร่วมกิจกรรมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน	4.71	0.14	มากที่สุด
ท่านคิดว่าท่านจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่อไปนี้ มาก-น้อยเพียงใด			
8. เป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น	4.65	0.17	มากที่สุด
9. จัดบริการที่พักอาศัย (โรงแรม เกสต์เฮ้าท์ รีสอร์ท โฮมสเตย์)	4.35	1.06	มากที่สุด
10. ขายอาหาร	4.41	0.28	มากที่สุด
11. ขายของที่ระลึก	4.77	0.13	มากที่สุด
12. บริการแรงงาน	4.37	1.04	มากที่สุด
13. ธุรกิจเช่า เช่น รถมอเตอร์ไซด์ รถจักรยานให้เช่า เป็นต้น	4.37	1.04	มากที่สุด
14. สาธิตอาหารพื้นบ้าน เช่น การทำข้าวแคบ การทำไส้เมี่ยง เป็นต้น	4.75	0.14	มากที่สุด
15. นำเสนอกิจกรรม ประเพณี ของชุมชน เช่น การ ทำอัฐมอญ การทำกระทงกะลา เป็นต้น	4.37	1.04	มากที่สุด
16. เป็นสวนต่างๆ เช่น สวนผลไม้ สวนหย่อมที่พร้อมให้นักท่องเที่ยวเข้าชม (สวนตัวอย่าง)	4.43	0.28	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.49	0.53	มากที่สุด

ตาราง 27 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	แปล ความหมาย
การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน			
17. การร่วมดูแลผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวของชุมชน	4.31	1.08	มากที่สุด
18. ได้รับเงินปันผลที่เกิดจากรายได้การท่องเที่ยวของชุมชน	4.35	1.06	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.33	1.07	มากที่สุด
ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล			
19. เป็นคณะกรรมการที่ทำการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน	4.34	1.05	มากที่สุด
20. เป็นกรรมการในการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลการดำเนินงาน	4.31	1.08	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.33	1.07	มากที่สุด
รวมเฉลี่ยทั้งหมด	4.41	0.80	มากที่สุด

จากตาราง 27 พบว่า ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนคุ้มสินไทย ในเขตเทศบาลเมืองตาก มีค่าเฉลี่ย 4.41 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 11.ขายของที่ระลึก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.77 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ข้อ 14.สาธิตอาหารพื้นบ้าน เช่น การทำข้าวแคบ การทำไส้เมียง เป็นต้น มีค่าเฉลี่ย 4.75 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 17.การร่วมดูแลผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 4.31 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชนคุ้มสินไทย ในเขตเทศบาลเมืองตาก อันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 4.49 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 4.47 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 4.33 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 28 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนตากสิน ในเขตเทศบาลเมืองตาก

ข้อความ	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ			
1. การเข้าไปร่วมพิจารณาวางแผนและนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน	4.65	0.15	มากที่สุด
2. การกำหนดร่วมคุณสมบัติของสมาชิกที่จะเข้าร่วมโครงการพัฒนาชุมชน	4.57	0.28	มากที่สุด
3. เข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือกรรมการบริหารจัดการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน	4.97	0.03	มากที่สุด
4. เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาหรือตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการดำเนินการ	4.77	0.14	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.74	0.15	มากที่สุด
การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม			
5. เข้าไปพัฒนาสถานที่สำคัญและสาธารณะประโยชน์ของชุมชน	4.48	0.19	มากที่สุด
6. เข้าร่วมกิจกรรมรักษาศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนให้	4.31	1.08	มากที่สุด
7. เข้าร่วมกิจกรรมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน	4.41	0.28	มากที่สุด
ท่านคิดว่าท่านจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่อไปนี้ มาก-น้อยเพียงใด			
8. เป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น	4.75	0.14	มากที่สุด
9. จัดบริการที่พักอาศัย (โรงแรม เกสต์เฮ้าท์ รีสอร์ท โฮมสเตย์)	4.92	0.04	มากที่สุด
10. ขายอาหาร	4.90	0.10	มากที่สุด
11. ขายของที่ระลึก	4.87	0.11	มากที่สุด
12. บริการแรงงาน	4.35	1.06	มากที่สุด
13. ธุรกิจเช่า เช่น รถมอเตอร์ไซด์ รถจักรยานให้เช่า เป็นต้น	4.57	0.28	มากที่สุด
14. สาธิตอาหารพื้นบ้าน เช่น การทำข้าวแคบ การทำไส้เมี่ยง เป็นต้น	4.35	1.06	มากที่สุด
15. นำเสนอกิจกรรม ประเพณี ของชุมชน เช่น การ ทำฮิมมอญ การทำกระทงกะลา เป็นต้น	4.56	0.19	มากที่สุด
16. เป็นสวนต่างๆ เช่น สวนผลไม้ สวนหย่อมที่พร้อมให้นักท่องเที่ยวเข้าชม (สวนตัวอย่าง)	3.89	1.21	มาก
รวมเฉลี่ย	4.49	0.50	มากที่สุด

ตาราง 28 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน			
17. การร่วมดูแลผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวของชุมชน	4.65	0.17	มากที่สุด
18. ได้รับเงินปันผลที่เกิดจากรายได้การท่องเที่ยวของชุมชน	4.57	0.28	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.61	0.23	มากที่สุด
ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล			
19. เป็นคณะกรรมการที่ทำการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน	4.51	0.19	มากที่สุด
20. เป็นกรรมการในการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลการดำเนินงาน	4.41	0.28	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.46	0.24	มากที่สุด
รวมเฉลี่ยทั้งหมด	4.51	0.37	มากที่สุด

จากตาราง 28 พบว่า ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนตากสิน ในเขตเทศบาลเมืองตาก มีค่าเฉลี่ย 4.51 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 3. เข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือกรรมการบริหารจัดการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.97 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ข้อ 9. จัดบริการที่พักอาศัย (โรงแรม เกสต์เฮ้าส์ รีสอร์ท โฮมสเตย์) มีค่าเฉลี่ย 4.92 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 16. เป็นส่วนต่างๆ เช่น สวนผลไม้ สวนหย่อมที่พร้อมให้นักท่องเที่ยวเข้าชม (สวนตัวอย่าง) มีค่าเฉลี่ย 3.89 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชนตากสิน ในเขตเทศบาลเมืองตาก อันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น การวางแผนและการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 4.74 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 4.61 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ย 3.69 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ตาราง 29 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนศรีดอนแก้ว ในเขตเทศบาลเมืองตาก

ข้อความ	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ			
1. การเข้าไปร่วมพิจารณาวางแผนและนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน	4.20	0.50	มาก
2. การกำหนดร่วมคุณสมบัติของสมาชิกที่จะเข้าร่วมโครงการพัฒนาชุมชน	4.00	0.90	มาก
3. เข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือกรรมการบริหารจัดการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน	3.93	1.05	มาก
4. เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาหรือตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการดำเนินการ	4.30	0.40	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.11	0.71	มาก
การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม			
5. เข้าไปพัฒนาสถานที่สำคัญและสาธารณูปโภคของชุมชน	3.87	1.05	มาก
6. เข้าร่วมกิจกรรมรักษาสีศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนให้	4.20	0.50	มาก
7. เข้าร่วมกิจกรรมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน	4.18	0.67	มาก
ท่านคิดว่าท่านจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่อไปนี้ มาก-น้อยเพียงใด			
8. เป็นภาคีที่ท้องถิ่น	4.00	0.90	มาก
9. จัดบริการที่พักอาศัย (โรงแรม เกสต์เฮ้าส์ รีสอร์ท โฮมสเตย์)	3.98	1.02	มาก
10. ขายอาหาร	4.10	0.83	มาก
11. ขายของที่ระลึก	3.47	1.20	มาก
12. บริการแรงงาน	3.20	1.57	ปานกลาง
13. ธุรกิจเช่า เช่น รถมอเตอร์ไซด์ รถจักรยานให้เช่า เป็นต้น	3.50	1.19	มาก
14. สาธิตอาหารพื้นบ้าน เช่น การทำข้าวแคบ การทำไส้เมี่ยง เป็นต้น	4.01	0.89	มาก
15. นำเสนอกิจกรรม ประเพณี ของชุมชน เช่น การ ทำอัฐมอญ การทำกระทงกะลา เป็นต้น	3.65	1.13	มาก
16. เป็นสวนต่างๆ เช่น สวนผลไม้ สวนหย่อมที่พร้อมให้นักท่องเที่ยวเข้าชม (สวนตัวอย่าง)	4.01	0.89	มาก
รวมเฉลี่ย	3.93	0.90	มาก

ตาราง 29 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน			
17. การร่วมดูแลผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวของชุมชน	3.97	1.03	มาก
18. ได้รับเงินปันผลที่เกิดจากรายได้การท่องเที่ยวของชุมชน	3.40	1.31	มาก
รวมเฉลี่ย	3.69	1.17	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล			
19. เป็นคณะกรรมการที่ทำการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน	4.15	0.70	มาก
20. เป็นกรรมการในการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลการดำเนินงาน	3.89	1.04	มาก
รวมเฉลี่ย	4.02	0.87	มาก
รวมเฉลี่ยทั้งหมด	3.90	0.96	มาก

จากตาราง 29 พบว่า ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนศรีดอนแก้ว ในเขตเทศบาลเมืองตาก มีค่าเฉลี่ย 3.90 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 4. เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาหรือตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการดำเนินการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.30 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ข้อ 1. การเข้าไปร่วมพิจารณาวางแผนและนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน และ ข้อ 6. เข้าร่วมกิจกรรมรักษาศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนให้ มีค่าเฉลี่ย 4.20 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 12. บริการแรงงาน มีค่าเฉลี่ย 3.20 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชนศรีดอนแก้ว ในเขตเทศบาลเมืองตาก อันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 4.11 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ย 4.02 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่เสนอความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 3.69 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ตาราง 30 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนเขาแก้ว ในเขตเทศบาลเมืองตาก

ข้อความ	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ			
1. การเข้าไปร่วมพิจารณาวางแผนและนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน	4.15	0.70	มาก
2. การกำหนดร่วมคุณสมบัติของสมาชิกที่จะเข้าร่วมโครงการพัฒนาชุมชน	3.95	1.13	มาก
3. เข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือกรรมการบริหารจัดการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน	3.90	1.15	มาก
4. เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาหรือตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการดำเนินการ	4.15	0.70	มาก
รวมเฉลี่ย	4.04	0.92	มาก
การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม			
5. เข้าไปพัฒนาสถานที่สำคัญและสาธารณะประโยชน์ของชุมชน	3.85	1.11	มาก
6. เข้าร่วมกิจกรรมรักษาสีศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนให้	4.15	0.70	มาก
7. เข้าร่วมกิจกรรมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน	4.01	0.89	มาก
ท่านคิดว่าท่านจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่อไปนี้ มาก-น้อยเพียงใด			
8. เป็นภาคีทุกแห่งท้องถิ่น	3.98	1.02	มาก
9. จัดบริการที่พักอาศัย (โรงแรม เกสต์เฮ้าส์ รีสอร์ท โฮมสเตย์)	3.87	1.05	มาก
10. ขายอาหาร	4.01	0.89	มาก
11. ขายของที่ระลึก	3.45	1.15	มาก
12. บริการแรงงาน	3.17	1.23	ปานกลาง
13. ธุรกิจเช่า เช่น รถมอเตอร์ไซด์ รถจักรยานให้เช่า เป็นต้น	3.47	1.25	มาก
14. สาธิตอาหารพื้นบ้าน เช่น การทำข้าวแคบ การทำไส้เมี่ยง เป็นต้น	4.00	0.90	มาก
15. นำเสนอกิจกรรม ประเพณี ของชุมชน เช่น การ ทำอิฐมอญ การทำกระทงกะลา เป็นต้น	3.35	1.11	ปานกลาง
16. เป็นสวนต่างๆ เช่น สวนผลไม้ สวนหย่อมที่พร้อมให้นักท่องเที่ยวเข้าชม (สวนตัวอย่าง)	4.00	0.90	มาก
รวมเฉลี่ย	3.85	0.98	มาก

ตาราง 30 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน			
17. การร่วมดูแลผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวของชุมชน	3.95	1.11	มาก
18. ได้รับเงินปันผลที่เกิดจากรายได้การท่องเที่ยวของชุมชน	3.35	1.25	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.65	1.18	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล			
19. เป็นคณะกรรมการที่ทำการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน	4.05	1.13	มาก
20. เป็นกรรมการในการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลการดำเนินงาน	3.85	1.16	มาก
รวมเฉลี่ย	3.95	1.15	มาก
รวมเฉลี่ยทั้งหมด	3.83	1.07	มาก

จากตาราง 30 พบว่า ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนเขาแก้ว ในเขตเทศบาลเมืองตาก มีค่าเฉลี่ย 3.83 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 1.การเข้าไปร่วมพิจารณาวางแผนและนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน, ข้อ 4.เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาหรือตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการดำเนินการ และข้อ 6.เข้าร่วมกิจกรรมรักษาศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนให้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.15 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ข้อ 19.เป็นคณะกรรมการที่ทำการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 4.05 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 12.บริการแรงงาน มีค่าเฉลี่ย 3.17 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชน เขาแก้ว ในเขตเทศบาลเมืองตาก อันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 4.04 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ย 3.95 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 3.65 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ตาราง 31 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนระแหงในเขตเทศบาลเมืองตาก

ข้อความ	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ			
1. การเข้าไปร่วมพิจารณาวางแผนและนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน	4.75	0.16	มากที่สุด
2. การกำหนดร่วมคุณสมบัติของสมาชิกที่จะเข้าร่วมโครงการพัฒนาชุมชน	4.65	0.15	มากที่สุด
3. เข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือกรรมการบริหารจัดการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน	4.98	0.02	มากที่สุด
4. เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาหรือตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการดำเนินการ	4.88	0.11	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.82	0.11	มากที่สุด
การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม			
5. เข้าไปพัฒนาสถานที่สำคัญและสาธารณูปโภคของชุมชน	4.53	0.27	มากที่สุด
6. เข้าร่วมกิจกรรมรักษาสีศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนให้	4.67	0.14	มากที่สุด
7. เข้าร่วมกิจกรรมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน	4.51	0.26	มากที่สุด
ท่านคิดว่าท่านจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่อไปนี้ มาก-น้อยเพียงใด			
8. เป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น	4.88	0.11	มากที่สุด
9. จัดบริการที่พักอาศัย (โรงแรม เกสต์เฮ้าส์ รีสอร์ท โฮมสเตย์)	4.77	0.14	มากที่สุด
10. ขายอาหาร	4.93	0.04	มากที่สุด
11. ขายของที่ระลึก	4.90	0.10	มากที่สุด
12. บริการแรงงาน	4.87	0.11	มากที่สุด
13. ธุรกิจเช่า เช่น รถมอเตอร์ไซด์ รถจักรยานให้เช่า เป็นต้น	4.37	1.04	มากที่สุด
14. สาธิตอาหารพื้นบ้าน เช่น การทำข้าวแคบ การทำไส้เมี่ยง เป็นต้น	4.91	0.04	มากที่สุด
15. นำเสนอกิจกรรม ประเพณี ของชุมชน เช่น การ ทำอัฐมอญ การทำกระทงกะลา เป็นต้น	4.43	0.28	มากที่สุด
16. เป็นสวนต่างๆ เช่น สวนผลไม้ สวนหย่อมที่พร้อมให้นักท่องเที่ยวเข้าชม (สวนตัวอย่าง)	3.89	1.21	มาก
รวมเฉลี่ย	4.62	0.28	มากที่สุด

ตาราง 31 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน			
17. การร่วมดูแลผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวของชุมชน	4.41	0.28	มากที่สุด
18. ได้รับเงินปันผลที่เกิดจากรายได้การท่องเที่ยวของชุมชน	4.51	0.19	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.46	0.24	มากที่สุด
ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล			
19. เป็นคณะกรรมการที่ทำการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน	4.57	0.28	มากที่สุด
20. เป็นกรรมการในการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลการดำเนินงาน	4.37	1.04	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.47	0.66	มากที่สุด
รวมเฉลี่ยทั้งหมด	4.54	0.37	มากที่สุด

จากตาราง 31 พบว่า ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนระแหง ในเขตเทศบาลเมืองตาก มีค่าเฉลี่ย 4.54 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 3. เข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือกรรมการบริหารจัดการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.98 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ข้อ 10. ชายอาหาร มีค่าเฉลี่ย 4.93 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 16. เป็นสวนต่างๆ เช่น สวนผลไม้ สวนหย่อมที่พร้อมให้นักท่องเที่ยวเข้าชม (สวนตัวอย่าง) มีค่าเฉลี่ย 3.89 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชนระแหง ในเขตเทศบาลเมืองตาก อันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น การวางแผนและการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 4.82 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 4.62 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 4.46 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 32 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนวัดไผ่ล้อม ในเขตเทศบาลเมืองตาก

ข้อความ	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ			
1. การเข้าไปร่วมพิจารณาวางแผนและนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน	3.85	1.18	มาก
2. การกำหนดร่วมคุณสมบัติของสมาชิกที่จะเข้าร่วมโครงการพัฒนาชุมชน	3.83	1.17	มาก
3. เข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือกรรมการบริหารจัดการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน	3.73	1.18	มาก
4. เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาหรือตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการดำเนินการ	3.93	1.05	มาก
รวมเฉลี่ย	3.84	1.15	มากที่สุด
การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม			
5. เข้าไปพัฒนาสถานที่สำคัญและสาธารณประโยชน์ของชุมชน	3.73	1.18	มาก
6. เข้าร่วมกิจกรรมรักษาสีศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนให้	4.00	0.90	มาก
7. เข้าร่วมกิจกรรมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน	3.83	1.17	มาก
ท่านคิดว่าท่านจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่อไปนี้ มาก-น้อยเพียงใด			
8. เป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น	3.63	1.19	มาก
9. จัดบริการที่พักอาศัย (โรงแรม เกสต์เฮ้าส์ รีสอร์ท โฮมสเตย์)	3.53	1.23	มาก
10. ขายอาหาร	3.83	1.17	มาก
11. ขายของที่ระลึก	3.17	1.23	ปานกลาง
12. บริการแรงงาน	2.97	1.34	ปานกลาง
13. ธุรกิจเช่า เช่น รถมอเตอร์ไซด์ รถจักรยานให้เช่า เป็นต้น	3.33	1.25	ปานกลาง
14. สาธิตอาหารพื้นบ้าน เช่น การทำข้าวแคบ การทำไส้เมี่ยง เป็นต้น	3.65	1.13	มาก
15. นำเสนอกิจกรรม ประเพณี ของชุมชน เช่น การ ทำพิธีมอญ การทำกระทงกะลา เป็นต้น	2.87	1.18	ปานกลาง
16. เป็นสวนต่างๆ เช่น สวนผลไม้ สวนหย่อมที่พร้อมให้นักท่องเที่ยวเข้าชม (สวนตัวอย่าง)	3.68	1.31	มาก
รวมเฉลี่ย	3.63	1.16	มาก

ตาราง 32 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน			
17. การร่วมดูแลผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวของชุมชน	3.70	1.25	มาก
18. ได้รับเงินปันผลที่เกิดจากรายได้การท่องเที่ยวของชุมชน	3.00	1.13	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.35	1.19	ปานกลาง
ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล			
19. เป็นคณะกรรมการที่ทำการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน	3.68	1.34	มาก
20. เป็นกรรมการในการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลการดำเนินงาน	3.65	1.13	มาก
รวมเฉลี่ย	3.67	1.24	มาก
รวมเฉลี่ยทั้งหมด	3.59	1.19	มาก

จากตาราง 32 พบว่า ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนวัดไผ่ล้อม ในเขตเทศบาลเมืองตาก มีค่าเฉลี่ย 3.59 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 6. เข้าร่วมกิจกรรมรักษาศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนให้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.00 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ข้อ 4. เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาหรือตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการดำเนินการ มีค่าเฉลี่ย 3.93 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 15. นำเสนอกิจกรรม ประเพณี ของชุมชน เช่น การทำอัฐมอญ การทำกระทงกะลา เป็นต้น มีค่าเฉลี่ย 2.87 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชนวัดไผ่ล้อม ในเขตเทศบาลเมืองตาก อันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 3.84 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ย 3.67 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 3.35 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 33 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนเชิงท่องเที่ยว ในเขตเทศบาลเมืองตาก

ข้อความ	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นการวางแผนและการตัดสินใจ			
1. การเข้าไปร่วมพิจารณาวางแผนและนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน	4.30	0.40	มากที่สุด
2. การกำหนดควมรับผิดชอบของสมาชิกที่จะเข้าร่วมโครงการพัฒนาชุมชน	4.20	0.50	มาก
3. เข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือกรรมการบริหารจัดการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน	4.27	0.42	มากที่สุด
4. เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาหรือตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการดำเนินการ	4.44	0.28	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.30	0.40	มากที่สุด
การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม			
5. เข้าไปพัฒนาสถานที่สำคัญและสาธารณะประโยชน์ของชุมชน	4.00	0.90	มาก
6. เข้าร่วมกิจกรรมรักษาสีศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนให้	4.37	0.32	มากที่สุด
7. เข้าร่วมกิจกรรมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน	4.37	0.32	มากที่สุด
ท่านคิดว่าท่านจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่อไปนี้ มาก-น้อยเพียงใด			
8. เป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น	4.37	0.32	มากที่สุด
9. จัดบริการที่พักอาศัย (โรงแรม เกสต์เฮ้าท์ รีสอร์ท โฮมสเตย์)	4.20	0.50	มาก
10. ขายอาหาร	4.20	0.50	มาก
11. ขายของที่ระลึก	3.67	1.11	มาก
12. บริการแรงงาน	3.58	1.17	มาก
13. ธุรกิจเช่า เช่น รถมอเตอร์ไซด์ รถจักรยานให้เช่า เป็นต้น	4.00	0.90	มาก
14. สาธิตอาหารพื้นบ้าน เช่น การทำข้าวแคบ การทำไส้เมี่ยง เป็นต้น	4.38	0.31	มากที่สุด
15. นำเสนอกิจกรรม ประเพณี ของชุมชน เช่น การ ทำอิฐมอญ การทำกระทงกะลา เป็นต้น	4.00	0.90	มาก
16. เป็นสวนต่างๆ เช่น สวนผลไม้ สวนหย่อมที่พร้อมให้นักท่องเที่ยวเข้าชม (สวนตัวอย่าง)	4.20	0.50	มาก
รวมเฉลี่ย	3.43	0.54	มาก

ตาราง 33 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน			
17. การร่วมดูแลผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวของชุมชน	4.20	0.50	มาก
18. ได้รับเงินปันผลที่เกิดจากรายได้การท่องเที่ยวของชุมชน	3.50	1.19	มาก
รวมเฉลี่ย	3.85	0.85	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล			
19. เป็นคณะกรรมการที่ทำการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน	4.20	0.50	มาก
20. เป็นกรรมการในการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลการดำเนินงาน	4.16	0.69	มาก
รวมเฉลี่ย	4.18	0.60	มาก
รวมเฉลี่ยทั้งหมด	4.13	0.63	มาก

จากตาราง 33 พบว่า ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนเชิงทองเหนือ ในเขตเทศบาลเมืองตากมีค่าเฉลี่ย 4.13 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 4. เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาหรือตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการดำเนินการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.44 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ข้อ 14. สาธิตอาหารพื้นบ้าน เช่น การทำข้าวแคบ การทำไส้เมี่ยง เป็นต้น มีค่าเฉลี่ย 4.38 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 18. ได้รับเงินปันผลที่เกิดจากรายได้การท่องเที่ยวของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.50 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชนเชิงทองเหนือ ในเขตเทศบาลเมืองตาก อันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 4.30 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ย 4.18 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 3.43 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ตาราง 34 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนเชียงทองได้ ในเขตเทศบาลเมืองตาก

ข้อความ	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ			
1. การเข้าไปร่วมพิจารณาวางแผนและนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน	4.27	0.42	มากที่สุด
2. การกำหนดร่วมคุณสมบัติของสมาชิกที่จะเข้าร่วมโครงการพัฒนาชุมชน	4.15	0.70	มาก
3. เข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือกรรมการบริหารจัดการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน	4.00	0.90	มาก
4. เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาหรือตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการดำเนินการ	4.34	0.37	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.19	0.60	มาก
การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม			
5. เข้าไปพัฒนาสถานที่สำคัญและสาธารณะประโยชน์ของชุมชน	3.97	1.03	มาก
6. เข้าร่วมกิจกรรมรักษาสีศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนให้	4.27	0.40	มากที่สุด
7. เข้าร่วมกิจกรรมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน	4.35	0.36	มากที่สุด
ท่านคิดว่าท่านจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่อไปนี้ มาก-น้อยเพียงใด			
8. เป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น	4.25	0.44	มากที่สุด
9. จัดบริการที่พักอาศัย (โรงแรม เกสต์เฮ้าส์ รีสอร์ท โฮมสเตย์)	4.16	0.69	มาก
10. ขายอาหาร	4.15	0.70	มาก
11. ขายของที่ระลึก	3.51	1.20	มาก
12. บริการแรงงาน	3.48	1.21	มาก
13. ธุรกิจเช่า เช่น รถมอเตอร์ไซด์ รถจักรยานให้เช่า เป็นต้น	3.89	1.04	มาก
14. สานิตอาหารพื้นบ้าน เช่น การทำข้าวแคบ การทำไส้เมี่ยง เป็นต้น	4.25	0.44	มากที่สุด
15. นำเสนอกิจกรรม ประเพณี ของชุมชน เช่น การ ทำอัฐมอญ การทำกระทงกะลา เป็นต้น	3.87	1.05	มาก
16. เป็นสวนต่างๆ เช่น สวนผลไม้ สวนหย่อมที่พร้อมให้นักท่องเที่ยวเข้าชม (สวนตัวอย่าง)	4.20	0.50	มาก
รวมเฉลี่ย	4.09	0.71	มาก

ตาราง 34 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน			
17. การร่วมดูแลผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวของชุมชน	4.00	0.90	มาก
18. ได้รับเงินปันผลที่เกิดจากรายได้การท่องเที่ยวของชุมชน	3.47	1.20	มาก
รวมเฉลี่ย	3.74	1.05	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล			
19. เป็นคณะกรรมการที่ทำการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน	4.17	0.68	มาก
20. เป็นกรรมการในการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลการดำเนินงาน	4.00	0.90	มาก
รวมเฉลี่ย	4.09	0.79	มาก
รวมเฉลี่ยทั้งหมด	4.04	0.81	มาก

จากตาราง 34 พบว่า ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนเชิงทองใต้ ในเขตเทศบาลเมืองตาก มีค่าเฉลี่ย 4.04 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 7. เข้าร่วมกิจกรรมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.35 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ข้อ 4. เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาหรือตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการดำเนินการ มีค่าเฉลี่ย 4.34 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 18. ได้รับเงินปันผลที่เกิดจากรายได้การท่องเที่ยวของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.47 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชนเชิงทองใต้ ในเขตเทศบาลเมืองตาก อันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 4.19 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ย 4.09 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 3.74 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ตาราง 35 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนเฉลิมพระเกียรติ ในเขตเทศบาลเมืองตาก

ข้อความ	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นการวางแผนและการตัดสินใจ			
1. การเข้าไปร่วมพิจารณาวางแผนและนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน	3.75	1.13	มาก
2. การกำหนดร่วมคุณสมบัติของสมาชิกที่จะเข้าร่วมโครงการพัฒนาชุมชน	3.80	1.07	มาก
3. เข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือกรรมการบริหารจัดการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน	3.70	1.15	มาก
4. เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาหรือตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการดำเนินการ	3.90	1.02	มาก
รวมเฉลี่ย	3.79	1.09	มาก
การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม			
5. เข้าไปพัฒนาสถานที่สำคัญและสาธารณะประโยชน์ของชุมชน	3.70	1.15	มาก
6. เข้าร่วมกิจกรรมรักษาสีศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนให้	3.87	1.80	มาก
7. เข้าร่วมกิจกรรมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน	3.80	1.07	มาก
ท่านคิดว่าท่านจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่อไปนี้ มาก-น้อยเพียงใด			
8. เป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น	3.60	1.18	มาก
9. จัดบริการที่พักอาศัย (โรงแรม เกสต์เฮ้าส์ รีสอร์ท โฮมสเตย์)	3.50	1.11	มาก
10. ขายอาหาร	3.80	1.07	มาก
11. ขายของที่ระลึก	3.10	1.33	ปานกลาง
12. บริการแรงงาน	2.90	1.28	ปานกลาง
13. ธุรกิจเช่า เช่น รถมอเตอร์ไซด์ รถจักรยานให้เช่า เป็นต้น	3.30	1.31	ปานกลาง
14. สาธิตอาหารพื้นบ้าน เช่น การทำข้าวแคบ การทำไส้เมี่ยง เป็นต้น	3.60	1.18	มาก
15. นำเสนอกิจกรรม ประเพณี ของชุมชน เช่น การ ทำอิฐมอญ การทำกระทงกะลา เป็นต้น	2.80	1.29	ปานกลาง
16. เป็นสวนต่างๆ เช่น สวนผลไม้ สวนหย่อมที่พร้อมให้นักท่องเที่ยวเข้าชม (สวนตัวอย่าง)	3.65	1.12	มาก
รวมเฉลี่ย	3.58	1.14	มาก

ตาราง 35 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D	แปล ความหมาย
การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน			
17. การร่วมดูแลผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวของชุมชน	3.65	1.12	มาก
18. ได้รับเงินปันผลที่เกิดจากรายได้การท่องเที่ยวของชุมชน	2.95	1.25	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.30	1.19	ปานกลาง
ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล			
19. เป็นคณะกรรมการที่ทำการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน	3.68	1.10	มาก
20. เป็นกรรมการในการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลการดำเนินงาน	3.65	1.12	มาก
รวมเฉลี่ย	3.67	1.11	มาก
รวมเฉลี่ยทั้งหมด	3.53	1.15	มาก

จากตาราง 35 พบว่า ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนเฉลิมพระเกียรติ ในเขตเทศบาลเมืองตาก มีค่าเฉลี่ย 3.53 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 4. เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาหรือตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการดำเนินการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.90 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ข้อ 6. เข้าร่วมกิจกรรมรักษาสีศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนให้ มีค่าเฉลี่ย 3.87 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 15. นำเสนอกิจกรรม ประเพณี ของชุมชน เช่น การ ทำอิฐมอญ การทำกระทงกะลา เป็นต้น มีค่าเฉลี่ย 2.80 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชนเฉลิมพระเกียรติ ในเขตเทศบาลเมืองตาก อันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 3.79 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ย 3.67 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 3.30 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 36 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนท่าแค ในเขตเทศบาลเมืองตาก

ข้อความ	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ			
1. การเข้าไปร่วมพิจารณาวางแผนและนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน	4.37	0.32	มากที่สุด
2. การกำหนดร่วมคุณสมบัติของสมาชิกที่จะเข้าร่วมโครงการพัฒนาชุมชน	4.25	0.44	มากที่สุด
3. เข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือกรรมการบริหารจัดการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน	4.30	0.40	มากที่สุด
4. เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาหรือตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการดำเนินการ	4.54	0.26	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.37	0.36	มากที่สุด
การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม			
5. เข้าไปพัฒนาสถานที่สำคัญและสาธารณะประโยชน์ของชุมชน	4.20	0.50	มาก
6. เข้าร่วมกิจกรรมรักษาสีศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนให้	4.43	0.28	มากที่สุด
7. เข้าร่วมกิจกรรมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน	4.47	0.27	มากที่สุด
ท่านคิดว่าท่านจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่อไปนี้ มาก-น้อยเพียงใด			
8. เป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น	4.40	0.30	มากที่สุด
9. จัดบริการที่พักอาศัย (โรงแรม เกสต์เฮ้าท์ รีสอร์ท โฮมสเตย์)	4.27	0.42	มากที่สุด
10. ขายอาหาร	4.29	0.41	มากที่สุด
11. ขายของที่ระลึก	3.70	1.07	มาก
12. บริการแรงงาน	3.69	1.08	มาก
13. ธุรกิจเช่า เช่น รถมอเตอร์ไซด์ รถจักรยานให้เช่า เป็นต้น	4.32	0.38	มากที่สุด
14. สาธิตอาหารพื้นบ้าน เช่น การทำข้าวแคบ การทำไส้เมี่ยง เป็นต้น	4.48	0.27	มากที่สุด
15. นำเสนอกิจกรรม ประเพณี ของชุมชน เช่น การ ทำอัฐมอญ การทำกระทงกะลา เป็นต้น	4.05	0.85	มาก
16. เป็นสวนต่างๆ เช่น สวนผลไม้ สวนหย่อมที่พร้อมให้นักท่องเที่ยวเข้าชม (สวนตัวอย่าง)	4.27	0.42	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.27	0.47	มากที่สุด

ตาราง 36 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	แปล ความหมาย
การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน			
17. การร่วมดูแลผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวของชุมชน	4.27	0.42	มากที่สุด
18. ได้รับเงินปันผลที่เกิดจากรายได้การท่องเที่ยวของชุมชน	3.80	1.11	มาก
รวมเฉลี่ย	4.04	0.77	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล			
19. เป็นคณะกรรมการที่ทำการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน	4.25	0.44	มากที่สุด
20. เป็นกรรมการในการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลการดำเนินงาน	4.20	0.50	มาก
รวมเฉลี่ย	4.23	0.47	มากที่สุด
รวมเฉลี่ยทั้งหมด	4.23	0.54	มากที่สุด

จากตาราง 36 พบว่า ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนท่าแค ในเขตเทศบาลเมืองตาก มีค่าเฉลี่ย 4.23 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 4. เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาหรือตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการดำเนินการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.54 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ข้อ 14. สาธิตอาหารพื้นบ้าน เช่น การทำข้าวแคบ การทำไส้เมี่ยง เป็นต้น มีค่าเฉลี่ย 4.48 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 12. บริการแรงงาน มีค่าเฉลี่ย 3.69 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชนท่าแค ในเขตเทศบาลเมืองตาก อันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น การวางแผนและการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 4.37 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 4.27 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 4.04 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ตาราง 37 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนชายชนะ ในเขตเทศบาลเมืองตาก

ข้อความ	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดการวางแผนและการตัดสินใจ			
1. การเข้าไปร่วมพิจารณาวางแผนและนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน	3.55	1.06	มาก
2. การกำหนดร่วมคุณสมบัติของสมาชิกที่จะเข้าร่วมโครงการพัฒนาชุมชน	3.50	1.11	มาก
3. เข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือกรรมการบริหารจัดการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน	3.50	1.11	มาก
4. เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาหรือตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการดำเนินการ	3.58	1.03	มาก
รวมเฉลี่ย	3.53	1.08	มาก
การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม			
5. เข้าไปพัฒนาสถานที่สำคัญและสาธารณะประโยชน์ของชุมชน	3.69	1.16	มาก
6. เข้าร่วมกิจกรรมรักษาศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนให้	3.77	1.11	มาก
7. เข้าร่วมกิจกรรมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน	3.80	1.07	มาก
ท่านคิดว่าท่านจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่อไปนี้ มาก-น้อยเพียงใด			
8. เป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น	3.60	1.18	มาก
9. จัดบริการที่พักอาศัย (โรงแรม เกสต์เฮ้าส์ รีสอร์ท โฮมสเตย์)	3.60	1.18	มาก
10. ขายอาหาร	3.80	1.07	มาก
11. ขายของที่ระลึก	3.10	1.33	ปานกลาง
12. บริการแรงงาน	3.00	1.27	ปานกลาง
13. ธุรกิจเช่า เช่น รถมอเตอร์ไซด์ รถจักรยานให้เช่า เป็นต้น	3.35	1.26	ปานกลาง
14. สาธิตอาหารพื้นบ้าน เช่น การทำข้าวแคบ การทำไส้เมี่ยง เป็นต้น	3.65	1.12	มาก
15. นำเสนอกิจกรรม ประเพณี ของชุมชน เช่น การ ทำอัฐมอญ การทำกระทง กะลา เป็นต้น	2.85	1.35	ปานกลาง
16. เป็นสวนต่างๆ เช่น สวนผลไม้ สวนหย่อมที่พร้อมให้นักท่องเที่ยวเข้าชม (สวนตัวอย่าง)	3.30	1.31	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.56	1.17	มาก

ตาราง 37 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความต้องการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน			
17. การร่วมดูแลผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวของชุมชน	3.35	1.26	ปานกลาง
18. ได้รับเงินปันผลที่เกิดจากรายได้การท่องเที่ยวของชุมชน	2.95	1.25	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.15	1.26	ปานกลาง
ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล			
19. เป็นคณะกรรมการที่ทำการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน	3.65	1.12	มาก
20. เป็นกรรมการในการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลการดำเนินงาน	3.60	1.18	มาก
รวมเฉลี่ย	3.63	1.15	มาก
รวมเฉลี่ยทั้งหมด	3.47	1.19	มาก

จากตาราง 37 พบว่า ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนชายชนะ ในเขตเทศบาลเมืองตาก มีค่าเฉลี่ย 3.47 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 7. เข้าร่วมกิจกรรมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน และข้อ 10. ขายอาหาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.80 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ข้อ 6. เข้าร่วมกิจกรรมรักษาศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนให้ มีค่าเฉลี่ย 3.77 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 15. นำเสนอกิจกรรม ประเพณี ของชุมชน เช่น การ ทำอิฐมอดู การทำกระทงกะลา เป็นต้น มีค่าเฉลี่ย 2.85 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชนชายชนะ ในเขตเทศบาลเมืองตาก อันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ย 3.63 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 3.56 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 3.15 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ราย พบว่ามีผู้ให้ข้อเสนอแนะในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก คิดเป็นร้อยละ 16.75 จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ซึ่งแบ่งออกเป็นประเด็น ดังต่อไปนี้

1. ควรมีการวางแผน โดยชุมชนร่วมมือกัน ซึ่งต้องคำนึงถึงความสงบสุขของชุมชนเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 23.88%
2. การจัดกิจกรรมให้เห็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่สามารถอนุรักษ์ ศิลปะ วัฒนธรรม รวมถึงสิ่งแวดล้อมเดิมหรือรากเหง้าของชุมชน และในการจัดกิจกรรมต่างๆ แต่ละครั้ง ควรคำนึงถึงความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชนเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 76.12%

ตอนที่ 2 ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งหมด 3 หน่วยงาน ได้แก่ นายกเทศมนตรีเมืองตาก ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานสาขาทาก ผู้อำนวยการศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัดตาก โดยผลการสัมภาษณ์ มีดังนี้

1. ด้านความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก

เทศบาลเมืองตาก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตากว่า แหล่งท่องเที่ยวมีมากมาย แต่ยังไม่สามารถทำให้สมบูรณ์ได้มากพอ ต้องดำเนินการบูรณะ ปรับปรุงและพัฒนา ซึ่งจะต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมหาศาล เทศบาลเมืองตากจึงร่วมกับศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดตากเริ่มดำเนินการพัฒนาที่ละแห่งทีละด้าน เช่น การจัดให้ตรอกบ้านจีนเป็นถนนคนเดินในวันเสาร์ (แต่เดิมจัดในวันอาทิตย์ แต่เนื่องจากมีการร้องขอจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ซึ่งมาเยี่ยมชมในวันอาทิตย์ไม่สะดวก เพราะวันรุ่งขึ้นต้องทำงานประจำ) ซึ่งตรอกบ้านจีนเป็นชุมชนที่ได้รับรางวัลยอดเยี่ยมด้านสถาปัตยกรรม และจัดกิจกรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ ประเพณีลอยกระทงสายไหลประทีปพันดวง ในวันเพ็ญเดือนสิบสอง ร่วมกับชุมชนต่างๆ และจังหวัดตากเป็นประจำทุกปี

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานตาก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความคิดเห็นว่า แหล่งท่องเที่ยวในอำเภอเมืองตาก มีความสมบูรณ์ไม่ถึงขั้นที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวมาตรฐาน สืบเนื่อง

จากความไม่ต่อเนื่องตามนโยบายของผู้ว่าราชการจังหวัดแต่ละสมัย จึงไม่เกิดการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งควรมีแผนระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาวในการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว

ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการ จังหวัดตาก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความคิดเห็นว่า การดำเนินงานปัจจุบันนี้ได้มุ่งเน้นสู่การพัฒนาเมืองตาก เพื่อเปิดประตูการค้าชายแดนและการท่องเที่ยวระหว่างประเทศพม่า โดยได้อธิบายว่าในอนาคตประเทศไทยทั้งสี่ทิศทาง เช่น เหนือ ใต้ ตะวันออกและตะวันตก ที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้านจะเปิดประตูชายแดน เพื่อการค้าและการท่องเที่ยวอย่างเสรี ดังนั้นเมืองตากจึงเป็นเมืองที่มีทางผ่านมาบรรจบตัดทั้งสี่ทิศทาง กล่าวคือ จากประเทศลาวไปประเทศพม่าต้องผ่านจังหวัดตาก จากประเทศจีนไปประเทศจีนประเทศสิงคโปร์ ก็ยังต้องผ่านจังหวัดตาก ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอเมืองตากก็คงได้รับการพัฒนาร่วมกันกับหน่วยงานหลายฝ่าย

2. ด้านข้อมูลและประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวที่เผยแพร่ให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจอย่างถูกต้อง

เทศบาลเมืองตาก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความคิดเห็นว่า เทศบาลเมืองตากมีฝ่ายประชาสัมพันธ์จัดทำแผ่นพับ กระจายข่าวตามสถานีวิทยุกระจายเสียงของชุมชน จัดทำเว็บไซต์ของเทศบาลเมืองตาก เกี่ยวกับข้อมูลและประวัติความเป็นมาของภูมิปัญญากระต๊องสายและแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานตาก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความคิดเห็นว่า ได้จัดทำแผ่นพับโฆษณาเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดตาก เผยแพร่แก่บุคลากรที่สนใจ ขอความร่วมมือกระจายข่าวตามสถานีวิทยุกระจายเสียงของชุมชนและหน่วยงานภาครัฐ รวมทั้งจัดลงเว็บไซต์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานตาก

ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการ จังหวัดตาก ไม่ได้ให้ความเห็นใดๆต่อข้อมูลและประวัติความเป็นมา

3. ด้านการเดินทางคมนาคมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวของเทศบาลเมืองตาก และด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

เทศบาลเมืองตาก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความคิดเห็นว่า การเดินทางมาเมืองตากสะดวกและปลอดภัย เพราะจากจังหวัดต่างๆทั้งใกล้และไกล สามารถเดินทางโดยรถโดยสารประจำทาง และรถยนต์ส่วนตัวมาถึงจังหวัดตากได้ง่าย เพราะจังหวัดตากเป็นจังหวัดที่เป็นทางผ่านของจังหวัดต่างๆทั้งสี่ทิศ และชาวเมืองตากเป็นผู้มีจิตใจงดงาม เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจ อีกประการหนึ่งเทศบาลเมืองตากได้รับความร่วมมือในการดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจากสถานี

ตำราวรรณคดีในเขตอำเภอเมืองตากทุกสถานี กองกำกับการตำรวจภูธร จังหวัดตาก กองพันทหารราบที่ 4 ค่ายวชิรปราการ จังหวัดตาก และหน่วยงานเอกชนต่างๆ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานตาก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความคิดเห็นว่า ควร มีเจ้าหน้าที่คอยดูแลรักษาความปลอดภัย พร้อมทั้งดูแลการอำนวยความสะดวกด้านความปลอดภัย แก่นักท่องเที่ยวเป็นระยะๆ

ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการ จังหวัดตาก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความคิดเห็น ว่า ควรมีการติดป้ายเขตอันตราย เพื่อมิให้นักท่องเที่ยวพลัดตกลงไปในน้ำขณะที่ชมการล่องกระทง สาย

4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

เทศบาลเมืองตาก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความคิดเห็นว่า อำเภอเมืองตากมีสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ที่พัก ร้านอาหาร และการคมนาคมได้เพียงพอ เพราะใน อำเภอเมืองตาก มีโรงแรม รีสอร์ทและห้องพัก จำนวนมากมายที่ให้บริการในวาคายูติธรรม อาหารที่มี ในอำเภอเมืองตากก็เป็นอาหารภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้และภาคอีสาน ซึ่งนักท่องเที่ยว สามารถเลือกบริโภคได้ตามต้องการ การคมนาคมก็มีรถสามล้อติดเครื่องยนต์ และรถจักรยานยนต์ คอยบริการตลอดยี่สิบสี่ชั่วโมง ในวาคายูติธรรมและมาตรฐานเดียวกัน

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานตาก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความคิดเห็นว่า ควร มีการปรับปรุงในส่วนของห้องน้ำ ห้องสุขา น้ำประปา ที่มีความสะอาดเพียงพอต่อนักท่องเที่ยว ควร มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ศูนย์รักษาความปลอดภัยในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเป็นระยะๆทั่วแหล่ง ท่องเที่ยว ควรมีรถรับ – ส่ง นักท่องเที่ยวจากโรงแรมและที่พักต่างๆไปยังแหล่งท่องเที่ยว จัดให้มี รถไฟฟ้าหรือรถรางนำเที่ยวบริเวณแหล่งท่องเที่ยว

ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการ จังหวัดตาก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความคิดเห็น ว่า ควรควบคุมดูแลเกี่ยวกับความสะอาดของอาหาร และบริเวณจัดงานกระทงสาย

5. ด้านความพร้อมของชุมชนและบุคลากรทางการท่องเที่ยวของจังหวัดตาก

เทศบาลเมืองตาก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความคิดเห็นว่า จังหวัดตากยังขาดบุคลากรที่มี ความรู้ทางด้านจัดการการท่องเที่ยว และชุมชนก็ยังมองไม่เห็นคุณค่าของการท่องเที่ยวเพราะ ชุมชนยังไม่ได้มีรายได้จากการท่องเที่ยวในชุมชนของตนเอง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานตาก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความคิดเห็นว่า บาง ชุมชนมีความพร้อมแต่ขาดการประสานของภาครัฐ และควรฝึกเยาวชนให้เป็นบุคลากรทางการ ท่องเที่ยวของจังหวัด

ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการ จังหวัดตาก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความคิดเห็น ว่า จังหวัดตากยังขาดบุคลากรทางการท่องเที่ยว และชุมชนไม่มีความพร้อม เพราะจังหวัดตากไม่ได้ เน้นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน

6. ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองตาก

เทศบาลเมืองตาก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความคิดเห็นว่าได้สนับสนุนงบประมาณส่วน หนึ่งให้แก่แต่ละชุมชน เพื่อจัดภูมิปัญญากระตงสาย รวมทั้งให้คำแนะนำในการดำเนินงานของแต่ละ ชุมชน ทำหน้าที่เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร เกี่ยวกับการจัดภูมิปัญญากระตงสายนำไปไว้ยัง จุดต่างๆของจังหวัด และมีนโยบายจะจัดทำรถรางแล่นรอบบริเวณที่จัดงานลอยกระทงสาย

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานตาก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความคิดเห็นว่าได้ สนับสนุนงบประมาณในการจัดภูมิปัญญากระตงสาย และสนับสนุนบริษัทนำเที่ยว และควรทำการ ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว เน้นการทำแพ็คเกจ (Package)

ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการ จังหวัดตาก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความคิดเห็น ว่า ควรสนับสนุนบริษัทนำเที่ยวแบบแพ็คเกจทัวร์ (Package Tour)

7. ด้านจุดเด่นของเทศบาลเมืองตากที่กระตุ้นและดึงดูดใจนักท่องเที่ยว

เทศบาลเมืองตาก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความคิดเห็น ว่า จังหวัดตากเป็นจังหวัดที่ สามารถเดินทางได้รอบสี่ทิศ นักท่องเที่ยวเดินทางสะดวก และบริเวณจัดงานหาได้ง่าย รวมทั้งการ นำภูมิปัญญากระตงสายออกประชาสัมพันธ์ทางโทรทัศน์ ในขณะที่มีการประชุมนานาชาติระดับ โลกทำให้ทั่วโลกรู้จักกระตงสาย

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานตาก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความคิดเห็น ว่า ถ้า แม่น้ำปิงเป็นลำน้ำที่กว้าง มีความสวยงามตามธรรมชาติ ชีวิตกับสายน้ำสืบทอดมาเป็นประเพณี ลอยกระทงสาย ดังจะเห็นได้จากกระทงที่ทำจากกะลามะพร้าว ที่ลอยเป็นสายไปตามเส้นทาง การ ไหลของแม่น้ำปิงและล่องน้ำ ซึ่งมีความสวยงามโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ไม่มีที่ใดเหมือน นอกจากนี้ บริเวณโดยรอบสองฝั่งแม่น้ำปิง ยังมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญน่าดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวได้ไปชม เช่น ตรอกบ้านจีนโบราณ ซึ่งในอดีตเคยเป็นย่านค้าขายและมีการขนส่งทางเรือเป็นหลัก ชมสะพาน สมโภชน์กรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี ซึ่งเป็นสะพานแขวนคล้ายกับสะพานโกลเด้นเก็จในอเมริกา สักการะศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช กษัตริย์มหาราชผู้เคยประทับจังหวัดตาก ได้แก่ สมเด็จพระนารายณ์มหาราช สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการ จังหวัดตาก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความคิดเห็น ว่า สิ่งที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวจังหวัดตาก คือ น้ำตกทีลอซู ซึ่งอยู่ในอำเภออุ้มผาง ก่อนขึ้น อุ้มผาง ก็ต้องผ่านอำเภอเมืองตาก ซึ่งนักท่องเที่ยวบางคนเที่ยวอำเภอเมืองตากก่อนแล้วจึงเดินทาง ขึ้นไปเที่ยวอุ้มผางต่อไป

8. การหาช่องทางการตลาดเพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวในเมืองตาก

เทศบาลเมืองตาก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความคิดเห็น ว่า ภูมิปัญญากระทงสาย ผู้คน รู้จักกันทั่วโลกแล้ว ซึ่งไม่จำเป็นต้องปรับปรุงอะไรมากมายเพื่อให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวเมืองตาก สำหรับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆในเขตเทศบาลเมืองตากนั้น จะต้องคอยประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยว ทราบตลอดเวลาเป็นระยะๆ เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักท่องเที่ยวหันมาสนใจท่องเที่ยวแหล่ง ท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองตาก

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานตาก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความคิดเห็น ว่า ควร จะทำการโฆษณา ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายในเขตเทศบาลเมืองเมืองตาก โดย ทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานตาก ได้จัดลงไว้ในเว็บไซต์แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด ตาก และดึงแหล่งท่องเที่ยวในจุดที่น่าสนใจใหม่ๆอยู่เสมอ เพื่อเพิ่มความน่าสนใจให้นักท่องเที่ยว มีความคิดว่าเมืองตากมีสิ่งน่าสนใจมากมายชวนให้น่าแวะเที่ยวชมก่อนที่จะเดินทางต่อไป

ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการ จังหวัดตาก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความคิดเห็น ว่า ควรจัดกิจกรรมบันเทิง กีฬา ในช่วงกลางวันในบริเวณจัดงานลอยกระทงสาย

ตอนที่ 3 ผลการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน

จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนต่างๆ ทั้ง 16 ชุมชน ผลการสัมภาษณ์ มีดังต่อไปนี้

ผู้นำชุมชนเด่นสน ให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีความคิดเห็นตรงกันว่า ในชุมชนเด่นสน มีแหล่งที่ จะดึงดูดนักท่องเที่ยวน้อยและยังไม่ค่อยได้รับการพัฒนา และปรับปรุงให้สมบูรณ์ เช่น วัดสันป่าพง แต่ชุมชนมีความพร้อมในการให้ข้อมูลและประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยว การเดินทาง เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวก็สะดวก และมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว ในชุมชน เด่นสนมีจุดเด่นเกี่ยวกับอาหารพื้นเมือง ได้แก่ เมี่ยงเต้าเจี้ยว แคบหมู รวมทั้งชุมชนมีนโยบายใน การส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมการ ท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล แต่ยังไม่ได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมจาก เทศบาลเมืองตาก เป็นเพราะชุมชนอยู่ไกลจากที่ตั้งของเทศบาลเมืองตาก

ผู้นำชุมชนหัวเดียด ให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีความคิดเห็นตรงกันว่า ชุมชนหัวเดียด มีความ สมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศิลปะ วัฒนธรรม เช่น วัดเก้เก้ คือ วัดดอนมูลชัย ส่วนด้าน

อาหาร มีการทำข้าวแคบ (ข้าวเกรียบงาไทย) การผลิตเต้าเจี้ยว เมี่ยงเต้าเจี้ยว การทำได้เมี่ยง (ได้เมี่ยงศิริขวัญ) ลาบหมู (เมืองตาก) และขนมหม้อแกงถั่ว ซึ่งสิ่งต่างๆ ดังกล่าว มีผู้รู้จักกันแพร่หลาย โดยการประชาสัมพันธ์ปากต่อปาก ชุมชนและบุคลากรในชุมชน มีความพร้อมในการให้ข้อมูลและประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยว การเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจ การติดตามและประเมินผล เพราะบุคลากรในชุมชนเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาสูง ร้อยละ 80 รวมทั้งเป็นผู้มีฐานะทางการเงินดีพอที่จะส่งเสริมชุมชนของตนเอง และเป็นชุมชนที่มีความสามัคคีกันไม่แตกแยก ซึ่งชุมชนก็มีนโยบายที่จะส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนตนเอง แต่ยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากเทศบาลเมืองตาก

ผู้นำชุมชนดอยคีรี ให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีความคิดเห็นตรงกันว่า ชุมชนดอยคีรี มีแหล่งดึงดูดนักท่องเที่ยว โดยมีวัดเก่าแก่ซึ่งควรอนุรักษ์ไว้ ได้แก่ วัดดอยคีรี มีอาหารพื้นบ้านที่มีชื่อเสียงคือ ก๋วยเตี๋ยวแม่บาง (ก๋วยเตี๋ยวหมู เมืองตาก) ซึ่งได้ประชาสัมพันธ์แบบปากต่อปากสืบทอดต่อกัน การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวก็สะดวกและปลอดภัย ชุมชนและบุคลากร ร้อยละ 80 เป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาและมีความพร้อมด้านฐานะการเงินในการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน การมีส่วนร่วมในการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ การติดตามและประเมินผล แต่ยังไม่ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากเทศบาลเมืองตาก

ผู้นำชุมชนปทุมคีรี ให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีความคิดเห็นตรงกันว่า ในชุมชนมีแหล่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ได้แก่ วัดที่เป็นศิลปะแบบมอญ คือ วัดปทุมคีรี เป็นวัดนิกายธรรมยุตที่สวยงาม การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวก็สะดวกและปลอดภัย ชุมชนและบุคลากรก็มีความพร้อมในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว แต่ยังไม่ได้รับการส่งเสริมจากเทศบาลเมืองตาก

ผู้นำชุมชนหนองหลวง ให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีความคิดเห็นตรงกันว่า ในชุมชนหนองหลวง มีแหล่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสิน มหาราช ซึ่งตั้งอยู่บนเนินการเดินทางสะดวก ปลอดภัย วัดโคกพลู เป็นวัดที่เก่าแก่และเป็นสถานที่ตั้งโรงเรียนในเครือช้ายพระพุทธศาสนา การทำอิฐมอญ เป็นอาชีพหลักของชุมชนหนองหลวง จำหน่ายแพร่หลายทั่วจังหวัดตาก เพื่อนำไปก่อสร้าง มีหนองน้ำขนาดใหญ่ ชื่อ หนองหลวง ทำเป็นบริเวณกว้างคู่กับเมืองตากมาเป็นเวลานาน ซึ่งสามารถทำเป็นสถานที่พักผ่อนของชาวเมืองตากได้เป็นอย่างดี เพราะมีบริเวณกว้าง น้ำสะอาด มีปลาน้ำจืดขนาดใหญ่หลากหลายชนิด เพราะน้ำในหนองน้ำไม่เคยแห้งมาเป็นเวลาหลายร้อยปีแล้ว แต่การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 2 แห่ง ควรได้รับการพัฒนาและปรับปรุงให้สะดวกและปลอดภัยกว่าที่เป็นอยู่ และควรได้รับการประชาสัมพันธ์ให้รู้จักกันแพร่หลาย เพราะเป็นแหล่งท่องเที่ยวในตัวเมืองที่หาดูได้ยาก มีไม่กี่แห่งในประเทศไทย ชุมชนและบุคลากรมี

ความพร้อมในการเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจ การให้ข้อมูลและประวัติความเป็นมา แต่ก็ยังไม่ได้รับการส่งเสริมจากเทศบาลเมืองตาก

ผู้นำชุมชนคุ้มสินไทย ให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีความคิดเห็นตรงกันว่า ในชุมชนคุ้มสินไทย มีแหล่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ วัดโบสถ์มณีศรีบุญเรือง ซึ่งเป็นวัดเก่าแก่อีกวัดหนึ่ง มีเจดีย์ขนาดใหญ่ เป็นที่ประดิษฐานหลวงพ่อบุญรอด ซึ่งเป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์องค์หนึ่งของจังหวัดตาก ภายในวัดเป็นแหล่งตัด-เย็บเสื้อผ้าไทย และผลิตภัณฑ์สมุนไพรต่างๆ มีอนุสาวรีย์ของจอมพลถนอม กิตติขจร อดีตนายกรัฐมนตรีนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งของประเทศไทย ซึ่งเป็นวีรบุรุษของชาวจังหวัดตาก อยู่ในบริเวณสวนสาธารณะริมแม่น้ำปิงที่ใสสะอาด เป็นสถานที่ออกกำลังกายและพักผ่อนยามเย็นของชาวเมืองตาก แหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวสะดวก ปลอดภัย และมีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวหลากหลาย เป็นแหล่งท่องเที่ยวค่อนข้างสมบูรณ์ ชุมชนและบุคลากร มีความพร้อมในการให้ข้อมูลและประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ การดำเนินกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยว และการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ เพราะบุคลากรมีความพร้อมด้านการศึกษาและการเงิน เทศบาลเมืองตากให้การส่งเสริม สนับสนุน แต่ไม่สม่ำเสมอ และชุมชนไม่สามารถตัดสินใจดำเนินกิจกรรมด้วยตัวเองได้ ต้องรอการตัดสินใจของเทศบาลเมืองตาก

ผู้นำชุมชนตากสิน ให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีความคิดเห็นตรงกันว่า ชุมชนตากสินเป็นชุมชนที่อยู่กลางเมืองตาก มีแหล่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ได้แก่ วัดที่สำคัญ คือ วัดพร้าว ซึ่งเป็นที่ตั้งของกลุ่มแม่บ้านผลิตยาและอาหารจากสมุนไพร มีถนนคนเดินริมแม่น้ำปิง ทุกเย็นวันจันทร์-วันศุกร์ และวันเสาร์ตั้งแต่เช้าจนถึงบ่ายสามโมงเย็น การเดินทางสะดวกและปลอดภัย มีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวหลากหลาย ชุมชนและบุคลากรมีความพร้อมในการเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว เทศบาลเมืองตากให้การส่งเสริม สนับสนุน แต่ควรแบ่งปันผลประโยชน์ส่วนหนึ่งให้แก่ชุมชน เพื่อนำไปพัฒนาชุมชน

ผู้นำชุมชนศรีดอนแก้ว ให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีความคิดเห็นตรงกันว่า ชุมชนศรีดอนแก้ว มีแหล่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ได้แก่ วัดที่สำคัญ คือ วัดดอนแก้ว ชุมชนศรีดอนแก้ว เป็นชุมชนอยู่กลางเมืองตากทางทิศตะวันออก การเดินทางสะดวกและปลอดภัย ชุมชนและบุคลากรมีความพร้อมในการเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจ การติดตามและประเมินผล แต่ไม่ได้รับการส่งเสริม สนับสนุนจากเทศบาลเมืองตาก

ผู้นำชุมชนเขาแก้ว ให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีความคิดเห็นตรงกันว่า ชุมชนเขาแก้ว มีแหล่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ได้แก่ วัดที่สำคัญ คือ วัดมะเขือแจ้ วัดมณีบรรพตวรวิหาร ซึ่งเป็นอารามหลวงของจังหวัดตาก เป็นสถานที่ตั้งการนวดแผนไทย ซึ่งเป็นรายได้ของชุมชน มีหนองน้ำขนาดใหญ่

ชื่อ หนองน้ำมณีบรรพต ซึ่งมีอายุกว่าร้อยปี รอบๆ หนองน้ำจัดเป็นที่ออกกำลังกาย และสวนหย่อม สำหรับชาวเมืองตากได้พักผ่อน การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวสะดวกและปลอดภัย มีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวหลากหลาย ชุมชนและบุคลากรมีความพร้อมในการเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจ การติดตามและประเมินผล เทศบาลเมืองตากให้การส่งเสริม สนับสนุน แต่ยังไม่สม่ำเสมอ

ผู้นำชุมชนระแหง ให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีความคิดเห็นตรงกันว่า ชุมชนระแหง มีแหล่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ได้แก่ วัดสี่ตลาราม เป็นวัดโบราณขนาดใหญ่ของนิกายธรรมยุตของจังหวัดตาก วัดโพธาราม เป็นวัดที่มีวิหารโบราณอายุราวๆ 200 ปี สมควรได้รับการบูรณะให้มีสภาพใช้งานได้ มีข้าวซอยเมืองตาก ที่เด่นที่สุด คือ มีถนนคนเดิน บนถนนตากสินขนานกับตรอกบ้านจีน ซึ่งเป็นชุมชนที่ได้รับการรางวัลชุมชนดีเด่นด้านสถาปัตยกรรม ประจำปี 2553 แต่เดิมตรอกบ้านจีนเป็นตลาดค้าขายสินค้าต่างๆ ที่ชาวบ้านผลิตเอง เช่น เต้าเจี้ยว เครื่องจักสาน อาหารขบเคี้ยวต่างๆ ปัจจุบันจังหวัดตากได้เชิญชวนชุมชนต่างๆ ที่มีผลิตภัณฑ์และศิลปะ วัฒนธรรมของตนเอง เช่น สินค้าที่ผลิตเอง อาหารพื้นเมือง ของฝากเมืองตาก รวมทั้งการแสดงดนตรีพื้นเมือง และศิลปะ วัฒนธรรมของชุมชนต่างๆ มาจำหน่ายและแสดงที่ตรอกบ้านจีนทุกวันเสาร์ ตั้งแต่เวลา 4 โมงเย็น ถึง 2 ทุ่ม เป็นที่นิยมของชาวเมืองตาก และนักท่องเที่ยวเป็นอย่างยิ่ง ชุมชนและบุคลากรมีความพร้อม ด้านการศึกษาและการเงิน การเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจ รวมทั้งการมีส่วนร่วม ในการดำเนินกิจกรรม จังหวัดตากและเทศบาลเมืองตากเป็นผู้สนับสนุน ส่งเสริมชุมชน โดยมีคณะกรรมการบริหารชุมชนเป็นผู้ปฏิบัติตามนโยบาย แต่ไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ

ผู้นำชุมชนวัดไผ่ล้อม ให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีความคิดเห็นตรงกันว่า ชุมชนวัดไผ่ล้อม มีแหล่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ได้แก่ วัดไผ่ล้อม ซึ่งเป็นสถานที่ตั้งของพิพิธภัณฑ์กระทงสาย ตลาดนัดขายสินค้าราคาถูกทุกวันเสาร์ มีหนองน้ำขนาดใหญ่ ชื่อ หนองระกำ ซึ่งควรปรับปรุง พัฒนาให้เป็นสถานที่พักผ่อนของชาวเมืองตาก หรืออาจปรับปรุงเป็นสวนสาธารณะเพื่อการออกกำลังกาย ชุมชนและบุคลากรมีความพร้อมในการเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจ การติดตามและประเมินผล แต่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากเทศบาลเมืองตาก

ผู้นำชุมชนเชียงทองเหนือ ให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีความคิดเห็นตรงกันว่า ชุมชนเชียงทองเหนือ มีแหล่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ได้แก่ บ้านแบบโบราณ ได้ทุนเตี้ยแบบห้องแถว หลังคามุงด้วยกระเบื้องอิฐเผา ตัวบ้านทำด้วยไม้สักทั้งหลัง ทั้งสองฟากถนน การเดินทางเข้าแหล่งท่องเที่ยว สะดวกและมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เพราะ มีรถโดยสารประจำทาง มีสามล้อผ่านตลอด ชุมชนและบุคลากรมีความพร้อมที่จะให้ข้อมูลและประวัติความเป็นมา การเสนอความคิด

การวางแผนและการตัดสินใจ การติดตามและประเมินผล แต่ไม่ได้รับความสนใจจากเทศบาลเมืองตาก

ผู้นำชุมชนเชียงทองใต้ ให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีความคิดเห็นตรงกันว่า ชุมชนเชียงทองใต้ มีแหล่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ได้แก่ วัดเชียงทองบน ซึ่งตั้งอยู่บนเนินเขา และวัดเชียงทองล่าง ตั้งอยู่ด้านล่าง ทั้ง 2 วัดมีโบสถ์และวิหารที่สวยงาม ทั้ง 2 วัดเป็นแดนประวัติศาสตร์ เพราะบริเวณเนินเขาสันนิษฐานว่า เป็นคูเมืองในสมัยโบราณ การเดินทางคมนาคมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวสะดวก มีรถสองแถวรับจ้างประจำทาง และรถสามล้อผ่านตลอด และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เพราะแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในชุมชนที่มีประชากรหนาแน่น ชุมชนและบุคลากรมีความพร้อมด้านการเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม ความซื่อสัตย์ อดทน มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความสามัคคี แต่ยังไม่ได้รับความสนับสนุน ส่งเสริมจากเทศบาลเมืองตาก

ผู้นำชุมชนเฉลิมพระเกียรติ ให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีความคิดเห็นตรงกันว่า ชุมชนเฉลิมพระเกียรติ มีแหล่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ได้แก่ หนองคา ซึ่งเป็นหนองน้ำขนาดใหญ่ ที่สมควรพัฒนาให้เป็นสวนพักผ่อน หรือ สวนหย่อม และบ่อบำบัดน้ำเสีย สามารถพัฒนาให้เป็นสวนสาธารณะเพื่อการออกกำลังกาย หรือพักผ่อนได้ ชุมชนและบุคลากร ร้อยละ 90 มีความพร้อมด้านการเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจ การติดตามและประเมินผล แต่ยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากเทศบาลเมืองตาก

ผู้นำชุมชนชัยชนะ ให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีความคิดเห็นตรงกันว่า ชุมชนชัยชนะ มีแหล่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ได้แก่ วัดชัยชนะสงคราม เป็นวัดที่มีโบสถ์สวยงาม มีพระพุทธรูปประจำโบสถ์ชื่อ หลวงพ่อโต ซึ่งเป็นพระพุทธรูปที่ศักดิ์สิทธิ์อันดับหนึ่งในจังหวัดตาก เป็นที่เคารพสักการะของบุคลากรในชุมชนและบุคลากรทั่วไป บุคลากรในชุมชน ร้อยละ 90 เป็นผู้มีการศึกษาและมีความพร้อมด้านการเงิน เป็นชุมชนที่มีความสามัคคี สังเกตได้จากการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นส่วนรวม เช่น การประดิษฐ์กระทงน้ำ กระทงตามของประเพณีลอยกระทงสาย การตกแต่งกระทงหน้าชุมชน หรือสำนักงาน ชุมชนนี้จะได้รับรางวัลชนะเลิศทุกปี นอกจากนี้ ชุมชนและบุคลากรยังมีความพร้อมในการเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม แต่ขาดผู้นำในการคิดสร้างชุมชนให้ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวและขาดการสนับสนุนจากเทศบาลเมืองตาก

ผู้นำชุมชนท่าแค ให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีความคิดเห็นตรงกันว่า ชุมชนท่าแคเป็นแหล่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชุมชน มีการดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่าย เป็นครอบครัวใหญ่ ซึ่งเหมาะที่จะจัดสร้างโฮมสเตย์ ชุมชนและบุคลากร มีความพร้อมด้านการติดตามและประเมินผล การดำเนินกิจกรรม แต่ขาดการสนับสนุนจากเทศบาลเมืองตาก

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัย เรื่อง เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตากครั้งนี้ เพื่อศึกษาความรู้พื้นฐานของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน และเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก โดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในชุมชนผู้อาศัยในเขตเทศบาลเมืองตากทั้ง 16 ชุมชน จำนวน 400 คน ผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองตาก จำนวน 3 คน และผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก จำนวน 144 คน

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัย ข้อมูลด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วม และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว สามารถสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ความรู้พื้นฐานของการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตเทศบาลเมืองตาก ภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 2.05 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 5. การพัฒนาการท่องเที่ยวในหมู่บ้านต้องให้คนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2.33 ซึ่งอยู่ในระดับมากรองลงมาได้แก่ ข้อ 1. ท่านต้องการให้ชุมชนของท่านได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 2.31 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 16. การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ย 1.64 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ความคิดเห็นของชุมชนเด่นชัด เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 1.59 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 4. การท่องเที่ยวสามารถส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 1.93 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาได้แก่ ข้อ 14. การท่องเที่ยวชุมชน คือ การให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาธรรมชาติ สภาพสังคม ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นไปพร้อมๆ กัน มีค่าเฉลี่ย 1.87 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 16. การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ย 1.00 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ความคิดเห็นของชุมชนหัวเตี้ยต เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 1.86 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 1.ชุมชนของท่านควรได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว, ข้อ 2.การพัฒนาควรพัฒนาสถานที่ในชุมชนให้สวยงามที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเท่านั้น, ข้อ 8.การท่องเที่ยวที่ดีขอเพียงมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจก็เพียงพอแล้ว และข้อ 9.การพัฒนาการท่องเที่ยวไม่สามารถทำได้โดยชุมชน ควรให้มีอาสาสมัครเป็นคณลงมือทำ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2.15 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาได้แก่ ข้อ 5.การพัฒนาการท่องเที่ยวในหมู่บ้านต้องให้คนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมมากที่สุด และข้อ 10. การจัดทำที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมเพรียง เช่น ห้องพักมีเครื่องปรับอากาศ เครื่องทำน้ำอุ่น ทีวี มีค่าเฉลี่ย 2.10 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 16.การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ย 1.35 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ความคิดเห็นของชุมชนตอยศิรี เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 1.76 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 1.ชุมชนของท่านควรได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว, ข้อ 5.การพัฒนาการท่องเที่ยวในหมู่บ้านต้องให้คนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมมากที่สุด และข้อ 10.การจัดที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมเพรียง เช่น ห้องพักมีเครื่องปรับอากาศ เครื่องทำน้ำอุ่น ทีวี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2.10 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาได้แก่ ข้อ 12.การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ดีทำให้เกิดประโยชน์ในระยะยาว เพราะรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวจะหมุนเวียนกลับไปพัฒนาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 2.08 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 16.การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ย 1.00 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ความคิดเห็นของชุมชนปทุมศิรี เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 1.65 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 4.การท่องเที่ยวสามารถส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2.00 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาได้แก่ ข้อ 14.การท่องเที่ยวชุมชน คือ การให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาธรรมชาติ สภาพสังคม ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นไปพร้อมๆ กัน มีค่าเฉลี่ย 1.93 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 15.การท่องเที่ยวชุมชนไม่จำเป็นต้องมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวเพื่อเป็นการส่งเสริมรายได้ให้กับชุมชน มีค่าเฉลี่ย 1.20 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ความคิดเห็นของชุมชนหนองหลวง เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 2.56 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 9.การพัฒนาการท่องเที่ยวไม่สามารถทำได้โดยชุมชน ควรให้มืออาชีพเป็นคนลงมือทำ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2.91 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ข้อ 8.การท่องเที่ยวที่ดีขอเพียงมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจก็เพียงพอแล้ว มีค่าเฉลี่ย 2.85 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 16.การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ย 2.11 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ความคิดเห็นของชุมชนคุ้มสินไทย เกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 2.63 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 5. การพัฒนาการท่องเที่ยวในหมู่บ้านต้องให้คนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.00 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ข้อ 16. การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ย 2.91 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 9.การพัฒนาการท่องเที่ยวไม่สามารถทำได้โดยชุมชน ควรให้มืออาชีพเป็นคนลงมือทำ มีค่าเฉลี่ย 2.11 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ความคิดเห็นของชุมชนตากสิน เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 2.74 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 11.การท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนเพิ่มขึ้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.00 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ข้อ 15.การท่องเที่ยวชุมชนไม่จำเป็นต้องมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวเพื่อเป็นการส่งเสริมรายได้ให้กับชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.98 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 17.ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ในลักษณะเชิงนิเวศและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ย 2.30 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ความคิดเห็นของชุมชนศรีดอนแก้ว เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 2.11 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 8.การท่องเที่ยวที่ดีขอเพียงมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจก็เพียงพอแล้ว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2.45 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ข้อ 6.การท่องเที่ยวสามารถอนุรักษ์วัฒนธรรมได้ มีค่าเฉลี่ย 2.40 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 16.การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ย 1.50 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ความคิดเห็นของชุมชนเขาแก้ว เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 1.99 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 6.การท่องเที่ยวสามารถอนุรักษ์วัฒนธรรมได้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2.37 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ข้อ 5.การพัฒนาการท่องเที่ยวในหมู่บ้านต้องให้คนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมมากที่สุด และข้อ 8.การท่องเที่ยวที่ดีขอเพียงมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจก็เพียงพอแล้ว มีค่าเฉลี่ย 2.25 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มียอดความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 16.การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ย 1.45 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ความคิดเห็นของชุมชนระแหง เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 2.80 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 1.ชุมชนของท่านควรได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และข้อ 4.การท่องเที่ยวสามารถส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.00 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ข้อ 6.การท่องเที่ยวสามารถอนุรักษ์วัฒนธรรมได้ และข้อ 18.การปรับปรุงสถานที่เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนไม่ควรขัดต่อความเป็นอยู่ และประเพณีท้องถิ่นของชาวบ้าน มีค่าเฉลี่ย 2.98 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มียอดความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 10.การจัดที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว จำเป็นต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมเพียง เช่น ห้องพักมีเครื่องปรับอากาศ เครื่องทำน้ำอุ่น ที่วี มีค่าเฉลี่ย 2.12 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ความคิดเห็นของชุมชนวัดไผ่ล้อม เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 1.69 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 1.ชุมชนของท่านควรได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2.07 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาได้แก่ ข้อ 10.การจัดที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว จำเป็นต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมเพียง เช่น ห้องพักมีเครื่องปรับอากาศ เครื่องทำน้ำอุ่น ที่วี มีค่าเฉลี่ย 2.01 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มียอดความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 3.การท่องเที่ยวที่จัดการโดยชุมชนจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน และข้อ 16.การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ย 1.37 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ความคิดเห็นของชุมชนเชียงทองเหนือ เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 2.38 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 9.การพัฒนาการท่องเที่ยวไม่สามารถทำได้โดยชุมชน ควรให้มีอาชีพเป็นคนลงมือทำ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

2.75 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ข้อ 6.การท่องเที่ยวสามารถอนุรักษ์วัฒนธรรมได้ มีค่าเฉลี่ย 2.63 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 16.การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ และข้อ 19.การพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องใช้เวลาเป็นจำนวนมากในการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 2.00 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ความคิดเห็นของชุมชนเชียงทองใต้ เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 2.23 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 8.การท่องเที่ยวที่ดีขอเพียงมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจก็เพียงพอแล้ว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2.50 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ข้อ 6.การท่องเที่ยวสามารถอนุรักษ์วัฒนธรรมได้ มีค่าเฉลี่ย 2.45 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 16.การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ และข้อ 19.การพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องใช้เวลาเป็นจำนวนมากในการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 1.87 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ความคิดเห็นของชุมชนชุมชนเฉลิมพระเกียรติ เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 1.61 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 1.ชุมชนของท่านควรได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2.03 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาได้แก่ ข้อ 5.การพัฒนาการท่องเที่ยวในหมู่บ้านต้องให้คนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.97 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 20.ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมประเพณี สามารถจัดการให้เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวได้ มีค่าเฉลี่ย 1.30 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ความคิดเห็นของชุมชนท่าแค เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 2.49 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 9.การพัฒนาการท่องเที่ยวไม่สามารถทำได้โดยชุมชน ควรให้มีอาชีพเป็นคนลงมือทำ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2.80 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ข้อ 8.การท่องเที่ยวที่ดีขอเพียงมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจก็เพียงพอแล้ว มีค่าเฉลี่ย 2.75 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 16.การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ย 2.09 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ความคิดเห็นของชุมชนชายชนะ เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 1.52 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามรายชื่อปรากฏว่า ข้อ 1.ชุมชนของท่านควรได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 1.93 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาได้แก่ ข้อ 5.การพัฒนาการท่องเที่ยวในหมู่บ้านต้องให้คนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมมากที่สุด และข้อ 11.การท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนเพิ่มขึ้น มีค่าเฉลี่ย 1.85 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 3.การท่องเที่ยวที่จัดการโดยชุมชนจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน มีค่าเฉลี่ย 1.38 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ในเขตเทศบาลเมืองตาก

ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ในเขตเทศบาลเมืองตาก มีค่าเฉลี่ย 3.93 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายชื่อปรากฏว่า ข้อ 4. เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาหรือตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการดำเนินการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.20 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ข้อ 6.เข้าร่วมกิจกรรมรักษาศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนให้ มีค่าเฉลี่ย 4.16 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 12.บริการแรงงาน มีค่าเฉลี่ย 3.50 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่า อันดับแรก ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 4.09 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ย 3.98 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 3.73 ซึ่งอยู่ในระดับมาก และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ควรมีการวางแผน โดยชุมชนร่วมมือกัน ซึ่งต้องคำนึงถึงความสงบสุขของชุมชนเป็นหลัก และในการจัดกิจกรรมให้เห็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่สามารถอนุรักษ์ ศิลปะ วัฒนธรรม รวมถึงสิ่งแวดล้อมเดิมหรือรากเหง้าของชุมชน และในการจัดกิจกรรมต่างๆ แต่ละครั้ง ควรคำนึงถึงความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชนเป็นหลัก

ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนเด่นสน ในเขตเทศบาลเมืองตาก มีค่าเฉลี่ย 3.44 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายชื่อปรากฏว่า ข้อ 10.ขายอาหาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.75 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ข้อ 6.เข้าร่วมกิจกรรมรักษาศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนให้ และข้อ 7.เข้าร่วมกิจกรรมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.70 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 15.นำเสนอกิจกรรม ประเพณี ของชุมชน เช่น การ ทำอัฐมอญ การทำกระทงกะลา เป็นต้น มีค่าเฉลี่ย 2.85 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่า

อันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ย 3.63 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 3.50 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3.15 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนหัวเดียด ในเขตเทศบาลเมืองตาก มีค่าเฉลี่ย 3.73 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 4. เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาหรือตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการดำเนินการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.15 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ข้อ 1. การเข้าไปร่วมพิจารณาวางแผนและนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน และข้อ 6. เข้าร่วมกิจกรรมรักษาศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนให้ มีค่าเฉลี่ย 4.10 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 12. บริการแรงงาน มีค่าเฉลี่ย 3.01 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่า อันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 3.98 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 3.40 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนดอยคีรี ในเขตเทศบาลเมืองตาก มีค่าเฉลี่ย 3.64 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 6. เข้าร่วมกิจกรรมรักษาศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนให้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.01 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ข้อ 4. เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาหรือตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการดำเนินการ มีค่าเฉลี่ย 4.00 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 12. บริการแรงงาน มีค่าเฉลี่ย 3.00 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่า อันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 3.90 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ย 3.77 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 3.39 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนปทุมคีรี ในเขตเทศบาลเมืองตาก มีค่าเฉลี่ย 3.46 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 6. เข้าร่วมกิจกรรมรักษาศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนให้, ข้อ 7. เข้าร่วมกิจกรรมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน และข้อ 10. ขายอาหาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

3.75 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ข้อ 5.เข้าไปพัฒนาสถานที่สำคัญและสาธารณะประโยชน์ของชุมชน และข้อ 19.เป็นคณะกรรมการที่ทำการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 3.65 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 15.นำเสนอกิจกรรมประเพณี ของชุมชน เช่น การ ทำอิฐมอญ การทำกระทงกะลา เป็นต้น มีค่าเฉลี่ย 2.85 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่า อันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ย 3.63 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 4.46 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 3.15 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนหนองหลวง ในเขตเทศบาลเมืองตาก มีค่าเฉลี่ย 4.40 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 4.เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาหรือตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการดำเนินการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.57 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ข้อ 14.สาธิตอาหารพื้นบ้าน เช่น การทำข้าวแคบ การทำไส้เมี่ยง เป็นต้น และข้อ 18.ได้รับเงินปันผลที่เกิดจากรายได้การท่องเที่ยวของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 4.56 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 11.ขายของที่ระลึก มีค่าเฉลี่ย 3.89 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่า อันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 4.46 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 4.45 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผล มีค่าเฉลี่ย 4.36 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนคุ้มลินไทย ในเขตเทศบาลเมืองตาก มีค่าเฉลี่ย 4.41 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 11.ขายของที่ระลึก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.77 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ข้อ 14.สาธิตอาหารพื้นบ้าน เช่น การทำข้าวแคบ การทำไส้เมี่ยง เป็นต้น มีค่าเฉลี่ย 4.75 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 17.การร่วมดูแลผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 4.31 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏ อันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 4.49 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 4.47 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่

ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 4.33 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนตากสิน ในเขตเทศบาลเมืองตาก มีค่าเฉลี่ย 4.51 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 3.เข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือกรรมการบริหารจัดการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.97 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ข้อ 9.จัดบริการที่พักอาศัย (โรงแรม เกสต์เฮ้าท์ รีสอร์ท โฮมสเตย์) มีค่าเฉลี่ย 4.92 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 16.เป็นส่วนต่างๆ เช่น สวนผลไม้ สวนหย่อมที่พร้อมให้นักท่องเที่ยวเข้าชม (สวนตัวอย่าง) มีค่าเฉลี่ย 3.89 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่า อันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น การวางแผนและการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 4.74 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 4.61 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ย 3.69 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนศรีดอนแก้ว ในเขตเทศบาลเมืองตาก มีค่าเฉลี่ย 3.90 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 4.เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาหรือตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการดำเนินการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.30 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ข้อ 1.การเข้าไปร่วมพิจารณาวางแผนและนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน และข้อ 6.เข้าร่วมกิจกรรมรักษาศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนให้ มีค่าเฉลี่ย 4.20 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 12.บริการแรงงาน มีค่าเฉลี่ย 3.20 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่า อันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น การวางแผน และการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 4.11 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ย 4.02 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่เสนอความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 3.69 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนเขาแก้ว ในเขตเทศบาลเมืองตาก มีค่าเฉลี่ย 3.83 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 1.การเข้าไปร่วมพิจารณาวางแผนและนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน, ข้อ 4.เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาหรือตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการ

ดำเนินการ และข้อ 6. เข้าร่วมกิจกรรมรักษาศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนให้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.15 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ข้อ 19. เป็นคณะกรรมการที่ทำการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 4.05 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุดได้แก่ ข้อ 12. บริการแรงงาน มีค่าเฉลี่ย 3.17 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านปรากฏว่า อันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 4.04 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ย 3.95 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 3.65 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนระแหง ในเขตเทศบาลเมืองตาก มีค่าเฉลี่ย 4.54 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 3. เข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือกรรมการบริหารจัดการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.98 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ข้อ 10. ขายอาหาร มีค่าเฉลี่ย 4.93 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 16. เป็นสวนต่างๆ เช่น สวนผลไม้ สวนหย่อมที่พร้อมให้นักท่องเที่ยวเข้าชม (สวนตัวอย่าง) มีค่าเฉลี่ย 3.89 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่า อันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 4.82 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 4.62 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 4.46 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนวัดไผ่ล้อม ในเขตเทศบาลเมืองตาก มีค่าเฉลี่ย 3.59 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 6. เข้าร่วมกิจกรรมรักษาศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนให้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.00 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ข้อ 4. เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาหรือตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการดำเนินการ มีค่าเฉลี่ย 3.93 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 15. นำเสนอกิจกรรม ประเพณี ของชุมชน เช่น การ ทำอิฐมอญ การทำกระทงกะลา เป็นต้น มีค่าเฉลี่ย 2.87 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่า อันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 3.84 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

มีค่าเฉลี่ย 3.67 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 3.35 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนเชิงท่องเที่ยว ในเขตเทศบาลเมืองตาก มีค่าเฉลี่ย 4.13 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 4. เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาหรือตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการดำเนินการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.44 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ข้อ 14. สาธิตอาหารพื้นบ้าน เช่น การทำข้าวแคบ การทำไส้เมี่ยง เป็นต้น มีค่าเฉลี่ย 4.38 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 18. ได้รับเงินปันผลที่เกิดจากรายได้การท่องเที่ยวของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.50 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่า อันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 4.30 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ย 4.18 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 3.43 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนเชิงท่องเที่ยว ในเขตเทศบาลเมืองตาก มีค่าเฉลี่ย 4.04 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 7. เข้าร่วมกิจกรรมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.35 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ข้อ 4. เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาหรือตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการดำเนินการ มีค่าเฉลี่ย 4.34 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 18. ได้รับเงินปันผลที่เกิดจากรายได้การท่องเที่ยวของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.47 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่า อันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 4.19 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ย 4.09 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 3.74 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนเฉลิมพระเกียรติ ในเขตเทศบาลเมืองตาก มีค่าเฉลี่ย 3.53 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 4. เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาหรือตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการดำเนินการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.90 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ข้อ 6. เข้าร่วมกิจกรรมรักษาสีลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนให้ มีค่าเฉลี่ย 3.87 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 15. นำเสนอกิจกรรม ประเพณี ของชุมชน เช่น การ ทำอิฐมอญ การทำกระทงกะลา เป็นต้น มีค่าเฉลี่ย 2.80 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่า อันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 3.79 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ย 3.67 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 3.30 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนท่าแค ในเขตเทศบาลเมืองตาก มีค่าเฉลี่ย 4.23 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 4. เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาหรือตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการดำเนินการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.54 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ข้อ 14. สาธิตอาหารพื้นบ้าน เช่น การทำข้าวแคบ การทำไส้เมียง เป็นต้น มีค่าเฉลี่ย 4.48 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 12. บริการแรงงาน มีค่าเฉลี่ย 3.69 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่า อันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 4.37 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 4.27 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 4.04 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนชัยชนะ ในเขตเทศบาลเมืองตาก มีค่าเฉลี่ย 3.47 อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อปรากฏว่า ข้อ 7. เข้าร่วมกิจกรรมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน และข้อ 10. ขายอาหารมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.80 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ข้อ 6. เข้าร่วมกิจกรรมรักษาสีประเพณีวัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนให้ มีค่าเฉลี่ย 3.77 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 15. นำเสนอกิจกรรม ประเพณี ของชุมชน เช่น การ ทำอิฐมอญ การทำกระทงกะลา เป็นต้น มีค่าเฉลี่ย 2.85 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่า อันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ย 3.63 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 3.56 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 3.15 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว

1. ด้านความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก

แหล่งท่องเที่ยวต่างๆในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก มีมากมาย แต่ยังไม่มีความสมบูรณ์ไม่ถึงขั้นที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวมาตรฐาน สืบเนื่องจากความไม่ต่อเนื่องตามนโยบายของผู้ว่าราชการจังหวัดแต่ละสมัย จึงไม่เกิดการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งควรมีแผนระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาวในการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว การที่จะทำให้สมบูรณ์ได้มากพอ ต้องดำเนินการบูรณะปรับปรุงและพัฒนา ซึ่งจะต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมหาศาล จึงควรมุ่งเน้นการพัฒนาเทศบาลเมืองตาก เพื่อเปิดประตูการค้าชายแดนและการท่องเที่ยวระหว่างประเทศพม่า ซึ่งควรได้รับการพัฒนาร่วมกันจากหน่วยงานหลายฝ่าย

2. ด้านข้อมูลและประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวที่เผยแพร่ให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจอย่างถูกต้อง

แหล่งท่องเที่ยวต่างๆในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก มีการประชาสัมพันธ์จัดทำแผ่นพับ กระจายข่าวตามสถานีวิทยุกระจายเสียงของชุมชน จัดทำเว็บไซต์ของหน่วยงานต่างๆ ของจังหวัดตาก

3. ด้านการเดินทางคมนาคมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวของเทศบาลเมืองตาก และด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

การเดินทางมาจังหวัดตากสะดวกและปลอดภัย สามารถเดินทางได้ทั้งโดยรถโดยสารประจำทาง และรถยนต์ส่วนตัว เพราะจังหวัดตากเป็นจังหวัดที่เป็นทางผ่านของจังหวัดต่างๆทั้งสี่ทิศ และชาวเมืองตากเป็นผู้มีจิตใจงดงาม เชื้อเพื่อนบ้าน มีน้ำใจ อีกประการหนึ่ง เทศบาลเมืองตากได้รับความร่วมมือในการดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจากสถานีตำรวจภูธรในเขตอำเภอเมืองตากทุกสถานี กองกำกับการตำรวจภูธร จังหวัดตาก กองพันทหารราบที่ 4 ค่ายวชิราปราการ จังหวัดตาก และหน่วยงานเอกชนต่างๆ แก่นักท่องเที่ยวเป็นระยะๆ

4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวต่างๆในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว ได้แก่ ที่พัก ร้านอาหาร และการคมนาคมได้อย่างเพียงพอ เพราะในจังหวัดตาก มีโรงแรม รีสอร์ทและห้องพัก จำนวนมากมายที่ให้บริการในราคายุติธรรม อาหารที่มีในอำเภอเมืองตากก็เป็นอาหารภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้และภาคอีสาน ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเลือกบริโภคได้ตามต้องการ การคมนาคมก็มีรถสามล้อติดเครื่องยนต์ และรถจักรยานยนต์คอยบริการตลอดยี่สิบสี่ชั่วโมง ในราคายุติธรรมและมาตรฐานเดียวกัน แต่ควรมีการปรับปรุงในส่วนของโรงแรม น้ำ ห้อง

สุขา น้ำประปา ที่มีความสะอาดเพียงพอต่อนักท่องเที่ยว ควรมีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ศูนย์รักษาความปลอดภัยในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเป็นระยะๆทั่วแหล่งท่องเที่ยว ควรมีรถรับ – ส่งนักท่องเที่ยวจากโรงแรมและที่พักต่างๆไปยังแหล่งท่องเที่ยว จัดให้มีรถไฟฟ้าหรือรถรางนำเที่ยว บริเวณแหล่งท่องเที่ยว

5. ด้านความพร้อมของชุมชนและบุคลากรทางการท่องเที่ยวของจังหวัดตาก

การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวต่างๆในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก ยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านการจัดการการท่องเที่ยว และชุมชนก็ยังไม่เห็นคุณค่าของการท่องเที่ยวเพราะชุมชนยังไม่ได้มีรายได้จากการท่องเที่ยวในชุมชนของตนเอง แต่บางชุมชนมีความพร้อมแต่ขาดการประสานของภาครัฐ และนโยบายจังหวัดตากไม่ได้เน้นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนจึงควรฝึกเยาวชนให้เป็นบุคลากรทางการท่องเที่ยวของจังหวัด

6. ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองตาก

แหล่งท่องเที่ยวต่างๆในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก ได้รับการสนับสนุนงบประมาณส่วนหนึ่งจากหน่วยงานของรัฐ ให้แก่แต่ละชุมชน เพื่อจัดภูมิปัญญากระต๊อบสาย รวมทั้งให้คำแนะนำในการดำเนินงานของแต่ละชุมชน ทำหน้าที่เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร เกี่ยวกับการจัดภูมิปัญญากระต๊อบสายนำไปไปยังจุดต่างๆของจังหวัด ควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดภูมิปัญญากระต๊อบสาย และสนับสนุนบริษัทนำเที่ยว และควรทำการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว เน้นการทำแพ็คเกจ (Package) หรือ ควรสนับสนุนบริษัทนำเที่ยวแบบแพ็คเกจทัวร์ (Package Tour)

7. ด้านจุดเด่นของเทศบาลเมืองตากที่กระตุ้นและดึงดูดใจนักท่องเที่ยว

จังหวัดตากเป็นจังหวัดที่สามารถเดินทางได้รอบสี่ทิศ นักท่องเที่ยวเดินทางสะดวก และบริเวณจัดงานหาได้ง่าย รวมทั้งการนำภูมิปัญญากระต๊อบสายออกประชาสัมพันธ์ทางโทรทัศน์ ในขณะที่มีการประชุมนานาชาติระดับโลก จนทำให้ทั่วโลกรู้จักประเพณีการลอบกระต๊อบสายของจังหวัดตาก และยังมีลำแม่น้ำปิงเป็นลำน้ำที่กว้าง มีความสวยงามตามธรรมชาติ มีตรอกบ้านจีนโบราณ ซึ่งในอดีตเคยเป็นย่านค้าขายและมีการขนส่งทางเรือเป็นหลัก สะพานสมโภชน์กรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี ซึ่งเป็นสะพานแขวนคล้ายกับสะพานโกลเด้นเกทในอเมริกา สักการะศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช กษัตริย์มหาราชผู้เคยประทับจังหวัดตาก ได้แก่ สมเด็จพระนารายณ์มหาราช สมเด็จพระอุทุมมราคัมมหาราช สมเด็จพระนเรศวรมหาราช และสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

8. การหาช่องทางตลาดเพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวในเมืองตาก

หน่วยงานของรัฐ เห็นตรงกันว่า ประเพณีลอบกระทงสาย ผู้คนรู้จักกันทั่วโลกแล้ว ซึ่งไม่จำเป็นต้องปรับปรุงอะไรมากมายเพื่อให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวเมืองตาก สำหรับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆในเขตเทศบาลเมืองตากนั้น จะต้องประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายในเขตเทศบาลเมืองเมืองตาก โดยทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานตากได้จัดลงในเว็บไซต์แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดตาก และดึงแหล่งท่องเที่ยวในจุดที่น่าสนใจใหม่ๆอยู่เสมอ เพื่อเพิ่มความน่าสนใจแก่นักท่องเที่ยวมีความคิดว่าเมืองตากมีสิ่งน่าสนใจมากมายชวนให้น่าแวะเที่ยวชมก่อนที่จะเดินทางไปที่อื่นต่อไป เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักท่องเที่ยวหันมาสนใจท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองตาก

สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน

ชุมชนเด่นสน มีแหล่งที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวน้อยและยังไม่ค่อยได้รับการพัฒนา และปรับปรุงให้สมบูรณ์ เช่น วัดสันป่าพง ชุมชนมีความพร้อมในการให้ข้อมูลและประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยว การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวก็สะดวก และมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว ในชุมชนเด่นสนมีจุดเด่นเกี่ยวกับอาหารพื้นเมือง ได้แก่ เมี่ยงเต้าเจี้ยว แคนหมู รวมทั้งชุมชนมีนโยบายในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล แต่ยังไม่ได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมจากเทศบาลเมืองตาก เป็นเพราะชุมชนอยู่ไกลจากที่ตั้งของเทศบาลเมืองตาก

ชุมชนหัวเดียด มีความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศิลปะ วัฒนธรรม เช่น วัดเก่าแก่ คือ วัดดอนมูลชัย ส่วนด้านอาหาร มีการทำข้าวแคบ (ข้าวเกรียบงาไทย) การผลิตเต้าเจี้ยว เมี่ยงเต้าเจี้ยว การทำไส้เมี่ยง (ไส้เมี่ยงศิริขวัญ) ลาบหมู (เมืองตาก) และขนมหม้อแกงถั่ว ซึ่งสิ่งต่างๆ ดังกล่าว มีผู้รู้จักกันแพร่หลาย โดยการประชาสัมพันธ์ปากต่อปาก ชุมชนและบุคลากรในชุมชน มีความพร้อมในการให้ข้อมูลและประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยว การเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจ การติดตามและประเมินผล เพราะบุคลากรในชุมชนเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาสูง ร้อยละ 80 รวมทั้งเป็นผู้มีฐานะทางการเงินดีพอที่จะส่งเสริมชุมชนของตนเอง และเป็นชุมชนที่มีความสามัคคีกันไม่แตกแยก ซึ่งชุมชนก็มีนโยบายที่จะส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนตนเอง แต่ยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากเทศบาลเมืองตาก

ชุมชนดอยศิรี มีแหล่งดึงดูดนักท่องเที่ยว โดยมีวัดเก่าแก่ซึ่งควรอนุรักษ์ไว้ ได้แก่ วัดดอยศิรี มีอาหารพื้นบ้านที่มีชื่อเสียง คือ ก๋วยเตี๋ยวแม่บาง (ก๋วยเตี๋ยวหมู เมืองตาก) ซึ่งได้ประชาสัมพันธ์แบบปากต่อปากสืบทอดต่อกัน การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวก็สะดวกและปลอดภัย ชุมชน

และบุคลากร ร้อยละ 80 เป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาและมีความพร้อมด้านฐานะการเงินในการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน การมีส่วนร่วมในการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ การติดตามและประเมินผล แต่ยังไม่ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากเทศบาลเมืองตาก

ชุมชนปทุมคีรี มีแหล่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ได้แก่ วัดที่เป็นศิลปะแบบมอญ คือ วัดปทุมคีรี เป็นวัดนิกายธรรมยุติกที่สวยงาม การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวก็สะดวกและปลอดภัย ชุมชนและบุคลากรก็มีความพร้อมในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว แต่ยังไม่ได้รับการส่งเสริมการจัดกิจกรรมหรือประชาสัมพันธ์จากเทศบาลเมืองตาก

ชุมชนหนองหลวง มีแหล่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ซึ่งตั้งอยู่บนเนิน การเดินทางสะดวก ปลอดภัย วัดโคกพลู เป็นวัดที่เก่าแก่และเป็นสถานที่ตั้งโรงเรียนในเครือชายพระพุทธศาสนา การทำอัฐมอญ เป็นอาชีพหลักของชุมชนหนองหลวง จำหน่ายแพร่หลายทั่วจังหวัดตาก เพื่อนำไปก่อสร้าง มีหนองน้ำขนาดใหญ่ ชื่อ หนองหลวง ทำเป็นบริเวณกว้างคู่กับเมืองตากมาเป็นเวลานาน ซึ่งสามารถทำเป็นสถานที่พักผ่อนของชาวเมืองตากได้เป็นอย่างดี เพราะมีบริเวณกว้าง น้ำสะอาด มีปลาน้ำจืดขนาดใหญ่หลากหลายชนิด เพราะน้ำในหนองน้ำไม่เคยแห้งมาเป็นเวลาหลายร้อยปีแล้ว แต่การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 2 แหล่งควรได้รับการพัฒนาและปรับปรุงให้สะดวกและปลอดภัยกว่าที่เป็นอยู่ และควรได้รับการประชาสัมพันธ์ให้รู้จักกันแพร่หลาย เพราะเป็นแหล่งท่องเที่ยวในตัวเมืองที่หาได้ยาก มีไม่กี่แห่งในประเทศไทย ชุมชนและบุคลากรมีความพร้อมในการเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจ การให้ข้อมูลและประวัติความเป็นมา แต่ก็ยังไม่ได้รับการส่งเสริมจากเทศบาลเมืองตาก

ชุมชนคุ้มดินไทย มีแหล่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ วัดโบสถ์มณีศรีบุญเรือง ซึ่งเป็นวัดเก่าแก่อีกวัดหนึ่ง มีเจดีย์ขนาดใหญ่ เป็นที่ประดิษฐานหลวงพ่อบุญรอด ซึ่งเป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์องค์หนึ่งของจังหวัดตาก ภายในวัดเป็นแหล่งตัด-เย็บเสื้อผ้าไทย และผลิตภัณฑ์สมุนไพรต่างๆ มีอนุสาวรีย์ของจอมพลถนอม กิตติขจร อดีตนายกรัฐมนตรีนองคนหนึ่งของประเทศไทย ซึ่งเป็นวีรบุรุษของชาวจังหวัดตาก อยู่ในบริเวณสวนสาธารณะริมแม่น้ำปิงที่ใสสะอาด เป็นสถานที่ออกกำลังกายและพักผ่อนยามเย็นของชาวเมืองตาก แหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวสะดวก ปลอดภัย และมีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวหลากหลาย เป็นแหล่งท่องเที่ยวค่อนข้างสมบูรณ์ ชุมชนและบุคลากร มีความพร้อมในการให้ข้อมูลและประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ การดำเนินกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยว และการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ เพราะบุคลากรมีความพร้อมด้านการศึกษาและการเงิน เทศบาลเมืองตากให้การส่งเสริม สนับสนุน แต่ไม่

สม่ำเสมอ และชุมชนไม่สามารถตัดสินใจดำเนินกิจกรรมด้วยตัวเองได้ ต้องรอการตัดสินใจของเทศบาลเมืองตาก

ชุมชนตากสินเป็นชุมชนที่อยู่กลางเมืองตาก มีแหล่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ได้แก่ วัดที่สำคัญ คือ วัดพร้าว ซึ่งเป็นที่ตั้งของกลุ่มแม่บ้านผลิตยาและอาหารจากสมุนไพร มีถนนคนเดินริมแม่น้ำปิง ทุกเย็นวันจันทร์-วันศุกร์ และวันเสาร์ตั้งแต่เช้าจนถึงบ่ายสามโมงเย็น การเดินทางสะดวกและปลอดภัย มีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวหลากหลาย ชุมชนและบุคลากรมีความพร้อมในการเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเทศบาลเมืองตากให้การส่งเสริม สนับสนุน แต่ควรแบ่งปันผลประโยชน์ส่วนหนึ่งให้แก่ชุมชนเพื่อนำไปพัฒนาชุมชน

ชุมชนศรีดอนแก้ว มีแหล่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ได้แก่ วัดที่สำคัญ คือ วัดดอนแก้ว ชุมชนศรีดอนแก้ว เป็นชุมชนอยู่กลางเมืองตากทางทิศตะวันออก การเดินทางสะดวกและปลอดภัย ชุมชนและบุคลากรมีความพร้อมในการเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจ การติดตามและประเมินผล แต่ไม่ได้รับการส่งเสริม สนับสนุนจากเทศบาลเมืองตาก

ชุมชนเขาแก้ว มีแหล่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ได้แก่ วัดที่สำคัญ คือ วัดมะเขือแจ้ วัดมณีบรรพตวรวิหาร ซึ่งเป็นอารามหลวงของจังหวัดตาก เป็นสถานที่ตั้งการนวดแผนไทย ซึ่งเป็นรายได้ของชุมชน มีหนองน้ำขนาดใหญ่ ชื่อ หนองน้ำมณีบรรพต ซึ่งมีอายุกว่าร้อยปี รอบๆ หนองน้ำจัดเป็นที่ออกกำลังกาย และสวนหย่อมสำหรับชาวเมืองตากได้พักผ่อน การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวสะดวกและปลอดภัย มีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวหลากหลาย ชุมชนและบุคลากรมีความพร้อมในการเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจ การติดตามและประเมินผล เทศบาลเมืองตากให้การส่งเสริม สนับสนุน แต่ยังไม่สม่ำเสมอ

ชุมชนระแหง มีแหล่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ได้แก่ วัดสี่ตลาราม เป็นวัดโบราณขนาดใหญ่ของนิภาคารมยุตของจังหวัดตาก วัดโพธาราม เป็นวัดที่มีวิหารโบราณอายุราวๆ 200 ปี สมควรได้รับการบูรณะให้มีสภาพใช้งานได้ มีข้าวซอยเมืองตาก ที่เด่นที่สุด คือ มีถนนคนเดิน บนถนนตากสินขนานกับตรอกบ้านจีน ซึ่งเป็นชุมชนที่ได้รับการรางวัลชุมชนดีเด่นด้านสถาปัตยกรรม ประจำปี 2553 แต่เดิมตรอกบ้านจีนเป็นตลาดค้าขายสินค้าต่างๆ ที่ชาวบ้านผลิตเอง เช่น เต้าเจี้ยว เครื่องจักสาน อาหารขบเคี้ยวต่างๆ ปัจจุบันจังหวัดตากได้เชิญชวนชุมชนต่างๆ ที่มีผลิตภัณฑ์และศิลปะวัฒนธรรมของตนเอง เช่น สินค้าที่ผลิตเอง อาหารพื้นเมือง ของฝากเมืองตาก รวมทั้งการแสดงดนตรีพื้นเมือง และศิลปะ วัฒนธรรมของชุมชนต่างๆ มาจำหน่ายและแสดงที่ตรอกบ้านจีนทุกวันเสาร์ ตั้งแต่เวลา 4 โมงเย็น ถึง 2 ทุ่ม เป็นที่นิยมของชาวเมืองตาก และนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก

ชุมชนและบุคลากรมีความพร้อมด้านการศึกษาและการเงิน การเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจ รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม จังหวัดตากและเทศบาลเมืองตากเป็นผู้สนับสนุน ส่งเสริมชุมชน โดยมีคณะกรรมการบริหารชุมชนเป็นผู้ปฏิบัติตามนโยบาย แต่ไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ

ชุมชนวัดไผ่ล้อม มีแหล่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ได้แก่ วัดไผ่ล้อม ซึ่งเป็นสถานที่ตั้งของพิพิธภัณฑ์กระทงสาย ตลาดนัดขายสินค้าราคาถูกทุกวันเสาร์ มีหนองน้ำขนาดใหญ่ ชื่อ หนองระกำ ซึ่งควรปรับปรุง พัฒนาให้เป็นสถานที่พักผ่อนของชาวเมืองตาก หรืออาจปรับปรุงเป็นสวนสาธารณะเพื่อการออกกำลังกาย ชุมชนและบุคลากรมีความพร้อมในการเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจ การติดตามและประเมินผล แต่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากเทศบาลเมืองตาก

ชุมชนเที่ยงทองเหนือ มีแหล่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ได้แก่ บ้านแบบโบราณ ได้ดูแลแบบห้องแถว หลังคามุงด้วยกระเบื้องอิฐเผา ตัวบ้านทำด้วยไม้สักทั้งหลัง ทั้งสองฟากถนน การเดินทางเข้าแหล่งท่องเที่ยวสะดวกและมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เพราะ มีรถโดยสารประจำทางมีสามล้อผ่านตลอด ชุมชนและบุคลากรมีความพร้อมที่จะให้ข้อมูลและประวัติความเป็นมา การเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจ การติดตามและประเมินผล แต่ไม่ได้รับความสนใจจากเทศบาลเมืองตาก

ชุมชนเที่ยงทองใต้ มีแหล่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ได้แก่ วัดเที่ยงทองบน ซึ่งตั้งอยู่บนเนินเขาและวัดเที่ยงทองล่าง ตั้งอยู่ด้านล่าง ทั้ง 2 วัดมีโบสถ์และวิหารที่สวยงาม ทั้ง 2 วัดเป็นแดนประวัติศาสตร์ เพราะบริเวณเนินเขา สันนิษฐานว่า เป็นคูเมืองในสมัยโบราณ การเดินทางคมนาคมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวสะดวก มีรถสองแถวรับจ้างประจำทาง และรถสามล้อผ่านตลอด และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เพราะแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในชุมชนที่มีประชากรหนาแน่น ชุมชนและบุคลากรมีความพร้อมด้านการเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม ความขยัน อดทน มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความสามัคคี แต่ยังไม่ได้รับความสนับสนุน ส่งเสริมจากเทศบาลเมืองตาก

ชุมชนเฉลิมพระเกียรติ มีแหล่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ได้แก่ หนองคา ซึ่งเป็นหนองน้ำขนาดใหญ่ ที่สมควรพัฒนาให้เป็นสวนพักผ่อน หรือ สวนหย่อม และบ่อบำบัดน้ำเสีย สามารถพัฒนาให้เป็นสวนสาธารณะ เพื่อการออกกำลังกาย หรือพักผ่อนได้ ชุมชนและบุคลากร ร้อยละ 90 มีความพร้อมด้านการเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจ การติดตามและประเมินผล แต่ยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากเทศบาลเมืองตาก

ชุมชนชัยชนะ มีแหล่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ได้แก่ วัดชัยชนะสงคราม เป็นวัดที่มีโบสถ์สวยงาม มีพระพุทธรูปประจำโบสถ์ ชื่อ หลวงพ่อโต ซึ่งเป็นพระพุทธรูปที่ศักดิ์สิทธิ์อันดับหนึ่งในจังหวัดตาก เป็นที่เคารพสักการะของบุคลากรในชุมชนและบุคลากรทั่วไป บุคลากรในชุมชน ร้อยละ 90 เป็นผู้มีการศึกษาและมีความพร้อมด้านการเงิน เป็นชุมชนที่มีความสามัคคี สังเกตได้จากการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นส่วนรวม เช่น การประดิษฐ์กระทงน้ำ กระทงตามของประเพณีลอยกระทงสาย การตกแต่งกระทงหน้าชุมชนหรือสำนักงาน ชุมชนนี้จะได้รับรางวัลชนะเลิศทุกปี นอกจากนี้ ชุมชนและบุคลากรยังมีความพร้อมในการเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม แต่ขาดผู้นำในการคิดสร้างชุมชนให้ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวและขาดการสนับสนุนจากเทศบาลเมืองตาก

ชุมชนท่าแคเป็นแหล่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชุมชน มีการดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่าย เป็นครอบครัวใหญ่ เหมาะที่จะส่งเสริมการเข้าพักร่วมกับวิถีชีวิตชาวบ้านในลักษณะโฮมสเตย์ ชุมชนและบุคลากร มีความพร้อมด้านการดำเนินกิจกรรม แต่ขาดการสนับสนุนจากเทศบาลเมืองตาก

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัย พบว่า ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองตาก ต้องการให้มีการพัฒนาชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว ในระดับมากที่สุด แต่การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวส่วนมากยังเป็นในลักษณะการดำเนินกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานของรัฐ ส่วนด้านการเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจอยู่ในระดับน้อย น่าจะมีสาเหตุมาจาก ภาครัฐยังไม่มีนโยบายที่ชัดเจนหรือยังไม่สนับสนุนให้อาสาชุมชนได้บริหารหรือตัดสินใจด้วยตัวเองอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สุภาภรณ์ หาญทอง (2543) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง ผลการศึกษาพบว่า ศักยภาพการจัดการท่องเที่ยว มีศักยภาพค่อนข้างต่ำ เนื่องจากขาดหน่วยงานหลักที่จะรับผิดชอบด้านการจัดการท่องเที่ยวของจังหวัด งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดการบริหารจัดการที่ดี ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญคือ งบประมาณที่ไม่เพียงพอและมีอยู่จำกัด จำนวนบุคลากรที่ไม่เพียงพอกับงานและขนาดของพื้นที่รับผิดชอบ ปัญหาในเรื่องการประสานงานและขาดความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาให้เหมาะสมกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว ตลอดจนปัญหาคนในพื้นที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการท่องเที่ยว ทำให้ขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวของจังหวัดพัทลุง

2. จากผลการวิจัย พบว่า ชุมชนมีความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ในด้านการมีส่วนร่วมจัดกิจกรรม และมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ น่าจะเกิดจาก การที่ชาวบ้านในชุมชนมีผลผลิตที่เป็นสินค้าอยู่แล้ว และไม่ต้องการรับผิดชอบในการบริหารจัดการ รวมทั้งขาดคนผู้นำที่รับผิดชอบอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ จงจิตต์ ปิ่นทอง (บทคัดย่อ, 2546) ที่ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพแวดล้อมชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี พบว่า ความคิดเห็นเป็นรายด้านต่อสภาพแวดล้อมชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านสภาพพื้นที่ ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านความปลอดภัย และด้านวัฒนธรรมประเพณี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เทศบาลเมืองแสนสุขควรเพิ่มบุคลากรด้านการรักษาความสะอาดและร่วมมือกับสถาบันการศึกษา ในการปลูกฝังให้ประชาชนรู้จักการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และจัดประชาสัมพันธ์ด้านต่างๆ ให้ประชาชนรับทราบอย่างทั่วถึง ตลอดจนประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด เพื่อร่วมมือกันในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว

3. จากผลการวิจัย พบว่า ชุมชนต้องการให้การพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน เน้นรูปแบบอนุรักษ์ ศิลปะ วัฒนธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า นักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ๆ ส่วนมากมักจะคิดถึงคืนวันเก่าๆ สมัยเป็นเด็ก ชอบเห็นสินค้าชาวบ้านในท้องถิ่นต่างๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนนั้นๆ ในราคาที่ไม่แพงเกินไป ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ระพีพรรณ ทองหล่อ และคณะ (2549) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวภายใต้ศักยภาพและข้อจำกัดของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ผลการศึกษาพบว่า ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบนโดดเด่นด้านประวัติศาสตร์ โบราณสถาน เนื่องจากมีความต่อเนื่องทางวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกันมายาวนาน และเกี่ยวกับพุทธศาสนาอย่างแน่นแฟ้น มีความหลากหลายเรื่องชาติพันธุ์และเอกลักษณ์ในวิถีชีวิตชุมชน เป็นแหล่งรวมของภูมิปัญญาทางศิลปวัฒนธรรมและงานหัตถศิลป์ มีความสมบูรณ์ในภาคเกษตร มีความสะดวกในการเดินทาง และมีชื่อเสียงในระดับนานาชาติเนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกโลก ข้อจำกัดในการพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ สินค้าทางการท่องเที่ยวขาดจุดเด่นจุดขาย เป็นเมืองผ่านไปภาคเหนือทำให้มีนักท่องเที่ยวโดยตรงน้อย สถานที่สำคัญบางแห่งยังไม่ได้รับการพัฒนา การเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวภายในและภายนอกกลุ่มจังหวัดยังไม่เชื่อมสนิท ขาดความหลากหลายในกิจกรรม และยุทธศาสตร์ของบางจังหวัดไม่ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยว แนวทางในการพัฒนาศักยภาพและพัฒนาการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ได้แก่ 1) จัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดที่สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน 2) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตาม

อัยาศัยที่มีชีวิต 3) สร้างเครือข่ายเพื่อการท่องเที่ยวเกี่ยวกับทุกภาคส่วน 4) ส่งเสริมให้ชุมชนทบทวน ศักยภาพของตนว่ามีของดีอะไรที่สามารถผลักดันให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้

4. จากผลการวิจัย พบว่า ชุมชนที่มีศักยภาพในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยตัวเอง มี 13 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนระแหง ชุมชนตากสิน ชุมชนคุ้มสินไทย ชุมชนหนองหลวง ชุมชนเชียงทองเหนือ ชุมชนเชียงทองใต้ ชุมชนศรีดอนแก้ว ชุมชนเขาแก้ว ชุมชนหัวเดียด ชุมชนดอยคีรี ชุมชนวัดไผ่ล้อม ชุมชนเฉลิมพระเกียรติ ชุมชนชัยชนะ ซึ่งถือว่าเป็นนิมิตหมายที่ดีของการส่งเสริม การปกครองด้วยตนเอง ทั้งนี้ น่าจะมาจากกระแสการตื่นตัวของชุมชนต่างๆ เช่น กระแสความนิยม การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศิลปะ วัฒนธรรม เช่น ตลาดคนเดิน ของจังหวัดเชียงใหม่ ที่ประสบความสำเร็จสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพทาย บำรุงจิตต์ และคณะ (2549) ได้ศึกษาเรื่อง ศักยภาพและความพร้อมของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัด เชียงราย ผลการศึกษาพบว่า ผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัด เชียงราย แบ่งออกเป็น กลุ่มของวัด กลุ่มของเมืองโบราณ กลุ่มพิพิธภัณฑ์ กลุ่มของศิลปะ กลุ่มของ ประเพณี และกลุ่มของวัฒนธรรม นักท่องเที่ยวชาวไทยให้ความสนใจระดับมากในเรื่องของ ความเก่าแก่/คุณค่าของศิลปะ วัฒนธรรม ความหลากหลายทางวัฒนธรรม อัยาศัยโมตรีของคนเชียงราย และเอกลักษณ์ของจังหวัดเชียงราย ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศให้ความสนใจระดับมากใน เรื่องของธรรมชาติ การชมทัศนียภาพของจังหวัดเชียงราย สามเหลี่ยมทองคำ วัฒนธรรมที่แตกต่าง วิถีชีวิตของคนเชียงรายและประทับใจในอัยาศัยโมตรีของคนเชียงราย ศักยภาพ และความพร้อม ของภาคีเครือข่ายชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย พบว่า มีศักยภาพและความพร้อมในระดับมาก ในด้านความสะดวกในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว และด้านความดึงดูดใจและความสวยงาม ศักยภาพและความพร้อมระดับต่ำ ในด้านบุคลากร การ จัดการในพื้นที่ และการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งแนวทางการจัดการของภาคีเครือข่ายในแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย นั้น คณะทำงาน ควรประกอบด้วย คณะทำงานด้านการพัฒนาพื้นที่และกิจกรรมการท่องเที่ยว คณะทำงานด้านการตลาด ประชาสัมพันธ์ และโฆษณา ด้านการบริการนักท่องเที่ยว ด้านการวิจัยและอบรมบุคลากรด้านการ ท่องเที่ยว โดยบริหารจัดการในรูปแบบของภาคีเครือข่ายของภาคราชการ องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ผู้ประกอบการ องค์กรพัฒนาเอกชน นักวิชาการจากสถาบันการศึกษา และนักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัย สามารถนำมาสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน ดังนี้

1.1 จากผลวิจัยพบว่า มีชุมชนที่สามารถบริหารจัดการการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวด้วยชุมชนเอง ดังนั้น หน่วยงานของรัฐควรมีนโยบายที่ชัดเจนที่จะส่งเสริมให้ชุมชนได้ดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยว ด้วยการวางแผน การตัดสินใจ จากการประชุมทั้งแผนระยะสั้น ระยะยาว การออกแบบ ปรับปรุงด้วยตัวเอง โดยภาครัฐควรเป็นผู้สนับสนุน ส่งเสริม เท่านั้น

1.2 ควรสร้างความร่วมมือกับประชาชนในชุมชนท้องถิ่นในการเป็นเจ้าของที่ดี ด้วยการรับนักท่องเที่ยวด้วยใจจริง เช่น การให้ข้อมูล ข่าวสารการท่องเที่ยว การให้ความช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เป็นต้น

1.3 ควรสนับสนุนกิจกรรมให้มีหลากหลายประเภท และสามารถท่องเที่ยวได้ตลอดปีให้นักท่องเที่ยวมีทางเลือกตามความสนใจ โดยเหมาะสมกับบริบทของชุมชน

1.4 แหล่งท่องเที่ยวต่างๆในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก มีมากมาย แต่ยังไม่มีความสมบูรณ์ไม่ถึงขั้นที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวมาตรฐาน สืบเนื่องจากความไม่ต่อเนื่องตามนโยบายของผู้ว่าราชการจังหวัดแต่ละสมัย จึงไม่เกิดการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ จึงควรมีแผนระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาวในการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว และได้รับการพัฒนาร่วมกันจากหน่วยงานหลายฝ่าย

1.5 ควรมีการปรับปรุงในส่วนของห้องน้ำ ห้องสุขา น้ำประปา ที่มีความสะอาดเพียงพอต่อนักท่องเที่ยว ควรมีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ศูนย์รักษาความปลอดภัยในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเป็นระยะๆทั่วแหล่งท่องเที่ยว ควรมีรถรับ – ส่ง นักท่องเที่ยวจากโรงแรมและที่พักต่างๆไปยังแหล่งท่องเที่ยว จัดให้มีรถไฟฟ้าหรือรถรางนำเที่ยวบริเวณแหล่งท่องเที่ยว

1.6 การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวต่างๆในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก ยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านการจัดการการท่องเที่ยว และชุมชนก็ยังมองไม่เห็นคุณค่าของการท่องเที่ยวเพราะชุมชนยังไม่ได้มีรายได้จากการท่องเที่ยวในชุมชนของตนเอง แต่บางชุมชนมีความพร้อมแต่ขาดการประสานของภาครัฐ และนโยบายจังหวัดตากไม่ได้เน้นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนอย่างแท้จริง ดังนั้นในช่วงนี้จึงควรฝึกเยาวชนให้เป็นบุคลากรทางการท่องเที่ยวของจังหวัด

1.7 ควรให้คำแนะนำในการดำเนินงานของแต่ละชุมชน ทำหน้าที่เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร เกี่ยวกับการจัดภูมิปัญญากระถางสานนำไปไว้ยังจุดต่างๆของจังหวัด

และควรทำการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว เน้นการทำแพ็คเกจ (Package) หรือควรสนับสนุนบริษัทนำเที่ยวแบบแพ็คเกจทัวร์ (Package Tour)

1.8 ควรมีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายในเขตเทศบาลเมืองตาก และส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวในจุดที่น่าสนใจใหม่ๆ อยู่เสมอ เพื่อเพิ่มความน่าสนใจให้แก่นักท่องเที่ยวชมก่อนที่จะเดินทางไปที่ยื่น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1 ในการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตากครั้งต่อไป ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพที่เน้นแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมจุดเด่นของแต่ละชุมชน ให้ดำเนินการเป็นรูปธรรม

2.2 ควรทำวิจัยเชิงพัฒนากับชุมชนในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตากที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ให้สามารถมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยพระนคร

บรรณานุกรม

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2551) **รางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย 2550**. กรุงเทพฯ: กองส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (ม.ป.ป.). **สีสันแห่งสายน้ำ มหกรรมลอยกระทง**. สืบค้นเมื่อ 14 พฤษภาคม 2553, จาก <http://www.loikrathong.net>
- จงจิตต์ ปิ่นทอง. (2546). **ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพแวดล้อมชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี**. วิทยานิพนธ์ ร.ป.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ฉลองศรี พิมพ์สมพงศ์. (2542). **การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธรรมนูญ ประจวบเหมาะ. (2529). **อุตสาหกรรมท่องเที่ยวกับความมั่นคงของชาติ**. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดตาก ปี พ.ศ. 2554-2557 ฉบับร่าง. (2553). **นโยบายยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดตาก**. ตาก: คณะกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดตาก.
- พจนา สนวนศรี. (2546). **คู่มือการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน**. กรุงเทพฯ: กองทุนแคนาดา ประจำประเทศไทย.
- เพทาย บำรุงจิตต์, จลวย ปุริปิ่น, วันเพ็ญ การควรคิด, ชวัลนุช อุทยาน. (2549) **ศักยภาพและความพร้อมของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่**. วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่.
- มนัส สุวรรณ, อุดม เกิดพิบูลย์, อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์, ประหยัด ปานดี, สุวพล ดำริห์กุล, ศุภลักษณ์ สุวรรณนันท์ และคณะ. (2544). **โครงการศึกษาเพื่อจัดตั้งนิเวศคุณภาพมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ร่วมกับสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย.
- ระพีพรรณ ทองหล่อ, รลิกา อังกูร, นवलละออ แสงสุข, อินทิรา นาคันต์ย์, นภัสวรรณ เพชรคอน. (2549) **แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวภายใต้ศักยภาพและข้อจำกัดของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน**. วารสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์การท่องเที่ยวไทยนานาชาติ. สืบค้นเมื่อ 30 ธันวาคม 2551. จาก <http://www.ttresearch.org/E-journal>

- * ธานี อธิชัยกุล. (2544). เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวหน่วยที่ 8-15 (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สาริตา ไสรัสสะ. (2551). **เที่ยวตะลอนรู้ชุมชนยั่งยืน**. กรุงเทพฯ: กรุงเทพธุรกิจ Bizbook.
- สุภาภรณ์ หาญทอง. (2543). **ศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง**. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมชาย สนั่นเมือง. (2541). ชุมชนท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว. **จุลสารการท่องเที่ยว**. 17(2), 25-33.
- สำนักงานเทศบาลเมืองตาก. (2553) **ข้อมูลสถิติจำนวนประชากรในเขตเทศบาลเมืองตาก**. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2553, จาก <http://www.tessabantak.com>
- สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว. (2550). **คู่มือเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน**. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว, กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- 48 ปี ททท. กับภารกิจท่องเที่ยวเพื่อชาติ. (ม.ป.ป.). **ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น เค ที นิวส์**. สืบค้นเมื่อ 14 พฤษภาคม 2553, จาก <http://www.bangkokbizweek.com/travel>
- Khazanie, Ramakant. (1996). **STATISTIC in a World of Application** (4th ed.). New York: Harper Collins cortege.
- Yamane, Taro. (1967). **Statistics, An Introductory Analysis**, (2nd ed.), New York: Harper and Row.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยนเรศวร

**ภาคผนวก ก ตารางสรุปความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบสอบถามความคิดเห็นของ
ชุมชนเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานที่มีต่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว
ตารางสรุปความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบสอบถามความต้องการมีส่วนร่วม
ของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว**

แบบสอบถาม ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามความคิดเห็นของชุมชนเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานที่มีต่อการท่องเที่ยว

แบบสอบถามความต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการ
ท่องเที่ยว

แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง

**1. ตารางสรุปความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบสอบถามความคิดเห็นของชุมชน
เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานที่มีต่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว**

**ตาราง 38 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบสอบถามความคิดเห็นของชุมชน เกี่ยวกับ
ความรู้พื้นฐานที่มีต่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว**

ที่	ข้อความ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ค่า I.O.C.
1.	แหล่งท่องเที่ยว หมายถึง สถานที่สวยงามที่ ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเท่านั้น	0	0	0	+1	+1	0.40
2.	การท่องเที่ยวที่จัดการโดยชุมชน นำไปสู่การ ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	+1	0	+1	+1	+1	0.80
3.	การท่องเที่ยวสามารถส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต และความเป็นอยู่ของคนในชุมชน	0	+1	+1	+1	+1	0.80
4.	การพัฒนาการท่องเที่ยวในหมู่บ้านต้องให้คน ในหมู่บ้านมีส่วนร่วมมากที่สุด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
5.	การท่องเที่ยวสามารถเป็นเครื่องมือในการ อนุรักษ์วัฒนธรรมได้	+1	0	0	+1	+1	0.60

ตาราง 38 (ต่อ)

ข้อความ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ค่า I.O.C.
6. การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือ การดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรทางการท่องเที่ยวให้มีความดึงดูดใจ ไม่เสื่อมคลาย ขณะที่เจ้าของทรัพยากรได้ผลตอบแทนที่เหมาะสม	+1	0	0	+1	+1	0.60
7. การท่องเที่ยวที่ดีขอเพียงมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจก็เพียงพอแล้ว	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
8. การพัฒนาการท่องเที่ยวไม่สามารถทำได้โดยชุมชน ควรให้มืออาชีพเป็นคนทำ	+1	+1	0	+1	+1	0.80
9. การจัดการที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวจำเป็นต้องมี สิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมเพรียง เช่น มีห้องพักติดเครื่องปรับอากาศ เพื่อให้นักท่องเที่ยวประทับใจมากที่สุด	+1	0	0	+1	+1	0.60
10. การท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชน	+1	+1	+1	0	0	0.60
11. การที่คนท้องถิ่นนำของป่ามาขายถือเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	0	0	+1	0	0	0.10
14. การท่องเที่ยวชุมชน คือ การให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษารวมชาติ สภาพสังคม ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมท้องถิ่นไปพร้อมๆ กัน	+1	0	+1	0	+1	0.60
15. การท่องเที่ยวชุมชนไม่จำเป็นต้องมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวเพื่อเป็นการส่งเสริมรายได้ให้กับชุมชน	0	+1	+1	+1	+1	0.80
16. การนำนักท่องเที่ยวเดินชมสวน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ	0	+1	0	+1	+1	0.60
17. การวางแผนดำเนินการจัดการท่องเที่ยวต้องให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมมากที่สุด	0	+1	+1	0	0	0.40
18. การปรับปรุงสถานที่เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนไม่ควรขัดต่อความเป็นอยู่ และประเพณีท้องถิ่นของชาวบ้าน	+1	+1	+1	+1	0	0.80

ตาราง 38 (ต่อ)

ที่	ข้อความ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ค่า I.O.C.
19.	การพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องใช้เวลาเป็นจำนวนมากในการดำเนินงาน	0	+1	+1	+1	+1	0.80
20.	ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมประเพณี สามารถจัดการให้เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวได้	+1	+1	0	+1	+1	0.80

2. ตารางสรุปความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบสอบถามความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว

ตาราง 39 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบสอบถามความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว

รายละเอียด	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ค่า I.O.C.
การมีส่วนร่วมในการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ						
2. การเข้าไปร่วมพิจารณาวางแผนการจัดการการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน	+1	+1	0	+1	+1	0.80
3. การกำหนดคุณสมบัติของสมาชิกที่จะเข้าร่วมโครงการ	+1	0	0	+1	+1	0.60
4. เข้าร่วมเป็นกรรมการบริหารจัดการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน	+1	0	+1	0	+1	0.60
การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม						
5. เข้าไปพัฒนาวัดและสาธารณะประโยชน์ของหมู่บ้าน	0	+1	+1	+1	+1	0.80

ตาราง 39 (ต่อ)

รายละเอียด	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	ค่า I.O.C.
6. รักษาศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนให้อยู่ ชั่วลูกชั่วหลาน	+1	+1	+1	+1	0	0.80
7. ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน เช่น ป่า และแหล่ง น้ำ	+1	0	0	+1	+1	0.60
ท่านคิดว่าท่านจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่อไปนี้ มาก-น้อยเพียงใด	+1	0	+1	+1	+1	0.80
8. มัคคุเทศก์ท้องถิ่น						
9. จัดให้บริการที่พักอาศัย (โฮมสเตย์)	+1	0	+1	+1	+1	0.80
10. ขายอาหาร	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
11. ขายของที่ระลึก	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
12. แรงงาน	0	+1	+1	+1	+1	0.80
13. ธุรกิจเช่า เช่น รถมอเตอร์ไซด์ รถจักรยานให้เช่า เป็นต้น	+1	+1	0	+1	+1	0.80
14. สาธิตอาหารพื้นบ้าน เช่น การทำข้าวแคบ การทำ ไส้เมี่ยง เป็นต้น	+1	0	+1	+1	+1	0.80
15. นำเสนอกิจกรรม ประเพณี ของชุมชน เช่น การทำ อัฐมอญ การทำกระทงกะลา เป็นต้น	+1	0	0	+1	+1	0.60
16. เป็นสวนผลไม้ที่พร้อมให้นักท่องเที่ยวเข้าชม (สวน ตัวอย่าง)	0	+1	0	+1	+1	0.60
การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิด จากการดำเนินงาน						
17. การร่วมดูแลผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยว ของชุมชน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล						
18. เป็นคณะกรรมการที่ทำการติดตามและ ประเมินผลการดำเนินงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
19. เป็นกรรมการในการกำหนดเกณฑ์ในการ ประเมินผลการดำเนินงาน	+1	+1	0	+1	+1	0.80

แบบสอบถาม (ชุดแรก)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

- สถานะผู้ตอบแบบสอบถาม** ผู้นำชุมชน ประชาชนในชุมชน
1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ต่ำกว่า 25 ปี 25-34 ปี 35-44 ปี
 45-54 ปี 55-64 ปี 65 ปี ขึ้นไป
3. ท่านมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน
 ต่ำกว่า 10,000 บาท 10,000 – 15,000 บาท 15,001 – 30,000 บาท
 30,001 – 45,000 บาท 45,001 – 60,000 บาท 60,001 บาท ขึ้นไป
4. อาชีพของท่าน
 ประกอบธุรกิจส่วนตัว ข้าราชการ-วิสาหกิจ พนักงานบริษัท
 แม่บ้าน-ว่างงาน นักเรียน-นักศึกษา เกษียณ
 เกษตรกร ลูกจ้าง/รับจ้าง อื่นๆ.....
5. ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน.....(เดือน/ปี)
6. ท่านมาจากชุมชนใด
 ชุมชนเด่นสน ชุมชนหัวเตี้ยด ชุมชนดอยคีรี
 ชุมชนปทุมคีรี ชุมชนหนองหลวง ชุมชนคุ้มดินไทย
 ชุมชนตากสิน ชุมชนศรีดอนแก้ว ชุมชนเขาแก้ว
 ชุมชนระแหง ชุมชนวัดไผ่ล้อม ชุมชนเชียงทองเหนือ
 ชุมชนเชียงทองใต้ ชุมชนเฉลิมพระเกียรติ ชุมชนท่าแค
 ชุมชนชัยชนะ

แบบสอบถาม ความคิดเห็นของชุมชนเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานที่มีต่อการท่องเที่ยว

ส่วนที่ 2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย X ลงในช่องที่ท่านคิดว่าเหมาะสมที่สุด

	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1.	แหล่งท่องเที่ยว หมายถึง สถานที่สวยงามที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเท่านั้น		
2.	การท่องเที่ยวที่จัดการโดยชุมชน นำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน		
3.	การท่องเที่ยวสามารถส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในชุมชน		
4.	การพัฒนาการท่องเที่ยวในหมู่บ้านต้องให้คนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมมากที่สุด		
5.	การท่องเที่ยวสามารถเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์วัฒนธรรมได้		
6.	การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือ การดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรทางการท่องเที่ยวให้มีความดึงดูดใจไม่เสื่อมคลาย ขณะที่เจ้าของทรัพยากรได้ผลตอบแทนที่เหมาะสม		
7.	การท่องเที่ยวที่ดีขอเพียงมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจก็เพียงพอแล้ว		
8.	การพัฒนาการท่องเที่ยวไม่สามารถทำได้โดยชุมชน ควรให้มืออาชีพเป็นคนทำ		
9.	การจัดที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมเพียง เช่น มีห้องพักติดเครื่องปรับอากาศ เพื่อให้นักท่องเที่ยวประทับใจมากที่สุด		
10.	การท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชน		
11.	การที่คนท้องถิ่นนำของป่ามาขายถือเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน		
12.	การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทำให้เกิดประโยชน์ในระยะยาว เพราะรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวจะหมุนเวียนกลับไปพัฒนาท้องถิ่น		
13.	การท่องเที่ยวที่ดี คือ การท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมทางสภาพแวดล้อม		

ตาราง (ต่อ)

	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
14.	การท่องเที่ยวชุมชน คือ การให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาธรรมชาติ สภาพสังคม ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นไปพร้อมๆ กัน		
15.	การท่องเที่ยวชุมชนไม่จำเป็นต้องมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวเพื่อเป็นการส่งเสริมรายได้ให้กับชุมชน		
16.	การนำนักท่องเที่ยวเดินชมสวน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ		
17.	การวางแผนดำเนินการจัดการท่องเที่ยวต้องให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมมากที่สุด		
18.	การปรับปรุงสถานที่เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนไม่ควรขัดต่อความเป็นอยู่ และประเพณีท้องถิ่นของชาวบ้าน		
19.	การพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องใช้งบเป็นจำนวนมากในการดำเนินงาน		
20.	ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมประเพณี สามารถจัดการให้เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวได้		

แบบสอบถาม ความต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว

ส่วนที่ 3 ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย X ลงในช่องที่ท่านคิดว่าเหมาะสมที่สุด

1. ท่านต้องการให้มีการพัฒนาชุมชนของท่าน เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่

() ต้องการ เพราะ.....

() ไม่ต้องการ เพราะ.....

รายละเอียด	ระดับความต้องการในการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5)	4)	3)	2)	1)
การมีส่วนร่วมในการเสนอความคิด การวางแผนและการตัดสินใจ					
2. การเข้าไปร่วมพิจารณาวางแผนการจัดการการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน					
3. การกำหนดคุณสมบัติของสมาชิกที่จะเข้าร่วมโครงการ					
4. เข้าร่วมเป็นกรรมการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน					
การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม					
5. เข้าไปพัฒนาจัดและสาธิตประโยชน์ของหมู่บ้าน					
6. รักษาศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนให้อยู่ชั่วลูกชั่วหลาน					
7. ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน เช่น ป่า และแหล่งน้ำ					
ท่านคิดว่าท่านจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
8. มัคคุเทศก์ท้องถิ่น					
9. จัดให้บริการที่พักอาศัย (โฮมสเตย์)					
10. ขายอาหาร					
11. ขายของที่ระลึก					
12. แรงงาน					
13. ธุรกิจเช่า เช่น รถมอเตอร์ไซด์ รถจักรยานให้เช่า เป็นต้น					
14. สาธิตอาหารพื้นบ้าน เช่น การทำข้าวแคบ การทำไส้เมี่ยง เป็นต้น					

ตาราง (ต่อ)

รายละเอียด	ระดับความต้องการในการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5)	4)	3)	2)	1)
15. นำเสนอกิจกรรม ประเพณี ของชุมชน เช่น การทำอิฐ มอญ การทำกระทงกะลา เป็นต้น					
16. เป็นสวนผลไม้ที่พร้อมให้นักท่องเที่ยวเข้าชม (สวนตัวอย่าง)					
การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน					
17. การร่วมดูแลผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวของชุมชน					
การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล					
18. เป็นคณะกรรมการที่ทำการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน					
19. เป็นกรรมการในการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลการดำเนินงาน					

ส่วนที่ 4 ท่านอยากให้คนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

- ขอขอบคุณที่ท่านกรุณาตอบแบบสอบถามอย่างสมบูรณ์ -

แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง

เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมือง
ตาก จังหวัดตาก

วันเวลาที่สัมภาษณ์.....

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

ตำแหน่งผู้ให้สัมภาษณ์.....

ประสบการณ์ในพื้นที่.....

1. ท่านคิดว่าเทศบาลเมืองตากมีศักยภาพมาก-น้อยแค่ไหน ในแต่ละด้านที่จะพัฒนาให้เป็นการ
ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อย่างไร

1.1 ด้านความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก

.....
.....
.....

1.2 ด้านข้อมูลและประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวที่เผยแพร่ให้นักท่องเที่ยวได้
เข้าใจอย่างถูกต้อง

.....
.....
.....

1.3 ด้านการเดินทางคมนาคมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวของเทศบาลเมืองตาก

.....
.....
.....

1.4 ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

.....
.....
.....

1.5 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

.....
.....
.....

1.6 ด้านความพร้อมของชุมชนและบุคลากรทางการท่องเที่ยวของจังหวัดตาก

.....
.....
.....

2. หน่วยงานหรือองค์กรของท่านมีนโยบายในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองตาก อย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. ท่านคิดว่าเทศบาลเมืองตาก มีจุดเด่นอะไรบ้าง ที่จะสามารถกระตุ้นและดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวมากขึ้นและต่อเนื่อง

.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. หน่วยงานหรือองค์กรมีการประชาสัมพันธ์และหาช่องทางการตลาดอย่างไรบ้าง เพื่อให้ นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก

.....
.....
.....
.....
.....

5. หน่วยงานหรือองค์กรมีนโยบายระยะยาวอย่างไรบ้าง สำหรับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของเทศบาลเมืองตาก จังหวัดตาก

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณอย่างสูง

แบบสอบถาม (ชุดล่าสุด)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. ท่านอยู่ในชุมชนใด

☐ ชุมชนเด่นสน	☐ ชุมชนหัวเตี้ยด	☐ ชุมชนดอยคีรี
☐ ชุมชนปทุมคีรี	☐ ชุมชนหนองหลวง	☐ ชุมชนคุ้มสินไทย
☐ ชุมชนตากสิน	☐ ชุมชนศรีดอนแก้ว	☐ ชุมชนเขาแก้ว
☐ ชุมชนระแหง	☐ ชุมชนวัดไผ่ล้อม	☐ ชุมชนเชียงทองเหนือ
☐ ชุมชนเชียงทองใต้	☐ ชุมชนเฉลิมพระเกียรติ	☐ ชุมชนท่าแค
☐ ชุมชนชัยชนะ		

ส่วนที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นของชุมชนที่มีต่อการพัฒนา

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย X ลงในช่องที่ท่านคิดว่าเหมาะสมที่สุด

รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด (3)	มาก (2)	ปานกลาง (1)	น้อย (0)
1. ชุมชนของท่านควรได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว				
2. การพัฒนาควรพัฒนาสถานที่ในชุมชนให้สวยงามที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเท่านั้น				
3. การท่องเที่ยวที่จัดการโดยชุมชนจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน				
4. การท่องเที่ยวสามารถส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในชุมชน				
5. การพัฒนาการท่องเที่ยวในหมู่บ้านต้องให้คนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมมากที่สุด				
6. การท่องเที่ยวสามารถอนุรักษ์วัฒนธรรมได้				
7. การท่องเที่ยวที่ดี คือ การดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรทางการท่องเที่ยวให้มีความดึงดูดใจไม่เสื่อมคลาย ขณะที่เจ้าของทรัพยากรได้ผลตอบแทนที่เหมาะสม				

ตาราง (ต่อ)

รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด (3)	มาก (2)	ปานกลาง (1)	น้อย (0)
8. การท่องเที่ยวที่ดีขอเพียงมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจก็เพียงพอแล้ว				
9. การพัฒนาการท่องเที่ยวไม่สามารถทำได้โดยชุมชน ควรให้มืออาชีพเป็นคนลงมือทำ				
10. การจัดที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมเพียง เช่น ห้องพักรับเครื่องปรับอากาศ เครื่องทำน้ำอุ่น ทีวี				
11. การท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนเพิ่มขึ้น				
12. การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ดีทำให้เกิดประโยชน์ในระยะยาว เพราะรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวจะหมุนเวียนกลับไปพัฒนาท้องถิ่น				
13. การท่องเที่ยวที่ดี คือ การท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมทางสภาพแวดล้อม				
14. การท่องเที่ยวชุมชน คือ การให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษา ธรรมชาติ สภาพสังคม ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นไปพร้อมๆ กัน				
15. การท่องเที่ยวชุมชนไม่จำเป็นต้องมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวเพื่อเป็นการส่งเสริมรายได้ให้กับชุมชน				
16. การนำนักท่องเที่ยวเดินชมชุมชน ไม่ควรให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไป เพื่อสะดวกในการดูแลและไม่ทำลายธรรมชาติ				
17. ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ในลักษณะเชิงนิเวศและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ				

ตาราง (ต่อ)

รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด (3)	มาก (2)	ปานกลาง (1)	น้อย (0)
18. การปรับปรุงสถานที่เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนไม่ควรขัดต่อความเป็นอยู่ และประเพณีท้องถิ่นของชาวบ้าน				
19. การพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องใช้งเงินเป็นจำนวนมากในการดำเนินงาน				
20. ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมประเพณี สามารถจัดการให้เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวได้				

ส่วนที่ 3 ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว
คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย X ลงในช่องที่ท่านคิดว่าเหมาะสมที่สุด

รายละเอียด	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
การมีส่วนร่วมในการเสนอความคิด การวางแผน และการตัดสินใจ					
1. การเข้าไปร่วมพิจารณาวางแผนและนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน					
2. การกำหนดร่วมคุณสมบัติของสมาชิกที่จะเข้าร่วมโครงการพัฒนาชุมชน					
3. เข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือกรรมการบริหารจัดการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน					
4. เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาหรือตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการดำเนินการ					

ตาราง (ต่อ)

รายละเอียด	ระดับความต้องการ				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม					
5. เข้าไปพัฒนาสถานที่สำคัญและสาธารณะประโยชน์ ของชุมชน					
6. เข้าร่วมกิจกรรมรักษาศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ของชุมชนให้					
7. เข้าร่วมกิจกรรมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน					
ท่านคิดว่าท่านจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่อไปนี้ มาก-น้อยเพียงใด					
8. เป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น					
9. จัดบริการที่พักอาศัย (โรงแรม เกสต์เฮ้าส์ รีสอร์ท โฮมสเตย์)					
10. ขายอาหาร					
11. ขายของที่ระลึก					
12. แรงงาน					
13. ธุรกิจเช่า เช่น รถมอเตอร์ไซด์ รถจักรยานให้เช่า เป็นต้น					
14. สาธิตอาหารพื้นบ้าน เช่น การทำข้าวแคบ การทำ ไส้เมี่ยง เป็นต้น					
15. นำเสนอกิจกรรม ประเพณี ของชุมชน เช่น การทำ ฉลุมอญ การทำกระทงกะลา เป็นต้น					
16. เป็นสวนต่างๆ เช่น สวนผลไม้ สวนหย่อมที่พร้อมให้ นักท่องเที่ยวเข้าชม (สวนตัวอย่าง)					

ตาราง (ต่อ)

รายละเอียด	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน					
17. การร่วมดูแลผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวของชุมชน					
18. ได้รับเงินปันผลที่เกิดจากรายได้การท่องเที่ยวของชุมชน					
การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล					
19. เป็นคณะกรรมการที่ทำการติดตามและประเมินผลการทำงาน					
20. เป็นกรรมการในการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลการทำงาน					

ส่วนที่ 4 ท่านอยากให้คนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

- ขอบพระคุณที่ท่านกรุณาตอบแบบสอบถามอย่างสมบูรณ์

3. ด้านการเดินทางคมนาคมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวของเทศบาลเมืองตาก และด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ด้านความพร้อมของชุมชนและบุคลากรทางการท่องเที่ยวของจังหวัดตาก

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองตาก

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. ด้านจุดเด่นของเทศบาลเมืองตากที่กระตุ้นและดึงดูดใจนักท่องเที่ยว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. การหาช่องทางการตลาดเพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวในเมืองตาก

.....

.....

.....

.....

.....

.....

-ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง-

3. ด้านการเดินทางคมนาคมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวของเทศบาลเมืองตาก และด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ด้านความพร้อมของชุมชนและบุคลากรทางการท่องเที่ยวของจังหวัดตาก

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองตาก

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. ด้านจุดเด่นของเทศบาลเมืองตากที่กระตุ้นและดึงดูดใจนักท่องเที่ยว

.....

.....

.....

.....

.....

8. การหาช่องทางการตลาดเพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวในเมืองตาก

.....

.....

.....

.....

.....

-ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง-

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล นายดรุณ มั่นเมือง
วัน เดือน ปี เกิด 5 สิงหาคม 2523
ที่อยู่ปัจจุบัน 36/1 หมู่ 3 ตำบลแม่ท้อ อำเภอเมือง จังหวัดตาก 63000
ที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนตากพิทยาคม ถนนท่าเรือ ตำบลระแหง อำเภอเมือง
จังหวัดตาก 63000
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงาน กลุ่มงานห้องเรียนพิเศษ
ประสบการณ์การทำงาน
พ.ศ. 2553 โรงเรียนตากพิทยาคม จังหวัดตาก
พ.ศ. 2551 เจ้าของบ้านสวน รีสอร์ท จังหวัดตาก
พ.ศ. 2550 บริษัท ยาสปาล จำกัด กรุงเทพฯ
ประวัติการศึกษา
พ.ศ. 2551 บธ.บ. (การท่องเที่ยว) มหาวิทยาลัยนเรศวร

